

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

PYTHAGORAE

VITA EX IAMBlichO

COLLECTA,

*Per Nicolaum Scutellum Tridentinum Ordinis
Eremitarum Sancti Augustini.*

ROMAE.

Vincentius Lucrinus Excudebat.

1556.

AMPLISSIMO DOMINO S. R. E.

Cardinali Ioanni Morono patrono suo, S. E. P. L. O.

Bongallus Ci. Ro. Ciuitatum Castellæ

æ & Ortanæ Episcopus.

S. P. D.

AM tandem, dum cognominatur hodie;
 τῶν πρῶτος π, & ipse delibero, paruæ
 licet sim auctoritatis & gratiæ, totusq; sanè
 in eam curâ & cogitationem incumbo, nec
 me quæ terra mariq; hodie hinc & inde
 hostiliter geruntur commouent, nec vniuersa isthæc quæ
 impender malorum ἰατρ, nisi Quartus succurrat Paulus,
 retardat ab instituto, quantumlibet læuiat Mars, & Neptus
 nus furiat. Rerū enim curâ Deo permitto, qui & de sua or-
 bem condidit voluntate, & eundem de sua conseruat mise-
 ricordia, pugnatq; pro sua factura potentissimus, & licet in
 uitam quandoq; immo semper, protegit benignissimus.
 Quamobrem quæ supra nos sunt missa facio, & priuatam
 rem cogito, nostrosq; Pythagoræ facile subscribo, qui in sæ-
 cro, hoc est, in arcanis dei introspectiendum non esse præ-
 dicebat. At tu interea temporis, ingredi quæso mitissime
 Pater, cum Madrutio tuo & Truccis illustrissimis, qui ope-
 re in tanto magnam partem habent. ingredi auspicio
 Platonici Iamblishi tabernaculum: exeipieris iucundissime
 super omnia sine supercilio, hilariq; vultu; vernantes hic
 inter quippe rosas, Dædaleosq; mille antiquæ sapiëntiæ co-
 lores. magnæ animi voluptate de Pythagoræ vita expres-
 sum Tridentinū gustabis mel, quod nullū certe admisit fel;
 qñ id de albis illis cacuminibus omne florilegiū depasta, for-
 lettissima apis Tridentina cōfecit. Ingredere, inquam, ta-
 bernaculū quod fixit homo, & propera, vt facis, ad quod
 fixit Deus, vbi vera sit emundatio conscientiarum ab ope-
 ribus mortuis: veruntamen ne despice & istud pro tua cles-
 mentia atq; prudentia. Despiciant alii, cui dissimiles, & non
 respiciant: qui quidē nō possunt frigida fomenta curarum

relinquere, quos nō ducit cælestis sapientia, qui scioli tantum sunt, & doctrinarum ac sensuum nouitates venantur, scissis retibus per aua quædā & diuersa dogmata, que orbe toto, & ecclesia tumultante iamdiu sepulta sunt: hisq; sibi perplacent, vt fiat eorum vita tota vanitas vanitatum: Iamblichō nāq; portæ, vestibula, gradus, atria omnia sunt munda mundis, sunt præclaræ zetæ, sunt insignia fastigia, illustria, sublimia, & quæ alta à longe cognoscūt, præsentia pandunt, & ad ventura pelliciūt: demum mirifica sane, ad traducēdum æuum, mortalitatemq; hanc nostrā exanclandam magnopere accommodata. Næ tu putabis (mihi crede) hos hortos Hesperidū, & paradisos dæliciarū posuitos ad orientē, vbi inter cætera & mala punica fortassis inuenies esu visuq; mirabilia. Et quāmuīs hic nulla videre sit veterū sacra nostrorū cādelabra, nullas mēsas aureas, nullā propositionem panum, vīnam nullam auream, aut virgam Aaron, & Cherubin obumbrantia propitiatorum: quāplurima tamen offendes posteris tradita diuinitus, inuitantia ad æternam illam hereditatem, patriam illā, veram illā vitam (de qua iam tempus est nos assidue cogitare) capessendam. vtputa cū dulcissima lectio auocat à voluptate, cū silētium indicit, cū diuinum oculum, cum Platone, mille carneis esse meliorem dicit, cum Pythagoricos acusmaticos, fide tantum, nullaq; alia ratīone, tenuisse quæ didicerant, recolit: cū animos omnino immortales, & mortem non timendam narrat: cum, quid pulcherrimum sit harmoniam esse inquit: quid fortissimum? sapientiam: quid optimum? felicitatem scilicet sempiternam: cum ait populares non esse ineundas vias, discalciatum sacrificare oportere, continendam linguam, per numerum edocendas sacrarum rerum Leges, & Theologiam: cum matutinū tempus, optimum: cum non euellendas fructuosas plantas recenset, cum prædicat q̄ fides sit fundamentum vnicū amoris, sexcentaq; alia huiusmodi cōmemorat: quæ vt olim vetera illa nostra exemplari seruiebant, & vmbra cælestium, sic ista ancillantur imagini futurorum. Spatiare igitur inter

amænissima vireta citra sudorem, & lege & liga fasciculos
non deprimentes, vernantissimasq; texe corollas piorū cer-
uicibus imponendas, & alta mente selectissima contemplas-
re floralia, quæ si vndecūq; lustraueris, nihil profectò tem-
poris, nihil delectatiōis, nihil vtilitatis, nihil dignitatis sen-
ties tibi deperisse. *μυστηριοτατος* est Pythagoras atq; di-
gnissimus, cuius tu flores mortalibus tradas odorādos, fru-
ctus daturus postea de Iesu veritate suauissimos, cum Deo
placuerit: quod sæpe interloquendum cum magno sena-
tus lumine, lectissimo atq; doctissimo Scotto Bernardino
Cardinale soleo dicere, cum eum viso. Sed cui nā? potius
Iamblichana ista fragrantia, quæ est ad curationem animo-
rū nata, dedicetur? quàm tibi? qui es raras inter aues Chris-
sti bonus odor. Qui es diuī Augustini literarum nō solū
cupidissimus, sed & suæ totius familiæ, vnde ista emana-
runt, amantissimus. Qui mundi rebus ita vteris vt moritur-
us, ita illis parcis vt semper victurus. Qui subiectos ita be-
ne in pace regis, vt nō imperes, sed vt præsīs & prosīs. Cui
(inquam) potius, quàm tibi? cui vt nauis gubernatori se-
cundus cursus, vt medico salus, vt Imperatori victoria: sic
summæ curæ est vita ciuium tibi creditorum, quo locuples
& vndecūq; sit quàm beatissima. Vale, & post tot peractos
tecum dies & annos Episcopum fidelem tuum, licet
non diuitem, dilige & ama, & quātum vales seu
voles foue & faue. Romæ die. 20. Ia-
nuarii. M. D. L V I.

**Iosephi Pamphili Veronensis
Augustiniani.**

Quicquid habent sacri Nilotica templa repositi ,
Mysticus arcana Iamblichus arte legit :
Non hic inuenies lachrymosas Isidis aras ,
semicanemq; uirum , semiuirumq; canem :
Non hic discerptus gladijs quæratur Osyris ,
His nihil in scriptis corniger Apis habet.
Æternum hic numen castus uenerare sacerdos ,
Occulta hic summus pingitur arte Deus .
Eedite uos uulgus , series obtusa , prophanum ,
Hæc animæ , cultis mentibus æsca datur .

QVAEDAM E' IAMBlichO

de uita Pythagoræ collectanea, Autore & interprete

Nicolao scutellio Tridentino Ordinis Fratrum

Bremitarum sancti Augustini.

IN OMNI PHILOSOPHIE opere inuocare Deū vniuersis sobrijs mos est. Idq; præsertim in Pythagoræ doctrina: cum enim diuinitus tradita fuerit, non nisi diuinitus etiam suscipienda. Philosophia Pythagorica, quoniam niam excedit humanam viam, vi nemo statim intueri ipsam queat, nisi quodpiam Deorum interpretante, maxime iccirco Deorum auxilio eget. Sequas

mur quod Dī iusserint. Sat nobis erit Deorum voluntas. Adde sacerdotes, patre urgente, ut diuina res disceret. Miræ Pythagoras religionis, ingenij, cōtinentiæ, mansuetudinis, animi ab omni turba alieni. Temporis erat parcissimus, monitu Thaletis, atq; eius gratia, vini & carnis usu, & præsertim edacitate, & ventris ingluuiæ abstinebat. Sibiūm rerum, & facilis digestionis nutrimento alebatur: tum pauci somni. Saluti maxime animi, deinde corporis consulebat. Potissimum sacra deorum frequentabat. Traiicit in Carmelam, montem Phœnicie, vbi in templo mansit diutius. In Aegyptum transiit, multis studio templa petit, & terit. Nullum illustrem virum, nullum sapientem, nullum sacrificium, nullum deniq; locum præterminans, vbi plus quicquid sese inuenturū speraret. Sacerdotes visebat omnes. Duos & viginti per Aegyptum annos perstitit in adytis Astronomarum & Geometrarum. Et initiatus nequaquam obiter, nec fortuito sacra deorum omnia disceret, donec cum Cambyse captiuus in Babylonem deducitur. Hic libens Magorum, & libentium consuetudine vitatur, edoctus ab eis sacra, & deorum exactissimum cultum. A Magis numeros, & musici capit, & mathematicas reliquas. Duodecimq; alios commemoratus annos, in Samum regreditur. In Samo symbolici doctrinæ institutum, Aegyptiorum more aggreditur. Symbolicum doctrinæ genus patria. Sanius nunc recipit.

Cum Samij Pythagoræ disciplinas à Barbaris acceptas fermè contemnerent, iuuenes pretio aliciebat, qui discerent. Discenti cuidam adolescenti triobolum tribuebat in præmium. Locum in patria extruxit, vbi versaretur. qui & hodie quoq; dicitur Pythagoræ Hemicyclion. In quo de summa Reip. Samij cōsultat, rati de honestis, & iustis, ac vtilibus, eo i loco agendum esse. Vbi horum omnium curam constituit Pythagoras. Extra urbem vero Antrum Philosophiæ ponit. In hoc, dies, noctesq; totas disceptabat. Pythagoras conficit rerū cælestium disciplinas arithmeticis, ac geometricis demonstrationibus. Sapientissimi Græciæ ad Pythagoram proficiscuntur Samum, vt inde doctrinas ebiberent. Cū iudicaret difficillimum esse, et legibus patriæ seruire, & Philosophiæ ob munera publica, refugit in Italiam, patriam multorum arbitratus, qui optime docentes audiant. Crotone primum constitit. Duo millia, & eò amplius virorum conueniunt cum liberis & vxoribus, cōmunem locum condunt. Hinc magna Græcia, omnia habebat communia. Deorum ascribitur numero Pythagoras, perinde ac optimus quis dæmon, boninum beneficio missus, Pythium nonnulli, quidā Apollinem, ex hyperboreis Pæana complures, alij inhabitantium lunā dæmonum vnum. Sed plurimi, deorum omnino quempiam, humana in forma aduentasse aiebant, opem ad bene, beateq; viuendum mortalibus allaturum, vt felicitatis, ac Philosophiæ donum nobis veberet, quo certe diuinius nec apparuit à Dijs, nec apparebit vnq;. Est quoq; Aristotelis illa de Pythagoræ philosophia vulgata partitio. Animalium ratione viuentiū aliud quidam deus, aliud verò homo, aliud Pythagoras. Purgare docebat interiorem oculum, ad cernēda vniuersa principia. Affulsere Graijs, autore Pythagora, optimus Reip. status, & popularis consensus, & cōmunicatio amicorum, & cultus deorum, & sanctitas, legumq; institutio & eruditio: & silentium, & ab alijs animantibus abstinentia, & modestia, & cōtinētia, & solertia, & quicquid diuinum & pium. Lure igitur optimo eum tanq; numen, non hominem mirabantur. Vbi feruere seditiones. & odia ciuiū videbat, concordia seminabat. Pythagoræ apophthegmatum summa. fugari quidem debere omni studio, atq; igne & ferro amputari à corpore quidē morbu, ab animo vero indocilitatem, à cubiculo sumptum nimiu, seditionē ab vrbe, à domo discordia: simulq; ab omnibus, vt ne quid supra modū.

Persuadebat adolescentibus à seniorum latere non recedere, affirmans, & in mundo, & in vita, & in vrbibus, & in natura, id semper quod anteit tempore, honestius esse, q̃ quod sequitur, vti ortum occasu, aurorā

Humana i forma
Deus.

Arist. de Pythagora.

vespero, genituram corruptione, principium termino, indigenas externis, colonos urbibus, deos daemonibus, hos semides, heroas hominibus. Nā minores reddendæ parentibus gratiæ, q̄ illi qui iam mortuum in lucem reuocaret. Beneficiis amor debetur. Temperantiæ virtus maxima est, vixit quæ & pueros, & virgines, & senes, & matronas decet. At hæc adolescentibus maxime est necessaria. Nam vna hæc & pulchritudinem corporis continet, conferuatq; animi sanitatem, atq; optimorum insitiutorū desiderium. Tum quantum temperantia expediat, intemperantia Græcorū exercitus apud Ilium, testis locupletissima potest esse. Cura corporum maioris amicis confertur: nam statim deficit. Bonorum honestorum, quædam & ab alijs accipi queunt, quædā minime, vt forma, robur, validudo. Educatio facit, ut distet homo a pecude, Græcus à Barbaro, liber à seruo, philosophus ab imperito. Primum à Pythagora inuentum Philosophiæ nomen. In primis erigi Musarum templum consulit. Has siquidem deas & appellationem eandem habere omnes, & honoribus maxime gaudere mutuis, & cunctis vnum eundemq; semper chorū musarum cōmunitatis amāissimas musas docebat. quarum certe vis non modò circa optima theoremata versatur, verum & circa concentum omnium quæ sunt, & harmoniam. Omnis locus iustitiæ indiget. Vnde finxerunt homines eodem consistere ordine apud Iouem Themidem, ius apud ditē, ac apud respublicas leges, vt intelligatur esse vniuerso iniurius, qui ordinem iustitiæ violarit. Deorum nullus in iusurandum prouocandus: at re ipsa seruanda, potius q̄ iuramentum, fides. Bonum, opportunitas, in omni actione. Maxima iniuria est, filios dirimere à parentibus. Optimi, qui per se ipsos bona norunt. Secundū, qui aliorum enitibus. Deterrimi, expectantes malo suo melius discere. Sollicitus est hæc pueris suadere, vt neq; conuitia incipiāt, nec vlciscantur conuitiantes: atq; circa disciplinas, quæ nomen ab ætate sumpserunt, exerceantur. Bene nato adolescente, facile est probum esse. Nō bene nato, difficile. Magis vero nec fieri vllō pacto potest, q̄ à praua occasione ad finem recte curratur. Iuuentæ cū maxime Genius faucat, potestas sit in templis versari: ac ideo mitissimos deorum, Apollinem et Amorem pueros ab omnibus pingi. Omnes ferè laudē decore exerceantur per pueros. Puerorum genitrix Apollo est prouidentia. Etatis vero progredientis omnes Dij. Neq; has eis repugnare maioribus.

Muliereulas pro sacris offerendis & præce monebat, pueros ad id vt viros deo gratos eligant. Deinceps eas ad Aras nullo seruorū comitante vep-

Musæ cōmunitatis studio

sc.

Iustitia.

Iuuenta genialis.

nire. Cæde nanq̃ litandum. Nuptis amandi plus viri, q̃ parentes. Vitandæ famellis omnino lites, atq; inuicem contumeliæ; hinc fama est, tres vni-
co oculo vsas. Religionis maxime proprium mulierum genus.

Purissimi hominũ, & clarissimi peregre cun-
tium, optimarum rerum co-
gnosendarum gratia. Primum rerum, illud .s. numerorum & rationum
natura, omnia percurrrens. Vnde vniuersum hoc, & digestum est sedulo, et
ornatum deceniter. Et sapientia quidẽ ea verissime est, quæ circa pulchra
prima, & diuina, & incorrupta, & semper circa eadem, & itidẽ se ha-

Philosophia
zelus sapien-
tiæ.

Musicæ vis.

E cælo discen-
dum.

Archetypa.

Lustrandi ani-
mi.

Amor.

Diuini oculi
cura.

Exploratio
iuuenũ pytha-
goræ.

Silentium.

bentia versatur: quorum participatione reliqua pulchra redduntur. Phi-
losophia vero zelus huiusmodi sapientiæ, erat Pythagoræ sermo, etiam ras-
tionis, & mentis expertia mouens, Dauniam Vrsam vastantem incolas do-
mat. Homini primæ curæ est, rerum pulchrarum sensus. Musicæ tanta
vis, ut animi, corporisq; sistere queat, affectus, & ægrotudines curare.
Omnes hominum perturbationes diatoniciis numeris, & chromaticis sedat,
& ad virtutem excitat; ad somnum ipse suo plectro, & lyra, cælestium
sphærarum harmoniã imitabatur. Discebat e cælo Pythagoras ipse. Alios
censebat in se spectantes doceri debere per imagines, & exempla, quando
intueri hominem nequeunt, archetypa ipsa prima, & pura, sicuti non vas
lentibus fixæ solem aspicere propter radiorum excellentiam in fulgore, vsus
est & remedium ex aqua, vel pice liquefacta, vel speculo, purgandi sunt
mathematicis animi: & vitia, musica oportet lustrari.

Cibus illis abstinendum, qui rationis puritatem impediunt. Silentium
obseruandum. Parcendum vino, escæ, somno, gloriæ, diuitijs. Verendi si-
ne hypocrisis, digni. Æquales diligendi serio. Hortandi absq; inuidia iuues-
nes. Seruandus omnibus in rebus amor: atq; i omnia, amicitia rerum oms-
nium Pythagoras auctor erat, & institutor.

Ab omni voluptate mentem auocat. Toto studio tendebat ad salutem, &
curã oculi diuini: qui (vt præclare inquit Plato) mille carnis est melior.

Venientes ad se discendi gratia, non prius admittebat, q̃ mores diligens-
tissime tentasset: experiri volebat risus, silentium, voluptates, maerores, fis-
guram, incessum, totius corporis motum. Tres annos in eo periculo sum-
mendo dicebat: vti plane sciret signis naturæ, & consuetudine, cape-
re ne possent disciplinas. Silẽtium per quinquennium indicens: in quo ma-
xime cognoscere dicebat se, constantiam, perinde ac si continere linguam,
difficillimum inter omnia sit. Probati per quinquennij silentium, ingredi
permittabantur ad audiendum Pythagoram ipsum.

Mysteria veræ philosophiæ velanda indignis; ne, si puriores aquæ in puteos cænosos immisissæ sint, & cænum turbetur, & aquarû splendor cõstamnetur. Tollendæ ergo prius affectiones. Vita ante penitus extirpanda ferro, igneq; , ac omnibus disciplinarum machinis. Non autem omnia omnibus doctrinarum genera communicabat. Sed suam cuiq; pro ingeniorum captu, & dignitate distribuebat. Hos quidem Pythagoræos legitimos, illos verò dicere solebat Pythagoristas, æmulos Pythagoræorum. Sic Atticos & Atticistas. Pythagoræorum omnia cõmunia. Quosdã vocabat Acusmaticos. Alios Mathematicos. Acusmatici, fide tantum, nulla ratione, quæ didicerant, tenebant, vt diuinas res. Eorû audita triplicia. Nonnulla quid est? significant. Nonnulla quid maxime? Alia quid agendum, quid non? Quid est? vt quid insulæ beatorum? sol & luna. Quid est in delphis vaticinium? quaternitas: quod quidem est harmonia, in qua syrenes. Quid maxime? vt quid iustissimum? sacrificare. quid sapientissimû? numerus. quid sapientissimum apud nos? medicina. quid pulcherrimum? harmonia. Quid fortissimum? sententia. quid optimum? felicitas. quid verissimum dicitur? & hominem mali. Huiusmodi sapientia septem sophistarum dicebatur. Ii enim non quid bonum requirebant, sed quid maxime? Quid agendum, quid non? Vt & oportet generare filios. Oportet dextrum calciare prius. Non oportet populares ire vias. In publico non baptizandum. In balneo non lauandum. Occultum quippe in his omnibus. An puri sint omnes communicantes. Onus non simul leuandum: neq; enim danda occasio est non laborandi. Nil sine luce fari licet. Litandû aure calicis. In annulo in signum imago dei non gestanda; ne maculetur. Per dextram capiendum. Gallus albus non offerendus. Consulenti, optima consulenda: nã sacra res, est consilium. Bonum, labores. Voluptas, omnino malum. Discalciati; oportet sacra facere, & ad diuina accedere. In sacro nõ respiciendum. Panis non frangendus: quia ad iudicium in inferis non cõfert: quia non decet congregantem dissoluere: omnes enim ad vnû panem amici conueniunt. Omnia autem talia præcepta propter diuina, & ad diuina referuntur. Et hoc est principium. Vita quoq; omnis ita instituenda, & sequamur deum. Et ea ratio est eius philosophiæ.

Ridiculum efficiunt homines, aliunde q̃ a deo querentes bonum. Si quis a Deo querens principem curet in Repu. dimisso omnium principe. Sic omnium dominus Deus. Bonum verò ab omnium bero petendum; omnes enim ipsi, quos amant, & quibus gaudent, bona largiuntur.

Velanda phi
losophia.

Fides.

Tetractys.

Sapientissimû
numerus.

Pulcherrimû,
harmonia.

Optimum fæ
licitas.

Dextrû pri
mus.

Onus.

Nil sine luce
fari licet.

Annulo nõ fe
rêda Dei icon.

Sacra res cõ
silium.

Discalcium
oportet sacri
ficare.

Talia instituta quidam Hippaso tribuunt Pythagoræo: qui, cum sphaeram duodecim Pentagonorum impius descripsisset, per fretum periit. Geometria apud Pythagoram Historia appellabatur. Docebat varijs vijs, iuxta cuiusq; naturam & aptitudinem portiones dans. Testis est Abaris sacerdos Apollinis, quem relictis testamentis, & silentio, statim ad inima rerum dogmata traxit, de Dijs, de Natura instruens. Hic siquidem Abaris venit ex Hyperboreis, ut reberet ad propria, sapientissima quæq; italica. Is arcum donat Pythagoræ, quo flumina, montes, maria, & cuncta inuia facile traieciat.

Arcus mirificus.

Theologia per numeros.

Pythagoras beneficio hominibus venit. Idcirco sub humana forma, ne nouitate perturbarentur, atq; doctrinam eius resagerent. Theologiam, & rerum sacrarum leges per numeros docebat: ratus hæc puriorem existere & diuinorem cognitionem, ac cælestibus deorum numeris magis propriâ, aptiorem etiam Abaridis ingenio.

Primum in experiendis ingenijs animaduertebat, an continere os possent: deinde si verecundi. Et multo pluris silentium faciebat, q̃ sermonem. Priusquam cogitationem, & curam de moribus. Secundam de ingenio, de memoria habebat. Sed ante omnia mansuetudinem requirebat, dictam ab eo Cratysim. Expertes mansuetudinis, inaptos sapientiæ iudicabat.

Cratysis, lenitas.

Silentium.

Mane Pythagoræi per ea loca durtaxat deambulabant, in quibus quies & silentiū medicere, & templa, saltusq; erant. Nec nisi constituto prius animo, occurrendum alicui censebant: constituendo vero animo aptissimū dicebant huiusmodi silentiū esse. Post matutinam deambulationem unā conueniebāt ad imbuendos disciplinis & moribus animos. Deinde corpora curabant, vngentes, currentes, luctantes. Tempus optimum, matutinum. Cisbo vivebantur melle, fauo, pane optimo. Vinum die nescientes. Post tempus optimum, circa Politicas, Oeconomias versabantur. & Exteras, & Xenicas. Crepusculo rursus deambulabāt tribus, duobusue iuncti, uti disciplinas rememorarent. Sed mane, soli deambulabant. Post deambulationē crepusculi, lauabantur. Leniū cenabant, non plures q̃ decem conuiue, prius litatis numinibus. Ante solis occasum explebant. Post conuiuium, sacrificium. Deinde lectio, quæ imponebatur minimis natū a maioribus. Libantibus hæc monita dabantur, Domesticam plantam & fructuosam ne vellite, nec ledite. De Deorum, Demonum, Heroum genere, & sentite recte, & loquimini itidem; & de parentibus, & de beneficiis. Fauetote legibus; estote iniquitatis hostes. His actis, domum abibant veste pura & candida.

Stratis puris & candidis utebatur absq; ladicibus. Indumenta linea. Bistrata non ex pellibus, villisue.

Fertur & alius instituendæ vitæ modus p Apophrases huiusmodi. Tolenda ex vera amicitia lis omnis & contentio. Atq; id quidem ex omni amicitia. Quod si fieri non potest, ex paterna saltem, & ea, quam erga maiores, & beneficos gerimus. Tantes iuniorum (si inciderit iurgium) cōtinere, q̄ maxime impetum, & furorem; & seniori cedere. Fundamentum amoris, fides. Ea sublata, tota amicitiarum lex, ius, vis, ratio perit. Nunq; mentiendum amicis.

Fides fundamē-
mentum.

Modus Pythagoræ philosophiæ per symbola. Is character antiquissimus apud Græcos, et Ægyptios, occidit adus diuinis mysterijs accomodassimq.

Symbolica
theologica.

Ex auditorio Pythagoræ, maxime vetustissimi & cōtemporanei, & discipuli (ipso Pythagora sene) iuuenes, Phylolaus, Eurytus, Charondas, Zaleucus, Brysson, Archytas senior, Aristæus, Lysis, Empedocles, Zalmoxis, Epimenides, Milo, Leucippus, Alcmaeon, Thymaridas, exierunt sapientissimi omnes. Li non cōmuni editione & populari philosophabatur, sed ex institutione Pythagoræ diuina mysteria indignis & imperfectis uerbabant per symbola. Et si quis disseruisset non per symbola, & vi lege Pythagoræ cautū erat, ridicula cuncta & amilia censebantur. Obscuris enim vera, & grandia inuoluenda putabant. Talia symbola erant, Obiter nec in templa ingrediendum, nec prociendum omnino: neq; si ad fores ipsas astares. Discalcatus sacifica, & adora. Populares declina vias. Vade per inaccessa. De Pythagoræis sine lumine ne garrias.

Diffuadebat aliena Dijs, et ab eorū familiaritate abducētia nos, et quicq; quid diuinationem & sobrietatem mentis impediunt. Hæc vulgo de alimonia. Priuatim verò illis, qui altius, subtiliusq; philosophabantur, edicebat. Tollens prorsus superuacua pabula, & impia. Nil edendum, animæ particeps. Bibendum nullo modo vinum. Nec animantia mactanda Dijs, vel vlla ex parte lædēda. Hæc eadē ipse, lege inuolabili custodiebat, Amantissimus, Altarium, nulla cæde nullius sanguine madentium. Hæc eadem & legum latoribus sanciebat, Nam cæde animantium arbitrabatur frangi eam naturæ societatem, & eam, quæ ipsis nobiscum est, cōiunctionem, ac ita iustitiam contaminari. At quibus vita satis purgata, & sancta, & digna philosopho non erat, contingere quædam animantium committebat: ita tamen statim, utri diebus abstinerent, ipsi ipsis decernebat. Cor non absumere, nec edere cerebrum, & ab eis abstinere Pythagoricos vniuersos. Prin-

Cor.
Cerebrum.

cipia enim sunt, ac tanq̃ sedes quedam sapiendi & viuendi. Bellum minime irritandum monebat: quoniam primus nūcius existit, signumq; com-
patiendi celestia ad terrena. Melanurum ne tangito: terrestrium quippe deorum. A rubellione pisce abstine, & fabis.

Fabis abstine.

DE MVSI-

CE.

Lyra.

Organū Py-

thagoræ. Lyra.

Musicæ bona.

Musicā apprimè conducere valitudini & salutis corporis opinabatur, si aptis numeris vteretur. Vere nouo solebat conuentas in circulum facere, in medio statuens lyra psallentem. Illo psallente, quot quot recte poterant, in harmoniam concinebant. Sic adhiberi facile remedia animi perturbationibus assueuerat. Vsurpabat pro organo lyram. Nam sonitum tibiæ illiberalem, & tumultuarium explodebat. Choreas etiam duciari patebatur. Homeri dicta, atq; Hesiodi ad institutionem vitæ diligebat. Dicitur etiam Pythagoras spondiaco quondam rhythmo per tibicina extinxisse Tauro-
menitani pueri furentis rabiem, nocte irruentis ad amicā à Riuali possessam, & fores domus incensuri. Sic & Empedocles pacauit musica furorē adolescentis, qui stricto ense Anchitum hospitem Empedoclis persequeretur occisurus. Illic Empedocles in mouendis sono & concentu precordiis, & quò voluit flectendis, illustrissimus inter omnes Pythagoræos existit. E' sonitu cudentium malleis fabrorum Diapason, Diapente, & Diatessaron pro portionem deprehendit harmoniam. Excogitauit etiā ferè innumeras proportionēs, & organa musica baud pauca. Tetrachordum, Heptachordum, Monochordum, Pentachordum constituit.

**Animus offerentium spectat
Dij.**

In Italia.

Et multa etiam laudantur politicè ab ipso tractata. Dum enim Crotonæ efferrentur maximo sumptu funera, hæc de diuinis Pythagoras fatur, Cælites animos offerentium spectant, non rerum copiam. E contra deorū Inferi, tanq̃ inferiorum hæredes, canibus, ludis, querelis, magnis gaudent impensis. Vnde ob capiendi auiditatem Plutoni, dici Orcum arbitrabatur. Ea tempestate florere videbantur & in Sicilia Charondas Catanensis Pythagoræus, Zaleucus, & Timares Locrensis, optimi legum latorēs.

Rerū pub. lineæ tres.

Pythagoras totius ciuilibus scientiæ repertor, Nihil (inqt) hic purū, mixta contrarijs omnia. Ex hac hypothesi ratio ad vtrāq; partem impetum summit. Duo autem motus, corporis, & animi. Corporis, irrationalis. Animi, electiuus. Rerum publicarum constituendæ lineæ tres, huiusmodi extremitatibus contiguas inuicem, vnum rectum angulā efficientes. Hanc quidem sequiteriam naturam habentem. Illam vero, quinq; huiusmodi valentem. Harum verò a' iam, vtrarumq; mediā. Computantibus autem nobis & linearum inuicem concursiones, & locorum ab his, optimam partem esse

Reipublicæ formam. Constat, & vendicasse sibi hæc sententiam Platonem in Repu. dicentem planie sesquiterciam illâ radicem, & propaginem quintæ iunctam, & duplices præbentem harmonias. Exercebat affectuum temperatiam, & modestiam. Mulieribus pudorem suadebat. Pythagoras exiit Modestia. stimatus à Crotoniatis Apollo.

Signa sanctitatis Pythagoræ. Primū, quoniā norat suam ipsius animā, Nosse suū ipse quæ nā erat, & vnde in corpus ingressa, & priores eius vitas. Tum transitus eius animus. seunti Nefus fluuius, Salus ait Pythagora. Is terremotum sedat, auertit pestes, ponit ventorum vim, & tempestates marium, fluminumq; Terræ motum in puteo futurum, vnde potauerat, prædixit. Et de naue secundis ventis corrente, & mergenda foret. Agenda deo placita. Talia verò haud facile scire est, nisi quis ab eo, qui deum audient, vel ipse deum audierit, vel Deo placita à arte diuina didicerit. Non quedam deo possibilia, quedam verò impossibilia, ut opinio est Sophistarum: sed omnia possibilia, & principium idem Lini carminum. Sperare omnia oportet, quoniam nil spem fugit. Facile Spes. cuncta deo perficere, nihilq; Deo non facile. Pythagoras in sacris vnq; Nil deo nō factus non gustans quicq; Lacedæmon expiata per Pythagoram, immunis à cile. peste. In Sibari anguem perniciosum capit & intermit: aliū in Tyrrhenia paruum morsu necanem. Crotonæ albam Aquilam prehendit expe- Aquila alba. Etantem. Tritissimum Pythagoræorum verbum, Bipes homo est, & auis, et tertium, aliud scilicet Pythagoras. Casui nihil, at diuino omnia cōsilio triebant. Testis Androcyda in volumine de symbolis Pythagoræis, diuinæ non reluctari prouidentie sapientissimum, vnde tanta religio. Dicendum Theologiæ & Pythagoriæ per numeros theologiæ exemplar indubitatum apud Orpheum, nec obscurum. occasione ab Orpheo sumpsisse Pythagoram: atq; numeros. ita de deo constituisse sermonem. quem & ideo sacrum inscripsimus, tanq; Theo. Dei ver ex maxime mystico apud Orpheum loco. Vnde Pythagoras inquit, numerus. ri substantiam sempiternam esse, planè principium omnis cæli, & terræ, Orpheus. & mediæ naturæ. Amplius & decorum, & dearum & dæmonum sedes Numerus origo radicare. Hæc apud Orpheum. Inde perspicuum, & numero terminatam originem omnium. essentiam decorū ex Orphicis sumpsit. Efficiebat verò numeris ipsis & ad Orphicam. mirabilem præscientiam, & curam decorum. Sanctius, q̃ sanguine litan- Numero prædum. Sacrum censebat gallum. Potentes omnium Dij putandi. Credendū scientia. diuinis dogmatibus, quæ Pythagoras tradidit. Amiciebatur indumēto alba Vestis cādida bo, & puro. Probiores laudabat. Lineis, & corpus, & strata tegebat. pura. Operā famæ, & diuinationibus dabat, ut sortibus. Litabat Dijs tibus, mi-

dium, & placentulas rotundas, fauos, & alia etiã thymiamata. Per deorum nomina non iurandũ. Iuramentum Pythagoreorum, Non, per nostræ sapientiæ inuentorem quaternarium. Fontem, semper fluentis naturæ, radices habentem, intelligentes Pythagoram. Pythagoras persudiosus interpretationis Orphei. Et Deos, more ritusq; Orphei, colebat stantes i statuis, & ere, non nostros cõiunctos formis, omnia potentes & scientes, similem vniuerso formam habentes, & naturam. Is coniunxit cultum deorum cum diuina philosophia, quæ didicerat ab Orphicis Ægyptijs sacerdotibus. Chalcidensibus Magis, diuinarum rerum scientiam hausit. Sacrificia verò in Eleusina, Imbro, Samothracia, Delo, Celtis, Hiberia, Latinis. Hic aiebat, litare homines, & vaticinari Apollinem ex Tripode, eo q; per trinitatem primus numerus: Veneri verò sacrificari senario. Quia primus hic numerus omnem quidem numeri naturam communicat. Secundum vero quemcunq; modum diuidatur similem sumit, & eorum quæ auferuntur, & quæ relinquuntur vim. Herculi sacrificandum octauo.

Ingredendũ in sacra, veste munda, & in qua nemo vnq; dormierit. In templo non pariendum: non enim fas, in sacro colligare diuinitatem animæ ad corpus. Peduendũ in templo ne occidito. Cedro, lauro, cupresso, quercu, & myrto honorandi Dij. Dentes nõ scindendi. Aceruus è cupressis non fabrefaciendus: quia sceptrum Iouis cupressinum, vel ob aliam mystificam rationem. Cælo tonante, terra tangenda memoria generationis entium. Adeundo templa. Et dextra loca consuebatur Pythagoras principium imparis numerorum, & diuinum ponens. Sinistrum verò, paris, & dissoluti symbolum.

Pythagoras omnis sapientiæ gnarus, circa geometriã plurimũ insudauit. Quam ob Nili inundationes, agrorum diuisionibus necessariam inuenerũt. Theoremata igitur eius artis permulta ab Ægyptijs coepit. Cælestia verò speculata nonnulli tribuunt Ægyptijs, & Chaldæis. Ratiocinia, & numeros Phœnicibus. Philosophiam primus appellauit, ac studium sapientiæ. Sophiam verò, scientiam inquit veritatis eorũ, quæ sunt. Esse autem ea, quæ materia prorsus carent, & sempiterna, & solum actu subsistentia, hoc est incorporea. Reliqua æquiuoce entia, secundum entium participationem, utpote corporea, materialia, genita, et mortalia, nullo modo verè entia. Sapientiam verò probabat, esse scientiam verè entium, & non æquiuoce entium. Neq; enim sciri queunt corporea, nec firme cognosci: quoniã in infinitum abeunt, neq; vlla comprehendendi scientia possunt, cum nõ sint, & ter-

mino diffinita non existant. Si ergo talia eam naturam sortita fuere, ut nec sciantur, eorum scientia non erit. Non itaque etiam fas est, esse amorem scientiæ non manentis, sed potius illius scientiæ, quæ versatur circa vera entia, et circa eadem semper, et identidem persistantia: atque horum apprehensione etiam æquiuoce entium tenere cognitionem.

Symbolice loquebatur, breuiloquentiam amabat: in qua diuinissimas reponerat sententiæ, et scientias. Tritam Pythagoræ apophibegma, Principium totius dimidium. Alterum apophibegma, In numero omnia lucet. In præteritio Pythagoræis erat Musica, Medicina, Diuinitas. Laudabant in primis eum, qui audire posset, et taciturnum. Dieta ad medicinam plurimum utebantur. Carminibus nonnunquam. Sed musicam ante omnia sanitati prodesse putabant.

In præteritio
Musica Me-
dicina Vatici-
nium.

Memoria potissimum opus esse: ubi et quæ docentur omnia, et quæ dicuntur, contineantur et referantur. Et tamdiu docendum, et audiendum, quoad capere possumus discendo, ingenio, et memoria, circa quam maxime operari laborabant. Vir Pythagoræus non prius e stratis surgebat, quam hesternæ acta ad memoriam reuocasset. Sic verò rememorabant. Contendebant meminisse, quid locuti primum fuissent, vel audissent, aut alijs mandassent. Vel quid secundum, vel quid tertium. Et de futuris eadem ratio. Rursus cui exeuntes primū occurrissent. Vel cui secundo. Et quosnam sermones egissent primos, quosque secundos, et quosnam tertios: et ita quæ toto gessissent die, reuoluere animo studebant. Nihil enim ad scientiam, et experientiam, et prudentiam maius, quam posse meminisse. Ab his ergo institutis Italiā vniuersam contigit viris impleri philosophis. Et prius ignota cum esset, postea propter Pythagoram magnam Græciam appellatam. Philosophos illic complures, et Poetas, et legum institutores euasisse. Artes quippe Rhetoricas, et Demonstrationes, et Leges scriptas ab illis in Græciam deferri accidit. Et de rebus naturæ quicunque meminissent, primum Empedoclem, et Parmenidem Eleatam adduxerunt. Quique de vita quicunque disceperant Epicuram sententias afferunt. Et serè omnes eas Philosophi retinent.

Memoria.

Maximū, me-
minisse.

Italia magna
græcia pp Py-
thagorā appel-
lata.

Empedocles
Parmenides.
Epicuramus.

De prudentia

Prudentiam virtutum reginam ac dominam esse quis dubitet? Hæc namque virtutibus vniuersis utitur quasi quidam intelligentiæ oculus, et ordinem eis, modumque præscribit, ipsarum moderatrix. Sed quis aliunde querat, aut petat testimonia? Ne longe abiens, per lustra vniuersum oculis. Nam templum hoc omne, quod cernis tam illustre, tam clarum, prudentiam arguit,

opportunitissime omnia & commodissime exornantem. Hæc itaq; mundi facile princeps genituram à pura mente, & perfecta capit: & inde proles illa orta. Rursus in ipsam se intelligentiam contemplandam colligit: & ita
Exemplar mēs. intiendo, & videndo perficitur. Mentem quippe exemplar suum, & modum spectat pulcherrimum Prudentia, & ad id vti ad amissim omnia munera obit, omnes absolvit actiones. Adde, si qua nobis cū Dijs societas est (est autem plurima) eam sanè totam illa præbet virtus. Hæc enim hominem fermè Deo parem efficit, dum bonorum & malorum, vtiliū & inutilium, honestarum rerum & turpium delectū habet. Oritur ex hac etiam solidum in agendis negocijs optimumq; iudicium, & humanarum functionum quasi norma quædam & perpendiculum, & (vi summā dicendi consiciam) sanè Prudentia virtus in puppi sedens, gubernaculum tenet hominū,
Deificat prudentia. omnium nostrarum rationum, consiliorum, operum dux. Hæc deinde Respublicas, & domos, quæ etiam priuatam cuiusq; vitam diuinum in exemplar refert. Et inde imaginem effingit, q̃ optimam potest. nūc illa delens, nunc alia abstergens, & moderate utraq; exprimit. quam ob rem tantæ potestatis, & auctoritatis Prudentia existit, vt suæ factionis homines dei faciem induere, & deos præseferre faciat.

De veritate. Veritas quidem ipsa, quemadmodum ex nomine etiam ipso declaratur, erga deos immortales conuersionem efficit, & deorū actionem incorruptā. At mima opinio hæc umbrarū, ac imaginum fictio, vt præclare inquit Platon, circum prophana & loca tenebrarum versatur errabunda. Proinde altera sanè pulcherrimarum formarū, soli intelligentiæ, oculo visibilia, diuinarumq; ac verarum, ac sempiternarum lucem intiendo beatur. Altera autem id quod informe est, & essentiæ expers, & varium, atq; volubile spectat; & de eo cæutiēdo allucinatur, & caligat. Altera item, quod est, contemplatur. Altera quod in mentem venit, multitudinis & vulgi animis videtur. Proinde veritas cum intelligentiæ versatur luce, in hac luce vivit, in hac pascitur, & animi oculum augeat. Altera instar Ixionis. dum inanes picturas confectatur, obiecta nubecula luditar; nō rem vllam prebeni-
DE DIALECTICA. sando, sed dementiæ vanitate aberrando.

Deus optimus maximus proculdubio Dialecticam monstrauit; ac mus-
Gemini dra- neri mortalibus misit. Facundus, inq; (ceu perbibens) Mercurius symbolū
 cones symbolū eius artis in manibus præse ferens, geminos videlicet dracones mutuo sese
 dialecticæ. spectantes. Vt verò probatissimi semper & eximij testantur philosophi, ex-
 Calliope. cōgitaui musarum antiquissima Calliope inconcussam rationis firmitatem,

ac irreprehensibilem, molli pudore dignam præbuit. Quin etiã in Dlepbis deus munera attendit Dialecticæ, nec explicans (iuxta Heraclitum) nec occultans: at innuens vaticinia, excitat ad differendi indagatorem oraculorum audiores, vbi plena ambiguitatum, & æquiuocationum omnia. Et Didymum omne responsum scientiæ citat lumen. quo perspecto, Themistocles, etiam oraculum recte accipiens, opportune, vt debuit, lignea mania, causa planè extitit Græcorum salutis. His germana Deus in Branchide opera ostendit dialecticæ, perspicuam inductionē significans, quum ait, Nec volatilis sagitta, nec suavis lyra, nec nauigium vllum sine vsu scientiæ potest fieri fructuose.

Heraclitus.

Natus, Decorus

Didymū omne responsum.

Lignea mania

Omnes homines Dialecticam vsurpant, imitatem eam tenentes ab incubulis ferè facultatem & vim aliqua ex parte, quæp id alij magis, alij calleant minus. Itaq; deorum immortalium munus, omnino nefas est projici. quin illud potius omni studio, industria, arte, exercitatione, omni deniq; ope, censeo confirmandū, & q; maxime fieri potest, augendū. Vide namq; quædum hoc ipsum ad omnem vitæ partem apportet momenti. Nam in colloquijs cum hominibus habet cōsuetudinem ex cōmunibus tum sententijs tum opinionibus. Ad inuentionem artium, primas, & summas inuenit origines, ac principiorū fundamenta. Ante, actiones cogitat, & præmeditatur: quid factū opus sciet, & quemadmodum conficienda res. Præcludia ad Philosophiam exercitat, ad ea quidem mirificas methodos præbens. Sed si ea loqui oportet, quæ ijs antecunt, non est vlla philosophiæ pars, quam quispiam absq; Dialecticis beneficio assequi possit. Nam naturæ dogma inuentū ipsum logice cōmunimus, & quæcunq; de rebus diuinis contemplamur, ratione differendi cōprobantur. Quid dicam? nihil prorsus aut loqui aut audire ē ab huiusmodi ratione alienos. Immo enim & ipsum nō dicere dialecticam, dialectice moliri oportet, perdiscereq;. Siue igitur instituire velis, siue minime, tamen illa (vt inquit Parmenides) loquentia exercenda est. Quid præterea absurdus nos, quos ratione, & oratione cæteris omnibus animantibus natura voluit antecire, & illa in primis dote eximia præpollere, tamen bonum hoc penè diuinum, naturæ humanæ proprium temere & fortuit o tractare; & (vt verius loquar) extinguere igniculos illos à natura datos? At si quis ea elaborando orationis, & rationis munera secum, & alia sit complexus, scientiam constituit planè mirifica, & præclarissimam, inscriptione Delphica teste minime aspernanda.

Dialectica.

Dei munera

non proyicientia.

Parmenides

dialecticā garulitatē vocat.

Veniamus iam ad Philosophiæ exercitamenta. Et primum occurrūt illa,

De summodialecticæ vsu.

Instituta ob-
stetricia.

Lucina.

Auscultatoria

DE IVSTI-
TIA.

Cōmunia cōia.

Manfuetudo.

Aiūs immor-
talis.

Deorū initia
de fursum.

quæ ad recordationem excitant, cuiusmodi rota illa disputatio est, quam tra-
stat cum Menone Socrates, interrogando & respondendo præteritorū me-
moria expergitur. S-cūdo loco collocamus institutiones obstetricias, quib-
us Lucina præest, ut salui partus in lucem prodeat. Ita beneficio & ope-
ra obstetricia educta in lucem, patent quæ nam vera, quæue etiā mentian-
tur. Hæc robur ab arte differendi petunt. Nam elenchis, quasi eleboro ad
purgandos animos vtuntur, in opinionibus aduersariorum refellendis, &
explodendis. Sunt & aliæ disciplinæ experientie, & exercitationis gra-
tia auditoribus oblatae, vel quæcunq; ad positionem aggrediuntur traktan-
do, aut si quæ veterum scrutantur auscultationes, quarū nulla prorsus mu-
nus obit suum sine artis differendi ope. Quid verbis immoramur? fieri mi-
nime potest, ut verbum vllum, aut demus, aut accipiamus rite ac decore,
nisi eam, quæ de ratiocinando, & sermone differit, scientiam teneamus.

Initium iustitiæ commune & æquum vsq; adeo, ut corpore vno & ani-
ma vna omnes vterentur, etiam meum diceret idem & alienū, vti & Pla-
to contestatur, accipiens à Pythagoræis omne proprium exterminans, &
commune augens, omnia communia omnibus, etiam fortunæ, resq;. Nemo
propriam possidebat aliquid. Si cui communitas nō placuisset, substantiam
quam contulerat, & alteram tantam recipiens à collegio Pythagoræorum,
dimittebatur. Familiaritas & tenitas inter homines, iustitiam adducit. Alie-
natio & aspernatio communis generis, contumeliam. Seruanda etiam ho-
minibus in cognata animantia familiaritas, & mansuetudo, ex institutis
Pythagoræ docebatur: ita ut ea non occiderentur, neue à nobis ederentur.
Domi iustitia est, ideo æconomica dicebat Pythagoras. Quod primum ma-
lorum serpere in vrbes solet, ne dum ad domos, deliciae. Secundum, iniu-
riæ. Tertium, clades, & excidium. Aliud iustitiæ genus decreuit, iustie
tutionem legum. In quo Charondas excelluit: Cataneus, & Zaleucus,
Timaratusq; Locrenses: adde Theæbetum, & Elieonem, & Aristox-
eratem, ac Phytium Rhegiensium legumatores. Zamolxis Thrac Py-
thagoræ seruus, quas à Pythagora tenet at leges Getis dedit, persuasusq;
immortalem Animam esse. Etiam nunc Galatæ ferè omnes, & Transscæ,
ac Barbarorum pleriq; filios erudiebant, Interire animā nullo modo posse,
sed manere post obitū omnino. Postremo mortem minime metuendā, Opti-
mum, ad constitutionem rerum publicarum in iustitia censuit, Deorū in-
itia, & auspicia de fursum petere. Hinc vrbes, & leges, & iura degressit,
Tum inquebat intelligi de diuino, & vti est oportere, & ut sese ad bonis

num generis habet curam; & non negligens ipsum existimare. Hoc Pythagoræ utile in primis ducebant.

Sic eo principio statui, naturam nostram propensam ad affectus corporis, & iniurias. Deinde spectandam esse hortatur naturæ varietatem, nec dimittendam vnq̃ de pectore pietatem in Deos, & curam. Post deos, Pietas. Dæmonum habendam plurimam rationem, parentem etiam, & legem. & his obediētem confirmare. Nil deterius Anarchia. i. q̃ carere Principe Ex Deterima sententia Pythagoræ, reditus est animarum: Nil alienius à iustitia, q̃ in anarchia. terimere hominem. Potius sustinēda iniuria, q̃ ob ultionem obtruncare homicidio mines: positum est enim iudicium apud inferos. Quærenda opportunitas nil iniquius omnium. Principe, & Principio opus est in scientia, & experientia, ger Occasio. natione, domo, vrbe, exercitu. Princeps debet lubenter imperare. Et y Princeps, quibus imperatum, non inuiti parere. In adiscente, & docente idem: Stas Stateram ne teram ne supergrederere. transsilias.

Hoc ad iustitiam refer.

Iustitia itaq; commodissima munera, & instituta hæc sunt. Cætus hominum lege sociati, comitas, mansuetudo, cōmunicandi, & comutandi ius, & adiumenta, quæ propulsant actiones perniciosas, & statum cōtrariorum scilicet viliū cum decore cōparantia. Virtutum certè omnium Iustitia thesauri summa & quasi thesaurus, iustitia est, ad quam, vti ad signum, & finem urus. spectant, & in qua insunt omnes comprehensim, quemadmodum in vetèri verbo innuitur. quisquis igitur virtutem hanc teneat, vniuersas tenuerit. In humana vita distribuere cuiq; pro dignitate, munia, scilicet honores, & cætera quæ obueniunt. Id, sanè prima iustitiæ pars, ad vitam humanam pertinet.

Ille demum bonus iure & sit, & habeatur, cuius potissima actio in puz DE BONI-
ra & defæcata intelligentia consistit; sitq; ita diuinæ pulchritudinis, & TATE.
virtutis particeps, quæ sola mentis acies capit.

Cum aliquando diceret pro concione Demosthenes, Phocionem cernēs habet puram.
aduentantem, Ecce mearum (inquit) orationum & malleum, & mucro Demosthenes.
nem acerrimum. Ad eò non tanti ponderis vel auctoritatis eloquentia est, Phocio.
quanti merum, ac dicentis integritas.

Scipio Polybij secutus institutum, omni ope, ac studio enitebatur, foro
non exire, q̃ sibi cuiuspiam amicitiam conciliauisset.

Scipio semper

Biantis Præclara illa sententia est, Imposturas facile bonis fieri. ad conciliandos
Alexander cum Phocioni dono misisset centum talenta, rogauit ille, Cur amicos.

mibi (inquit) soli ex tanto numero virorum Atheniensium mittatur? quoniam te vnum (aiūt) bonum, & honestam putat. Cur igitur (inquit) talem & videri, & esse non sinat?

DE REPUBLICA. Perinde tuum est sceptrum improbo committere, atq; enssem in manu furentis ponere.

Vita cōstat be- Theophrastus cum nescio quis percunctaretur, quæ res potissimum vitæ
neficijs, bono- humana continerent. Tria (inquit) beneficia, & honores, & supplicia.
rib9, supplicijs Rex Charillus, fiscitanti cuidam, cur pauca admodum legum capita Icyrgus posuisset, Respondit, Quoniam paucis videntes legibus, non indigent legibus.

Rex, lex. Verbū illud probatissimum existit, ita nempe. Rex omnium, lex dictatur. Vterq; enim eodem spectat. Vterq; imperat honesta, prohibet contraria. Cui itaq; rerum, legum, optimum institutum æquari liceat, aut quid cum illo conferremus? adeo incredibili, & penè diuina tum magnitudine, tum elegantia præstat. Et quemadmodum sol omnium siderum claritatem eximio suo obscurat splendore, ita omnibus virtutibus iustitiæ supereminet iubar. Nam omnis virtutum chorus, & generatim & sigillatim, legum percurrit sanctiones. Inde vrbium, ac Rerum publicarum optima administratio. Inde in vniuersum humanum genus utilitas longe lateq; propagatur.

Lex. Lex igitur, bonum vniuersitatis commodum, & salus Rempublicarum est, latissime, & fusissime patens. Sine quo, quod genus vnq; aut vlla boni species stare potest? quisquis verò præest ipsis legibus, princeps purgatissimus esto, ac sincerissimus, rectam æquitatis, & incorruptam trutinam manibus perpetuò tenens, quem nullæ vel munerum, vel vasframentorum imposturæ, nulla prorsus res à recto queat deflectere, nec precario, nec vi, neq; pretio corrumpendus. Seruatorem nempe legum; & custodem integerrimū, & nullo modo violari oportet, quantum humana in potestate est.

De Principatu & Principis. quemadmodum arborem instructuosam satius exuri ē, q̃ permanere; ita homini neq; mors utilior, q̃ vita. Perversum iudicium, malorum omnium radix. Caput administrandi legitime, imperij, & dominandi in alia, sibi ipsa est imperare, sibi ipsi leges præscribere, sibi instituta dictare bene, beateq; viuendi: quo nihil videtur maius, aut melius. Hæc ratio, is modus suppetat eximiam, præclaram, ac magnificam omnium bonorum vbertatem,

Scopus boni principis, beate Remp. ac vitæ munus inexplebile. Saluam quoq; affert plurimā. Tum etiam incredibilem animo pacem, & tranquillitatem. Quin potius in illud signum, ac scopum spectare debet tam consilia, q̃ actiones omnes boni Principis, id

agerē, idq; moliri, vt subiectos reddas ſua opera perbeatos. Quod cum præſtat, tum præeſt ſubiectis maxime, tum maxime pōt auctoritate, quando exēplo principis & beneficio agūt vitā reſpublicæ ſæliciter. Salus quippe Ciuitatū & vniuerſitatis cū ſalute priuatorū cōiūctiſſima eſt. Pendet enim ex toto ipſo, partium ſingularum, membrorumq; & bonū, & perfectio, & ſalus deniq; ipſa, non ſolum in animantibus & vrbibus, verum etiam in cæteris vniuerſis naturis.

Miror equidem & amplitudinem & maiestatem, cum in omnibus imperij muneribus & functionibus, tum præſertim in ſplendore liberalitatis; qua ſit, vt nulli rerum parcatur ad beneficentiam propagandam. Nec vero ita res ad trutinam referenda eſt, vt par pari duntaxat repēdatur, æqua æquis, quaſi ad pondus & lancem quærant metiri beneficia. Sed ingenue, & liberaliter, & ſplendide, ac magnifice gratias iucundiſſimas elargiri oportet, & profundere non ex cado ſolum, vt Poetæ commentantur; aut alijs vaſibus, quibus retineantur: quin ipſas nudas potius, & deſectas ſine vllis vèlamentiſ depromere debent, gratias (inq;) ſeſe mutuò complectentes vinculo Veneris optimo. Talia nempe grata, & ſuauiſa ſunt; & proſeſto apud Imperium charites eo ornamento coronatæ plurimum decent. Liberalitas.
Gratiæ.
Charites nus

Omnis præclara virtus atq; eximia, plurimorum in ſe inuidiā concitat. Quemadmodum enim lumen vmbra ſemper ſoles cōſectari, & vti lucis nigril eſt, vmbra illic nulla ſit: ita ſemper in ſublimia, & luculema ſerpit liuor: ita eximium omne, & magnificum, inuidioſum eſſe cōſuevit, & niſi temperetur, quaſi odioſum. At ſi maiestas illa ſumma, ac auctoritas regnandi manſuetudinis, & humanitatis, quodam condimento deliniatur, ſal regni, leſfertur ſuauius, miſtus, leuius poteſtas; alioquin dura. Imperādi hæc tuiſſima exiſtit, et veriſſima, regnandi, & dominādi ratio, etiam ijs grata, in quos exercetur. DE PRIN-
CIPE.
Liuor in alta

quis neſciat imperium maribus i ſæminas eſſe, & hinc imperare, hinc imperari: pace tamen, & concordia vtriuſq;? quis verò modus, quæ ratio, quodnam erit imperādi genus; nam herile, vt herus erga mācipiū? vbi inferius ſuperioris rem curat. An ciuile, vt vtrinq; ex æquo curētur res? De inſtitutis.
nuptialibus.

Communia præcepta iam dicta ſunt, quibus igni, ferroq; recidenda quæ præter menſuram. Eſt etiam eius generis animatum omnium abſtinentia, & ciborū laſciuentiū, & opponi quidem in alimentis ſuauiſa, & diſpenſio magno paria cibaria; remitti verò ipſa ſeruis. Aurum nullam liberam ferre, ſed ſolas impudicas, & ſocias. Inter ſilentium tunc continua, nec De temperan-
tia,

vnq̃ respirans difficillimorū Theorematum assumptio, & inquisitio. Propter hæc, vini cibi, somniq; summa parcitas. Ac nos gloria, & diuitijs inferiores non esse oportet. Pudor non fictus erga conuenientes seruandus: comitas sincera, & mansuetudo in coetaneos: horatio, & excitatio erga natu minores sine inuidia.

Dionysius.
Tymicha.

Quidam Pythagoreorum interire potius, q̃ conculcare fabas voluerunt. Cuius cum causam Dionysius Tirannus percūstaretur à Tymicha muliere Pythagoræa, nec minis eam, nec vllis potuit tentamentis adducere, vt id aperiret. At ipsa verita, ne cogeretur, linguam intra dentes præcidit. Atque tunc ad idem virtutis illud, quod à pellicum consuetudine Crotoniate, Pythagoræ auctoritate, sunt abducti. Musica etiam adolescens ab libidine in continentia versus. Ea tradebat Pythagoras, quæ ipse agebat. Eodem semper animo, vultuq; persestabant læto.

Eodē semper
aio & vultu.
Prouidēda
oia.

Tenebantq; illud in primis institutum, vt nihil humanorū casu inopie natum, nihil inexpectatum foret apud sapientes. Sed prouidēda omnia, & expectanda, & sustinenda, quorum domini ipsi non sumus. Quod si forte in affectum inciderent, ei statim adhibendum remedium.

In seruum Pythagoreorum, nullus vnq̃ iratus animaduertit: sed prius mentis turbas statuebant. Archytas Tarentinus cum reperisset seruorū negligentia agros serē perijisse suos, Recte (inquit) vobiscum actum, q̃ vobis indignatus, alioquin impune non abiret vestra hæc noxa. Idemq; Olinias nunq̃ ad castigationes descendit, ni prius animum constituisset. Demū vnuerſi ita sese habebant inuicem Pythagorici, vt studiosissimus ad filios parens. Gloriam de inuentis propriam non captabant, nisi rarissime. Per pauci etenim, quorū viserentur propria cōmentaria, quia certe custodiendi solertia, quando in tot annorum lapsibus, & sæculis, nullus quicq̃ ante Philolai tēpora, excusit, nil edidit. Primus hic deprompsit libros illos vulgatos treis, quos Dion Syracusius minis centum cōparauit, Platane iubente. Atq; ille quidem pretio dedit, extrema compulſus inopia; homini tamen à Pythagoræis minime alieno. De gloria ita prædicabāt, esse dementiae, omnia gloria metiri: ea præsertim, quæ à multitudine circumſertur. Recte enim sentire, & arbitrari, sapientibus, et illis certe paucis, datur. Est quoq; amentis, & rudis, omnium opinionem aspernari. Oportet nescientiam discere quæ per se consequi nequit, & hæere docentis arbitratui: & omnino iuuenibus conuenit, qui se saluos velint, inniti maiorum, & seniorum optimorum consilij, & auctoritati. Tota vitæ hominū, & ætatis summa, in educa-

in educatione pueritiæ sita. Hæc neglecta, perdita sit reliqua tota viuendi ratio. Si curetur, potest proficere iuuenta. Et ætas tenera non suo arbitrio, & libertati cōmittenda, sed affuescere oportet, & educari ad ordinem, & modum; quæ duo, honesta dicuntur. Contraria, turpia, vixote ebrietas, & infatiabilitas. Statim initio vitæ, & catulos docet & pueros illa discere, & in eis consuescere, quæ meliores eos reddant. In primis tenoribus annis fugienda voluptas: est enim turpe, & noxium, epiphora seu lippitudo animæ. Vacuo corpore cibum appetere, & rursus impleto, vacuum secundū naturam videtur. Cupere tamen plus satis id, vel delicias vestitū, & strati, vel dispendijs grandibus extruktas domos. superuacuum, & luxuriosum. Docendi igitur quæ nam appetere liceat, quæ etiam non conueniat. Vinū mediocriter haustum, alacriores homines facit: ultra verò fas, etiam in susorem, & insaniam rapit. Magna igitur sapientia opus est, ut planè sciat, quibus, & quantis rerum in alimento vtendum. Eiusmodi institutio Apollinis primum. Et Pæonis, posteriùs Esculapianorū. Quædam autem timentium ad vitam humanam egerit Opsimathia, hoc est præceptione admodum sèra, ut venerat.

Sanguine proprio abstinendum.

Obseruandus locus, non in sacris, nec in foro, naturæ lege salua, & modestiæ, & summa prouidentia ad ferendam sobolem accedendū, sobrio, non pleno stomacho: alioquin, venturam prolem fordidam. Postremo non ambiguum indignationem, & negligentem educationem liberorū, fortissimam, & manifestissimam causam nequitie complurium hominum.

Idem profecto circa vires animi loquor, quas oportet moderatione quadam inter se, & proportionē cōtinere cū ea animi parte, vbi impetus iræ, vbi etiam libido sæpe dominatur: tum eam quoque vbi ratio sedet. ita omnes componendæ, ac temperandæ quodam tenore, & ordine, ut superiori inferiora pareant, quemadmodum & res ipsæ exposcūt, & tempora inde vicia nata, temperantiæ virtus præclara.

Mira sanè vis continentie ad constituendum animi habitum consentaneum, & constantem, tum societatis quandam coniunctionem conciliandā. Hæc docet animi vii imperio rite, & corporis seruitio non indecore. Hinc morum nascuntur instituta optima, & moderatio voluptatum, ac cupidinum fræna. Impotentem verò, & intemperantem in voluptate, ac dissolutum ex tota morum probitate, quis nesciat eijci oportere?

Emerat paulo plura solito obsonia Phociani puer. At, flebis (inquit

DE CON-
TINEN-
TIA.

ille) si ad esum plura, q̄ edantur, comparaueris.

De pudore.

Quisquis vim habet pudoris, bonos mores optime seruat, atq; ab omni re turpi sibi temperat: tum ex animo delet omnem impudentiæ licentiam, qua plurimi à turpitudinibus capiuntur.

DE FORTITVDINE.

Providentia.

Huius virtutis sunt peregrinationes Pythagoræ, tot tyrannidum dissolutiones, & seruitutis regionum Italiæ. Tum lenissimū se præbebat iustis ducem. Agrestes verò ab humano, & ciuili conuentu explodebat, nec ius ijs dicendum censebat. Providentia cælitum, humanā spem omnem, & vim superat. Hac fretus Abaris, institutus per Pythagoram, morborum genera desperata cuaeabat. Econtra Pbalaris, audito illo diuino viro, detrior, et tyrannidis appetentior factus, ac deorum contemptor. Sed norat Pythagoras sese nō fatalem, Pbalaridi; dixitq; ad Abarim, q̄ cælitus transiit in æria, & terrestria ferri natus est. Deinde cæpit de consecutione in cælū

In Deo malorum ideæ non sunt.

omnium fari, de vi animæ, de cupiditate habendi, & imperandi, de optimo vitæ genere. Præ cæteris illud aperuit omnium pulcherrimū, q̄ in deo rationes malorum non sunt. Multa deinde sapienter de Demonibus, de immortalitate animi differuit, de moribus, de fato. Soluit Siciliam atrocissima Pbalaridis tyrannide, secundum oraculum è tripode habitum. Magnum constantiæ argumentum, q̄ Pythagoras ipse, & sui, nulla perturbatione, nullo metu, nulla voluptate, nullo periculo, nulla morte poterant ab instituto suo diuelli. Erantq; apud eos nonnulla rhythmorum, & carminum genera ad ponēdos, citandosq; affectus. Nil precario, aut assentatorie agendum; ne fœminas, & illiberales sequerentur.

Idea.

Arcana.

Ad eandem morū ideam pertine etiam, q̄ maxime propria & sapientiæ plena dogmata arcana apud se conseruabant omnes, semper cum diligentissimo silentio, ad exteros nunq̄ cédendo: custodientes sine scriptis in memoria successorum: mysteria Deorum intra parietes tantum tradebantur. In externis vero, & prophanis, si contigisset aliquādo verba fieri, per symbola inter se viri innuebant. Quorū vestigium sunt illa vulgo vsurpata, ut ignem ferro ne cædito, & huiusmodi symbola; quæ tenui quidem pbrasi, anilibus per similia fabellis, videntur. Si vero penerentur, ad mirabilem quandam, & diuinum vsū præbent participantibus.

Mens videt, audit.

Maximum institutorum ad fortitudinem, liberare ab incurabulis animū tantis vinculis, & mētem, sine qua sanum nil quisq̄ discet, nil verū. Neq̄ ad enim aliquo sensum cernere poterit. Mens quippe (vi eorum sententia est) omnia videt, & omnia audit. Reliqua surda, & cæca. Secūdū, mul-

to studio curare, ut purgato iam animo per mathematica sacra, aliquid diuinarum inferatur, ne oculi aueriantur à fulgore limpidissimo rerum, corpore carentium

Amicitiam in primis attulit omnium in omnes Pythagoras, Deorū ad De amicitia.
homines per religionem, & cultum; dogmatum inuicem, & in vniuersum animæ ad corpus, rationabilis ad rationis experts per speculationem et philosophiam, hominum inter se; ciuium quidem per legum salutem, alienorum per Physiologiam; viri verò in mulierem, aut filios, aut fratres, & domesticos per communicationem nō peruersam: & collectum omnium ad omnes, etiam vsq; ad brutorum, quædam per iustitiam, ut naturæ vinculū, ac coniunctionem corporis ad vires sibi contrarias per sanitatem, & modestiam, secundum imitationem ordinis elementorum mundi vno, eademq; amicitie nomine omnia hæc vincienda. Eius nominis repertor Pythagoras.

De vera amicitia tollendum certamen prorsus, & contentio maxime quid Vera amicitia
dem ex omni, si fieri possit: sin minus, ex paterna, eaq; quæ in maiores natu & superiores habetur, ac in beneficos. Contendere nempe aduersus hos quauis de causa, veræ amicitie non salutare. Et si forte iræ incident, & in amicis vlceræ, est iuniorum maioribus cedere. Ac illorum hortamēta & correptiones, quas appellare Pythagoras pædartes consueuerat, idest, puerorum compositiones recipere. Ex amicitia nunq̃ tollēda fides, vel serio agatur, vel ioco. In aduersa fortuna, amicitie non destituendæ. Malorum tantum odia, & inimicitie suscipiendæ, malorum (inq̃) quorum nulla resipiscentiæ spes est.

Admirabilia sunt determinata à Pythagoræis, de communionē diuinorum bonorum, de consensu mentis, de diuina anima. Et frequenter profitebantur inuicem, non dilaniare in se ipsis deum. Igitur in dei continentiam quandam, & ad Deū vnitatem, & mentis communionem, & diuinæ anime spectabat eorum tota amicitie ratio, & studium dicto, & facto. Vnitas cum
Deo.
certo nil melius reperiri potest in omni genere sermonum, & institutionū. Raro enim q̃ in ea cōtineantur vniuersa amicitie bona. Vnde & nos tanq̃ in capite hoc, & summa omnia circumscribētes priuilegia, quiescimus, ne plura de eo dicamus.

Dicitur quatenus lingua vtriusque patriæ cuiq; afferebant, quotquot Græcorū accedebant ad communionem hanc. Accedebant verò hospites ad Pythagoræ sectam, & Messanenses, & Leucanorum, & Peneestenenses, & Romanus Metrodorus atq; Pythagoram optimā sumpsisse linguam Doricam, quem

admodum & musices harmoniam. Dorice dictionis vetustatem fabula Nerei assipulari licet. Nereū enim in vxorē duxisse Dorida Occani. Huic genitas quinquaginta filias, ex quibus & Achillis mater. Dicere vero quosdam, inquit, Deucalionis, Promethei, & Pyrrhae, Epimethei genitū Dorum, cuius filius Hellen, vnde Æolus. In Babiloniorum verò audire templis, Hellenem ab Ioue, vnde Dorus, & Xutus, et Æolus. Quas narrationes sequitur & ille Herodotus. quomodo vero sese de prisca res habeāt, nō facile iunioribus exattū capere, & exploratum. Est tamen per vitasq; confessum historas, linguarum antiquissimam & vetustissimam Doricam. Post hanc Æolicam ab Æolo. Tertiā Ionicam ab Ione, Xuti filio. Quarta Atticam, à Creus, à filia Erechthei. Hac etiā vsus Orpheus Thrac, poetarum vetustissimus.

Orpheus.

Reprobabat disciplinarum cauponas, & animas, vt diuersorij cuiuspiā Pluris præcep-
tores q̄ parē-
tes. valuas patefacientes hominum cuius accedenti. Debentur Præceptoribus, & Philosophis plura, q̄ Parentibus. A parentibus enim sumus quidē, sed à præceptoribus optimæ vitæ modum capimus.

Reuelātes ar-
cana sepelien-
di. Reuelantes arcana ita oderat Pythagoras, vt nō modò dignos exterminio à societate, & vita communi; sed etiam sepulchro censebat, tanq̄ cunctos a viuientium consortio. quidam dæmonum, etiam eosdem propalatores perferes qui fantur. Vnde propalatorem sphaeræ duodecim pentagonorum ad mare mortuū, inquit, & interemptum. Propterea Pythagoras omnia symbolis, enigmatibus, inuolueris præcepta, & doctrinarum instituta velabat, sicut oracula tripodis. Pleriq; fuerunt, qui prælium Pythagoræis viris intalere. Ex quibus, absente Pythagora, insidiæ factæ, omnes consentientur.

Pherecydes sy-
rus.

Differunt verò de peregrinatione, ij quidē ad Pherecydem Syrum, alij vero in Metapontum esse, dicentes, profectum peregre.

Cæcæ insidiarū. Chilon enim Crotoniata perduces, vir alioqui pollutus moribus, & tyrannicus, omni studio cōtendit apud Pythagorā iā senem, vt in societate reciperetur. Sed reprobatus ē ob eas causas iam expositas. Vnde collecta manu amicorum, bellū Pythagoræis excitauit. Itcirco Pythagoras recedit in Metapontum: neq; ea seditio desinit, donec Crotonæ in domo Milonis Pythagoræos collectos in consilium de bello, domum & viros combussere omnes, præter duas, Archippum, & Lysida. Nullū deinceps verbum factum de tanto scelere ob vrbium negligentiam. Archippus verò Tarentum petijt. Lysis etiā indignatus negligentiam, venit in Græciā, & versatus ē in Peloponneso. Deinde Tbebis, eius auditor fit Epæ-

minondas, & patrem Lysidem appellavit. Reliqui Pythagoræorum exustis ducibus excessere Italia, præter Archytam Tarentinum. Congregati in Rhegium, illic versantur. Et progrediēte tempore, & rebus publicis cadentibus in deterius, fuerunt studiosissimi Pbaton, Echecrates, Polymestus atq; Diocles. Philasij seruabant initio cæptas doctrinas, & mores. Hæc Aristoxenus.

Nicomachus vero alia quidem confitetur citra peregrinationem Pythagoræ. Inquit, attas infidias has, post triste excidium i. solitudinibus vitam agunt, doctrinam & secreta celantes, cauētesq; ne prorsus periret Philosophiæ nomen. Et Dijs ipsi odio ob id erant, perdentes funditus tantū ipsorum nomen. Commentaria quædam capitalia, & symbola componētes. Et quæ erant seniorum scripta, & quæ meminerant colligentes relinquēbant liberis, vel uxoribus committentes, ne cui darent extra domū. Hoc mandatum diu seruauerunt, iure quasi hereditario, apud postea ex ipsis artos. Hæc Nicomachus. Symbola.

Quoniam verò Apollonius de eisdem dissonat, multa vero plura bis addit. Age ipsius etiam addamus narrationem de huiusmodi insidijs. Ait igitur quemadmodum irrepsit illis statim ex filijs inuidia ab alijs. Homines enim, q̄dau differuit venientibus Pythagoras, suauiter sese habebat. Vt vero solis cæpit discipulis differere, minuebatur: concedebant vinci, veniēte extra quopiam. Indigenis vero videbantur nil tribuere. Tum surrexit ingens manus inueniunt plus q̄ trium millium, suis non cōmunibus legibus viuētiū. Quod cum videret Pythagoras, abscessit. Nam erat magna orta similitas, & distabat animis multitudo: duces etāt etiam diuisionis, Pythagoram tamen semper venerantes viuum, quum vellent significare, diuisionem appellabant. At ubi obiit, virum illum, sicut Homerus ostendit, seruū de Vlysse memorantem, Hunc equidem hospes & absentem nominare veterum ne nāq; & amabat vehementer, & curabat. Nec exstratis surgebant posterius, q̄ sol oriretur. Neq; annulum habentem Dei signum gestabant. Sed solem obseruabant; ut ascendentem orarent. Annulum vera ne proferrent Dei signum in aliquem locum non mundum, nil temere, nil inconsulto gerebant.

Quidam hostis Pythagoræorum simulans velle se in concione omnium edere Pythagoræorū secreta, cū scripsisset ea vnde maxime notari possent, dans scribæ librum, iussit legere. Inscriptio, sermo sacer. Typus erat is, Amicos vti deos venerari, alios vti feras mancipare, & in seruos habere.

Eandem banc sententiam de Pythagora meminere in metro discipuli. Socios, ut Dijs immortalibus, pares colere: alios nec in ratione, neq; in numero esse censendos, teste Homero appellante Regem, Pastorem populorum, ac si populi Belluæ, & Bruta essent. Dicere quippe solebat, melius eẽ vñd die Taurum, q̃ toto tempore Bouem, oligarchiam intelligens, & prouidẽtiam. Seditio ingens fuit, impetusq; ab hostibus Pythagoræ. Fugitur. Omnia turbantur.

Successor Pythagoræ in disciplinis fuit Aristæus Demophontis Crotoniata. Is ætate Pythagoræ vixit septem generationibus, proximus Platon. Et non solum scholam, verum & puerorum tenebat educationes. Post hunc Mnemarchus, Pythagoræ discipulus. Successit hunc Bulagoras. Deinde Gartydas. Mos Pythagoræis, ut senio multo à vinculis corporis liberarentur. Post Arefas ex Leucanis scholam aperuit. Tum Diodorus Asponstinus circa Heracleã, Clinias, & Philolaus. Metaponti, Theorides Eurytus. Tarenti, Archytas. Ex his vero, qui extra audiuores Pythagoræ fuerunt, extitit Epicharmus.

CATALOGVS PITHAGOREORVM.

Crotoniatæ, Timeus, Cleophon, Menon. Metapontini, Agesidamus, Aristomenes, Leon, Aencas, Pyrrhon, Thrasimedes. Agrigentinus, Empedocles. Eleata, Parmenides. Tarentini, Philolaus, Eurytus, Archytas, Cleon, Philonida, Lyfus. Sybaritæ, Metopus, Diocles, Tyrrhenas, Calcedonij, Miltiades, Aaibenodius. Parij, Alcimachus, Timæus. Locrenses, Gypsius, Zalcucus, Timares. Possidoniatæ, Simus, Phædon, Hippomedon, Crito Egæi. Leucani, Ocelus, & Oncilus. Dardanus, Mallian. Lacones, Eurycratus, Cleanor. Hyperboreus, Abaris. Rhegienses, Aristides, Demosthenes, Aristocrates. Syracusij, Leptynas, Phytias, Damon. Samij, Melissus, Lacon, Archippus. Cauloniatæ, Callibratus, Dicon, Drymon. Philasij, Eochrates, Diocles, Phanton. Sicyonij, Demo, Softbenes. Ciresnei, Prorus, Menalippus, Theodorus. Mizienij, Pythodorus, Hippobenes. Cataneij, Charandas, Lysides. Corinthij, Chrysippus, Tyrrhenus, Naufibeus. Atheniensis, Neocritus. Ponticus, Lyrannus. Omnes Pythagoræi, ducenti, & decem, & septem. Mulieres etiam Pythagoræ sexdecim.

LIBER SECVNDVS.

DE SECTA.

Ordendum à præparatione communi ad omnem doctrinā, & virtutem: quæ quidem non secundum partem ad vnum aliquid omnium hominē parat idoneum. At simpliciter in omnes disciplinas, scientias, bonas actiones, & ut ita eloqui liceat, ad cūcta, quæ honesti quicquid participant. Neque enim absque monitis excitari est ad virtutem, & recta instituta: nec statim ad summum itur bonum, Ante quod pareretur monitis animus. Sed quemadmodum mens paulatim progreditur ad maiora ob inferioribus, & per omnia currens bona, atque in fine bona summa reperit; ita & bonamenta decet via quadam pergere à communibus inchoantia.

Initia, à primis, & notis, & quæ videntur omnibus, capienda. Demum arcana Pythagoræ aperiantur. Viuentes animo, etiam virtutis animi bene viuere dicuntur: sicuti oculis cernentes, bonorum virtute recte dicendi sunt cernere. Committendum non est, vel aurum rubigine, vel vitio virtutem confici. Virtuti fidendum, ut pudicæ & sobriæ uxori. Fortune, ut inflata. Virtuti fidendi credendum, ut meretriculæ. Virtus cum paupertate potior, quam mixta dum vitij diuitiæ. Et melior putanda sana sobrietas, quam edacitas morbida. Perniciosa plurimum, cibi quidem, non inuidentia ei, qui male affectus est corpore. Possessorum vero, illi qui animo male affectus. Periculosum, & simile furioso, ense, & malis, hominibus dare vim. Sicuti putrido melius vri, quam manere: ita etiam viro nequam perire, quam viuere.

Sapientiæ theorematibus fruendum, quo ad fieri potest, uti ambrosia et Sapiencia, nec neſſare. Nunquam enim conſeneſcit fructus, voluptasque inde percepta. Et diſt. Star. uinum quiddam est. Per hæc ſapimus, & ſentimus recte, ad Deum rite conlimus, ſi animum purgatum omni vitio. tanquam macula parauerimus. Ornandum donarij templum; Mens verò diſciplinis. Vti ante magna myſteria, parua ſtatuenda, & ante Philoſophiam purgatio diſciplinatum. Fructus terræ per annum redditur; Philoſophiæ vero qualibet horæ particula.

Eſt & typus docendi, & monendi alius ſententiarius, Pythagoræorū proprius, & in verſibus aureis. Hæc elabora, hæc mediare, quæ amare te conuenit. Hæc te diuinæ virtutis in veſtigia ponent. Per hæc enim ad omnia optima inſtituta, & præcepta cohortatur. Neque parcere oportere laboribus putans, nec ullam prætermittere curam ad amorem, & promptius

tudinem virtutum incitans, & cuncta ad optimas institutiones dirigens, nō
 quaslibet, sed ad eam virtutem, quæ nos quidem ab humana reuocat natu-
 ra: sed ad diuinam essentiā, & cognitionem diuinæ virtutis, & possessio-
 nem ipsius adducit. Atqui in spectatricem sophiam p ea vocat. Hæc tenēs
 noris immortalium Deorum, mortaliumq; hominum concordiam. His non
 sunt mirabilia alia bene natis, ad excuandum ad spectatricem Philoso-
 phiam. Deorum enim cognitio; virtus, & sapientia est, & sœlicitas ab-
 soluta, nosq; Dys similes efficit. Humanorum verō scientiā, virtutes huma-
 nas dat, & rerum nostrarum peritos nos reddit; quæ etiam vilia, & cō-
 traria diiudicat. Et hæc quidem seruat, illa vero defendit. Et omnino cō-
 stitutionem, quæ est humanæ vitæ, sermone & re perdiscit. Illud etiā mi-
 rum docet, secundum quid insolubile, & sine impedimento transire. Singu-
 la enim in nobis, quotquot sunt melioris sortis, & secundum quid vincitur;
 & impeditur, vt nequeat facile exire anima, vinculisq; absolui. Altera post
 hanc sententia in Philosophiam facit hortationem, & omnem circa cœli
 speculationem. Huius nempe natura semper est similis secundum eandem
 circulationem similiter circuens. Quam si quis ediscat, non inopinata vnq;
 expectaret, neq; ignoraret quippiam eorum, quæ necessariō ei essent eueni-
 tura. Aliæ verō ad hæc sententiæ, à voluntaria in nobis vita faciunt inci-
 tamentum, vt noris homines spontanea infortunia habentes miseros. Siqui-
 dem enim principia actionum sunt homines, & vim habent ex eis propriā
 in delectum bonorum, & malorum fugam, non vtens huiusmodi vi, datis
 à natura sibi muneribus dignus non est. Dæmon & fortuna, homini bo-
 mo. Vera bona nec cernere est, nec audire. Mens sola videt, auditq; omnia.
 Malorum solutio, quam perpauci spectant, vrget in dissolutionem à corpo-
 re, & vitam animæ propriā; quam mortis studiū appellamus. Alius etiam
 monēdi typus a calumnia malorum. Non enim tolerabile est, Cylindris si-
 miles ex alio in alia ferri, infortunia habentes. Violentum enim, & irra-
 tionabile, & temere latum, & alio tempore alterum, & maxime infinitū
 malitia præstat, quæ fugere in primis oportet. Altera sententia huiusmodi
 est, Iræ nempe comes contentio, nocens latuit innata, quam nō oportet præ-
 cedere, sed fugere cedentem. Hic duplex vis humanæ naturæ ostendit. Et
 iunctum nobis à generatione alienum animal, quod nonnulli quidem multo-
 rā capitum seram, alij verō mortalem quandam vitæ speciem, alij verō na-
 turam generationis effectricem esse vocant. Hic autem licet innatam co-
 gnominarunt, non vti æqualem ordinem habentem nostri ad maxime præ-
 priam

Philosophia,
 mortis studiū.

priam vitam, sed uti comitem sequentem vetustiore vitam. Hanc igitur monet fugiendam, & pro hac permutare actionem intellectualem, contrarietatis expertem. quæ vita non pernicioſa, ſed bona eſt. Non inclinatur ad malum, & calamitatem, ſed ſalutis præbet initiũ. Et eã quidem aduentitiam, & ſecundum conſequentem hypotheſim, tanq̃ alienam extra dimittit. Hanc vero primariam, & à ſe ipſa, & in ſe ipſa omnia tenentem, conſuſmatiffimam aſſumpſit vitam ꝑ cuncta hæc. Illam quidem uti breuiſſimam corripere dignum: hanc verò præcedere ut plurimum. Itaq; in vitam intellectualem huiusmodi hortamenta potiſſima, & ad diuinam perfectionem, & cum Dijs conſequentem optimã conſtitutionem, ſtatum, & ordinem tales ſententiæ vocant. O Iupiter q̃ multis malis omnes eripueris, ſi omnibus monſtraris, quo dæmone utantur. Sed confide tu, quia diuinũ genus mortalibus eſt. In his una quidẽ optima aduocatio in diuinã beatitudinem, mixta precibus, & inuocationibus deorum, & maxime regis eorum Iouis. Secunda aduocatio, eſt dati, & ſorte accepti, nobis à Dijs. Genij demonſtratio clara. Et per ipſum rurfus Genium ad deos reductio. Non enim aliter poterit quiſq; ad diuiſſimum ipſius & opportuniſſimum eſſentiæ recurrere, niſi huiusmodi Genio utatur duce. Quem quidem Genium oportet, omnem amatorem deorum, rite purgare: à quo etiam prima malorum quies ꝑanditur, malorum (inq̃) nobis ab ortu, genituraq; inferiorum. Deinde erit cognitio nobis vera felicitis, & genialis vitæ, quanta ſit, & qualis. Quæ cū aſcendentes princeps diuinum genus hominũ ſpectabimus: ei in ipſum eleuati finem habebimus propoſitæ à Dijs hominibus beatiffimæ vitæ. In fine igitur ad translationem animæ excitat, & ad vitam ipſius; quæ per ſe ipſam eſt, ſecundum quam abſoluitur corpore, & corpori connexus naturis. Itaq; inquit, aurigam rationem ſtatue ſupernæ optimæ. Nam cū, relicto corpore, liberum in ætherea veneris, eris immortalis & incorruptus, nunq; interiturus. In ſupremo igitur ordine optimam mentem præſcribere, ducem animæ, puram ſimilitudinem præſeruat ad deos. Relinquere vero corpus, & transferri in æthera, mutare naturã humanam in deorum ſinceritatem, & pro mortali vita immortalem eligere vitam; in eandemq; eſſentiam reſtitui præſtat, & cū Dijs periodũ, quam habebamus, & prius q̃ intraretur in humanam ſpeciem.

Rô, auriga.

At ſi deinceps oporteat & i interiores, & ſcitas cohortationes inflammari, primas illas aggrediamur, quæ & ſubſtantias docent primas, maximeq; proprias: ſimul & incitant ad theologicam, & intellectualem ipſam

Archylæ lib.
de sapientia.
Sapientia, sol.

farum excogitationem, & doctrinam: atq; demum ad antiquissimam sapientiam inuitant. Archytas igitur in eo, quem inscripsit de sapientia libro, ita statim exordiens monet. Omnibus in rebus humanis tantū sapientia præstat, quā reliquis sensibus visus, mens animæ, sideribus sol. Nam oculi vis longissime patet, potestq; præter cætera sentiendi organa: et suprema mens est, ratione & intelligentia, quid expediat, proficiens, & visus, & potestas nobilissimorum existens. Sol equidem oculus sunt, & anima naturam habentium. Eo enim videntur, fiunt, sciuntur omnia. Condita quoq; & genita aluntur, ac augentur, & fouentur. Præclara hæc, & plena sapientie vox, qua naturam diuinæ lucis, actionemq; planè perspicimus. Primum omnium hortatur ad mentem, idq; à nobilissimis. Quis enim nesciat visum omnibus excellentiorem se istius, solem astris, mentem animæ? Hinc docet Archytas eminentissimam sapientie arcem ad cunctas humanas res, ut veritas disci facile queat, & capi audientibus, quod absconditur in obscuro. Tum & à prærogatiuis vniuscuiusq; cognitio sapientie, atq; exortatio ad eam docetur. Ut enim est visus longissimus, & acutissimus; et est sapientia secundum eadem, remotissima, & præsentia cernit, & omnium, quæ sunt, species comprehendit in semetipsa. Hac sit mens suprema ratione, & intelligendo, quid expediat proficiens; & visus, & vis nobilissimorum existens. Atqui prorsus excedit rationem & intellectū sapientia ipsa, & simplicioribus, quæ huiusmodi ratio & intellectus faciant, notionibus. Quæ sunt, spectat, ac à se ipsa discernit bona, & perficit in se ipsa, intellectualiumq; visus est, & vis diuinissimarum & perfectissimarum actionum existens. Hoc est sol, oculus sunt & anima naturam habentium. Constat ex his, quæ admodum oculus, vtiq; existit rerum intellectualium sapientia; facitq; ut videantur omnia, quæ noscuntur, & ut sit omnia quæ sunt. Totius etiam opificij princeps in mundo sit & generationis primæ, & ordinis et à nobis.

Sapientia.

Sapientia oculi.

Altera adhortatio ad sapientiam ab homine capitur. Homo (inquit Archytas) omnium animantium sapientissimus factus est; utpote qui speculari entia possit. Et prudentiam ac scientiam accepit à cunctis, quo & designauit atq; notauit diuinam ipsius constitutionē, vniuersi sermone, in quo & species omnes entis insertæ sunt, & significationes nominum, & verborum. Somus enim ad voces locus determinatus est. Guttur, Os, Nares. Si autem vero sonorum, per quos nomina ac verba expressa enunciantur, Homo factus est organum; ita & conceptionum in entibus cōtemplandis sapientie opus, organum natus est homo huiusmodi, & vires diuinitus. Unde con-

stat si (Archyta teste) homo sapientissimus factus est , oportere ipsum quævere omnes philosophiæ partes, tam spectatricis, q̃ actuosæ, & theælogiæ, & logicæ. Item circa omne ens, quæ ens, spectatricem appetere sapientiam debet, et principia, & iudicium omnis cognitionis perdiscere prudenter, circa omnia genera entium, & mathematicas.

Tertia adhortatio ab utroq; Naturæ enim priuatæ cōmunē cōmiscuit. Vivendum secundum divinā rationem. Non enim aliter vivemus secundum naturam (quod omnes in primis appetimus) nisi secundum rationem vivamus divinam, & humanam. Sapientia non circa quoddam diffusum est Sapiencia circa entia, sed simpliciter circa omnia entia. Et oportet non modo sapientiam primam ipsam, principia ipsa invenire, sed communia entium principia. Sic enim se habet sapientia circa omnia entia, sicuti visus circa omnia visibilia.

In fine hortatio ad ipsam summum reduci sic. quisquis igitur resolvere potest omnia genera sub unum, idemq; principium, & rursus componere, & connumerare; is videtur mihi & sapientissimus esse, & omnino verus, etiam pulcherram speculam invenisse, a qua poterit Deum intueri, & omnia comparatione illius. Et hanc viam pergens anima, recte currit principia finibus iungens; & noscens, q̃ deus principium, & finis, & medium est omnium, quæ iure & recte fiunt. Non ergo standum in pluribus principijs, & omnibus entis generibus; sed resoluendum quicquid est sub unū idemq; principium; quoniam maxime unitatem & sapientiam cupimus: hortans ad huiusmodi scientiam, & unius Entis contemplationem, quod Vnum ens, quidem finis est omnis speculationis. Si omnis veritatis, & felicitatis, & essentiæ, & causæ, & principiorum, Deus dux existit, in hunc omnia sunt studia conferenda. quærendaq; in primis illa scientia, per quam veniunt in purum, & per quam latitudo reperitur accessus ad ipsum, & per quæreda scia, quam finis principijs connectantur. Perfectissima enim huiusmodi vita, et qua itur ad felicitas nō diffusum amplius, ultima à primis secernens; sed in unū utraq; purum, hæc complectens, principia scilicet, & finem, & medium simul continens. Huiusmodi enim ē divina causa, quam eos oportet suscipere, qui futuri salices sunt.

Omnes homines bene agere volumus. Bene aut agimus, si nobis ad sint Demonstratio multa bona animi, corporis, externa, quorum bonorum possessio hominem nes certissime sola non beat, sed usus, & quidem rectus. Sed hæc bona proprie & per hortatorie ad se, nec bona nec mala sunt, nisi per usum. Sola itaq; sapientia, bonum. In Philosophiā. docilitas, vero malum. Philosophia, studium & possessio scientiæ est. Quæ.

non solum bona, quæ videntur, possidet, facitque; sed etiam ipsi utitur, quæ facit. Siquidem igitur aliæ quidem scientiæ omnes venatoriæ, & paratrics bonorum. Sola vero perfecta iustitia, & prudentia efficiunt usum cum dignitate, & referunt prudentia & iustitia usum ad ducem mentem.

Altera methodus per diuisionem, est anima in nobis, est et corpus. Hæc imperat, illud seruit. Hæc utitur, illud quod subest vsui. Hæc diuinum, & proprium nobis bonum: corpus vero alienum aduenit, conglutinatum ministerij cuiusdam gratia, ad communis vite usum. Oportet igitur maiorem multo habere principantis ratione, vite diuinioris, & magis proprii nobis.

Oia per animam. Omnia nostra tripartita, anima, corpus, & quæ corporis. Horum prima, secunda, tertia. Agenda omnia propter animam. Et enim corpus curare oportet, referentes ipsius curam in animæ ministerium. Et tenere fortunas decet gratia corporis. Cuncta gratia animæ instituenda, & gerenda, & virium animæ imperatum. Recte utendi omnibus principium, iustitia, prudentiaque existit.

Ex Alcibiade diuisio. Rerum quædam ipsi sumus, ut anima, quædam nostra, ut corpus, & quæ corporis. Sic scientiæ tres, quæ corpus, & corporalia curant, & cognoscunt, se non cognoscunt, cuius generis medici, coloni, & omnes artes mechanicæ. Sola temperantia est cognitio animæ. Et verè nostra virtus illa sola, quæ animam reddit meliorem. Hæc igitur maxime seruare oportet, volentes secundum consentaneam suæ essentiae rationem ornare etiam vitam.

Virtus, quæ reddit meliorem

Alia partitio ex quinto Legum. Nostrarum passionum post deos, anima diuinissima, & maxime propria est. Nostra gemina, meliora & imperantia, inferiora & seruientia. Anima omnibus alijs post deos anteponenda. Anteponeit vero, qui ipsam non deteriore ex meliore reddit, nec malis implet; nec labores honestos fugiens, & metus, & dolores, & maiores, vilem enim eam talis facit. Neque fugiens mortem. Is enim solutionem anime à corpore, & vitam quæ per se est, odit. Vnicus ergo honor animæ habendus: hoc est, vita secundum rationem rectam, & secundum mentem perfectio animæ, & æmulari similitudine, quæ sunt optima exemplaria, & quæ deteriora ad exempla meliorum sese instituunt, & componunt, quoque reddi meliora queunt; & fugere quidem malum, vestigare vero & eligere omnium optimum; & cum elegerit, rursus in communi cohabitare reliquum vite. Hoc autem nihil est aliud, quam philosophari. Igitur omnibus modis philosophandum volentibus beari.

Triplex in nobis anima sua est. qua sapimus, qua irascimur, qua cu-
 pimur. Et sauis cuiq; motus. Quod in ocio degit & suorum motuum agit si-
 lentium, infirmisissimum fieri oportet. quod vero exercetur, robustissimum.
 Vnde summa ope nitendum, vt motus inuicem habeant temperatos. Et prae-
 sertim primaria animae species, quam Genium deus cuiq; dedit; & quæ à Genius cuiq;
 terris nos tollit in caelestem naturam, cum planta non terrena. sed caelestis à Deo.
 sit. Exercenda ergo hæc anima, & imbuenda rerum diuinarum & im-
 mortalium disciplinis, quo ad eius fieri potest. Beatus is, qui & diuinum sem-
 per curat, & habet contubernalem suum Genium recte cultum, & institut-
 um. Hinc ὁ δὲ ἀμφοτέρω dicitur. Cura erit suas cuiq; reddere enutritio-
 nes, & motus diuino illi, quod est in nobis. Cognati & proximi motus exi-
 stunt vniuersæ cognitiones & circulationes. Has vnūquēq; imitantem opora-
 teti periodos à nobis circa generationem in capite corruptas corrigere, dis-
 scendo vniuersæ harmonias, & circulationes. Rei vero intellectus iam ani-
 mō sese assimilare, secundum priorem vitam, finemq; tenere propositæ ho-
 minibus à Dijs optimæ vitæ, ad presentia, & futura tempora. Non enim
 expedit omnifariam belluam sicuti cupidinem conuiujs confirmare. Neq; Bellua multos
 leonem, vt iram, & quæ circa leonem alere, dignū, & confortare in no-
 bis. Fame vero necare, & infirmare quæ hominis propria sunt, vitiosa ra-
 tionem; & trahi quidem quoquo vis leonis, & sensuum impetus belluinus
 impellit, & nihil alterum alteri facere intellectum, neq; amicum. At muta-
 to magis diuinum in nobis hominem, q̃ multorum caput feram roborare
 decet, vt nostras quidem cupiditatum species mansuefaciat, agrestia coer-
 cens, sociam addens naturam affectus, & communiter omnia curans, &
 amica inter se hæc cōcilians, & sibi ipsi per omnia optimus erit; qui con-
 tra, nihil planè habebit sani: honestumq; in ea re admodum nitet. Subij-
 cienda quippe est proculdubio diuino imperio natura belluæ. Sin minus, ma-
 xima turpituudo. Solum beati futuri sumus, si diuinum & sapientem ducem
 sequamur. Ita enim in robur omnes similes erimus & amici, si ab eodem
 directi fuerimus. Ita lex vult. Mentis igitur particeps, omnia sua ordinās
 in hoc, viuet. Primum doctrinas colet. Alia spernet. Deinde habitudinem
 corporis, & educationem non ad ferinam conuertet, & irrationalem vo-
 luptatem. Semper harmoniam gratia symphonice, in anima concordans vi-
 debitur. Si velit vere musicus esse, omnia pro vno commutanda. Hoc est pos-
 sidere prudentiam, & cuncta gerere, seruiendo rationi, & mentis imperio;
 id est nihil aliud, q̃ philosophari. Omnis natura cognoscens, nil operatur

temere. Immo curat natura finem, explodēs temeritatem; & artes; quandoquidem naturæ sunt imagines. Cum ergo homo per naturam ex animo constet, & corpore; melioris vero gratia deterius, & corpus animæ gratia: animæ vero, aliud quidem habet rationem; aliud non habet; ideo & deterius: Itaq; rationis expertus, gratia ē habentis rationem. In habente vero rationem, mens: quare mentis gratia omnia esse cogit demonstratio. Mentis itē opera, cognitiones, visiones existentes intelligibiles; sicut actio visus, videre visibilia. Mentis igitur, & intelligentiæ causa, omnia homini appetenda. Mens, optimum animæ. Omnia vero, optimæ gratia. Cognitionum, illæ liberæ, quæ propter se. Melius, quod propter se, q̄ quod propter aliud. Actionum domina mens. Cognitionum virtutes propter ipsum solū speculari meliores his, quæ utilia ad alia. Propter se autem contemplationes & virtutes. In his sapientia mentis. In contemplationibus secundum sapientiam standum; non quibuscunq;. Non enim omnis simplex apprehensio, bonum; sed ea quæ est principantis; qui est sapiens, & rerum omnium principij. Manens in mente; dea persimilis fit. Totus intentionis oculus & amor cū mēte amor menti iungendus, & deo: Non enim contemplari fas est, quæ circa deum, & diuinā. Nam non licet pollueri obtutum rei diuinæ seruando necessitati, & vsui humano. Omnes actiones & alia in mentem, & deum referenda, id est bonum, sapientia, libertas, felicitas. Philosophandum, si uolumus in Republica recte versari. Si sola iudicandi recta obtinens lancem, & ratione utens, & omne bonum contemplans; quæ quidem est philosophia, uti omnibus & imperare secundum naturam potest. Philosophandum ergo omni ex parte. De natura possumus capere scientias; & de alia reueritate. Semper enim cognitiora priora posterioribus, & meliora secundum naturam deterioribus. Nam in termino rerū, & ordine magis, scientia est; q̄ contra: & causarum potius, q̄ euentuum. Sunt autem definita magis, ac ordinata bona, q̄ mala. Causæ autem potius priores, q̄ posteriora. Sublati ijs enim, auferuntur etiam, & quæ ex illis essentiam trahunt, ut latitudines numeris, superficies latitudinibus, solida superficiebus. Si itaq; melior anima corpore est, nanq; natura prior & antiquior. Circa corpus vero artes & prudentiæ sunt, utpote medicina, & gymnastica. Constat, q̄ & circa animam, & animæ virtutes, est ars, & cura, quam etiā consequi possumus: scientia magis est priorum, q̄ posteriorum. Omnium optimum philosophari, & sapere. Prudentia omnium potentissimum. Non deest vsus sapientiæ cet fugere philosophiam: si quidem ē philosophia possessio, vsusq; sapien-

fid. Neq; oportet pecuniarum gratia ad columnis Herculis nauigio venire,
 & periclitari toties. Amare verò prudentiæ nihil laborare. Ad philosophan-
 dū, organis non egemus, ad opera vt alia indigemus, Neq; locis, sed
 vbi vis terrarum posuerit quis intellectum, similiter vndecunq; tanq̃ præs
 sentem attinget veritatem.

Sapere, & nosse, propter se appetenda. At qui sine viuere beate, vel in
 gaudio sit, vel virtute, vel in prudentia, per hæc omnia philosophandum
 hæc enim maxime per philosophiam nobis eueniūt. Corpus animæ vti or-
 ganum subijcitur. Vnumquodq; recte, per virtutem afficitur. Anima cor-
 pore melior: antiquior enim, & prior. Si simplex quoddam animal homo,
 & per rationem & mentem constituta est eius substantia; non aliud eius
 opus, q̃ sola exactissima veritas, & de entibus verum exquirere. Felicitas
 vel prudentia est, vel non est sine prudentia. Sapere, & contemplari, opus
 virtutis; & id in primis mortalibus hominibus eligendum, vt arbitror: sc-
 cur & oculis cernere. Vnumquodq; propter quod alterum appetitur, aliter
 rō melius: sed prudentia desideratur propter veritatem, veritas igitur pos-
 tius eligenda. Sed viuere, sensu discernitur à nō viuere, vt præsentia sensus
 ac vi fit constansq; vitæ ratio. Sublato sensu, viuere dignum nō est, vt
 sublato viuere propter sensum. Sensum nobilissimas, visus, propter man-
 festationem: ob idq; & cernere valde amamus, si viuere propter sensum
 eligendum. Sensus verò cognitio: quedam; atq; vt per ipsam cognoscere
 possit anima, eligimus. Et iam diximus, q̃ si duo sint eligibilia, & vnum
 propter alterum, id, propter quod alterū, est magis eligibile. Sensum oportet
 nobilissimum, & maxime eligendum visum. Nemo vellet viuere extra
 prudentiam, & demens. Igitur imprudentiam omnes fugiunt. Ergo est pru-
 dentia appetenda per illum canonem, Contrariorum si vnum fugiendum, al-
 terum prosequendum. Omnium eligibileum optimum, prudentia. Somni-
 quidem est voluptas ingens, nulla tamen electio, etiam si cōcesserimus om-
 nes dormienti adesse voluptates. Nam visa per somnum, inania. Vigilant-
 ius verò, verū. Nam hoc interest inter vigilas, & quietem nocturnam,
 eo q̃, expertectis, mens veritatem sepe videt, dormientibus vero nunq̃. Et
 fugere mortē quāplurimos, arguit animi ipsius docilemē. Fugis enim que
 non noscet, tenebrosa & obscura: sequiturq; suapte clara, & perspicua.
 Vnde & valde causas nobis cernendi solem, & lumen dicimus, Oportere
 in primis venerari, & colere parentes ipsos, tanq̃ bonorū maximorū cau-
 sas. Cause vero sunt fructu di & videndi. Lectico q̃ gaudemus familiaris

Felicitas aut
 prudentia aut
 nō sine ea.

Videre valde
 amamus.

bus, & rebus, & hominibus: atq; amicos eos vocamus, notos scilicet. Patet hinc qd cognitum, & manifestum ac perspicuum, amabile. Omni studio igitur, & labore eritendū homini volenti beari, vt prudentiam teneat, cōtemplatricem veritatis. Nouerit vero & hoc quispiam, & ab his, si spe-
 Elauerit humanam vitam. Comperiet enim vmbra omnia esse, quæ homi-
 nibus magna videntur. Vnde & recte dicitur, Nihil hominem existere, ni-
 bil rerum humanarum solidum. Robur enim, & magnitudo, & forma ri-
 sus est, & nullus dignitas. Si quis oculis linceis posset aspicere, videret
 hæc omnia, nugarum plena. Intuenti quippe sempiternorum aliquid, sto-
 lidum putabit versari in huiusmodi. Poenas hic anima dat; & in ultione
 viuimus quorundam magnorum scelerū, sicut ē apud veteres scriptum di-
 uinitus. Tale certe aliquid videtur connexio animæ ad corpus. Quæma-
 modum enim in Tyrrenia memorat torquere sepe captos, deuinciētes vi-
 uentibus mortuos, corpora corporibus, ora oribus, manus manibus, singu-
 las singulis partes partibus cōponentes: ita affecta videtur anima, & alli-
 gata omnibus sensitiuis corporis membris. Nihil ergo diuinum aut beatum
 inest homini, præter illud solum dignum studio. Quantum est in nobis men-
 tis & prudentiæ, hoc nempe solum omnium rerum nostrarum immortalitate
 videtur, & solum diuinum, & præter qd cōmunicare posse virtutem eius
 modi. Atqui cum sit vita misera natura, & grauius, sic tamen iucunde
 administrabitur, vt præ alijs videatur homo deus. Mens enim nostra, Deus,
 siue Hermotinus, siue Anaxagoras dixit hoc. Et qd mortale æuum, partem
 habet dei cuiuspiam. Vel philosophandum igitur, vel Vale vite dicentibus,
 abundum hinc, tanq; alia omnia nuge videantur, & somnia.

Philosophan-
 dum.

Eorum quæ fiunt, aliorum principium ars, aliorum natura origo, alio-
 rum rursus initium fortuna. Quæ fortunæ, sine vacant. Quæ ab arte, pro-
 pter aliquid fiunt, & ratione, quæ est idea operantis ex arte. Et id, pro-
 pter quod operatur, melius qd id, quod ars operatur per se, et nō per acci-
 dens. Finis artis, optimum. Etiam à fortuna, bonum quandoq; venit. In-
 terminatum verò semper, quod ab ea sit. Opera naturæ propter aliquid, et
 melioris gratia semper constant, qd ab arte profecta. Imitatur enim nō na-
 tura artem; sed ars naturam. Et ars adiunat, suppletq; vbi natura deficit.
 Homo pluribus ad salutem artibus eget. Quod præter naturā, malum. Om-
 nia membra animantium, & partes, natura digressa ad finem suum. Nobis
 bassimum animalium, homo. Igitur perspicuum, qd natura est, & secundū
 naturam. Et illud est optimum, cuius gratia natura nos condidit. Ac deus
 finis

Rō, idea ope-
 rantis.

A fortuna bo-
 num.

Arist. 1. Phy.
 c. 1.

finis hominis, secundum Pythagoram, & Anaxagoram, contemplari cælū, Deum, finis
 solem, sidera, & naturam : & huiusmodi contemplatio, prudentia est. Sed hominis.
 hunc finem ultimo assequimur. Senes enim sapimus. Et finis semper ultio- Finem ultimo
 mo generatur. Conditus itaq; diuinitus homo est ad sapientiam, & specula- assequimur.
 tionem. At id cognobile, an mundus sit, an altera natura quædam, con-
 siderandum forte posterius. Tantum iam dictum sit.

Si secundum naturam finis, prudentia; optimum omnium erit sapere. Vita libera.
 Quædam necessaria, quædam bona. Quæcumq; enim propter alterum desit- Iustitiæ dona
 derantur, sine quibus vivere non est, necessaria & concausæ dicenda: quæ ad inferos.
 propter se, bona. In appetendis, status. Solum speculari, est vita libera. Si-
 cut iustitiæ (uti poetarum inquit sapientes) ad inferos dona ferimus, ita
 prudentiæ munus ad Fortunatorum insulas deportamus. Prudentia, bonum,
 & propter se. quemadmodum si in Olympiam pergeremus visendi gratia,
 nō relicturi quicq; ab actoribus, sed etiam addentes, alia permulta specta-
 cula eligeremus; ita speculatio omnibus præferenda.

Philosophos oportet eos esse, & qui priuatim hominum, et qui rerū pu- Philosophus.
 blicarum corpus recte curare volunt: magis tamen legislatores, quibus sa- curator omniū
 lus ciuiū, felicitas & calamitas tota tribuitur. Ut enim in alijs artibus in-
 ueniuntur à natura optima organorum, sicuti in fabili perpendiculū, re-
 gula, circinus, ad dijudicandum rectum ab obliquo: sic & urbanum decet,
 terminos certos tenere à natura ipsa, & veritate, quibus norit quid æquum,
 quid honestum, & quid conducens. Quod certe præstare nemo potest, nisi
 Philosophus, & cognitor veritatis. Solius philosophi leges ratæ, & opera
 recta, & honesta. Solus enim ad naturā spectans, viuit, & ad diuinū: &
 uti gubernator, quis ex sempiternis, & legitimis, cum attigerit vitæ prin-
 cipia, mouetur, & viuit per se ipsum. Est ergo spectatrix scientia hæc.
 Præbet autem nobis fabrefacere p ipsam omnia. Sicut enim visio effectrix,
 & cōditrix nullius est, nam sua tantum interest iudicare, et indicare vnū-
 quodq; visibilibus; nobis autem præstat, ut aliquid per eam exerceamus;
 & affert adiumentum ad actiones maxime; immobiles nempe ferme effe-
 -mus, orbati visu: ita si contemplatrix rerum scientia sit, innumera per eā
 gerimus, & alia quidem capimus, alia fugimus, & prorsus p ipsam cun-
 cta bona possidemus.

Quod igitur eligentibus vitam secundum rationem, contingat etiam ius-
 cunde vivere, hinc patet. Videtur dici vivere bifariam, secundum potestā-
 tem, & secundum actum. Cernere quippe dicimus quæcumq; animantium

habēt visum, & quibus est innata cernendi vis. Similiter scire & nosse vīgilantium, & dormientium, videntium, & potentium. Sed viuere, sentire, nosse, videntium actu & agentium, non dormientium. Sentire potentia, non est sentire. Nec potentia scire, proprie scire. Sicut nec viuere, nisi sapientes, perfecte non viuunt. Si vero viuere cuius animantium idem; quod esse, constat & erit maxime omnium sapiens. Et tunc praesertim, quoties actu speculabitur entium illustrissimum, & notissimum; quin opus perfectum in se ipso continet voluptatem, & gaudium. Actus ita contemplandi erit omnium iucundissimus. Iucunde viuit anima sapiens. Vita ergo suauis, & voluptaria, & vere gaudium solis Philosophis adest. Verissimarum quippe cognitionum actio, & quae a maxime entibus expletur, & tegit semper inditam perfectionem, ipsa omnium est & ad laetitiam accommodatissima. Felicitatem ponimus, vel prudentiam esse, vel sapientiam quandam, vel virtutem; immo enim maxime voluptatem. Vt cumq; soli sapientiae studiosi philosophi feliciter viuunt. Philosophandum igitur omnibus valentibus licet hic, eo & praeter naturam forte est genus nostrum, difficile discere, & contemplari. Quum vero reuerterimus, vnde exiimus, suauius, molliusq; id fiet cunctis. In astro enim constituto philosophabimur, viuentes verissime, & intuentes visiones nullo impedimento formam cernentes anima ad veritatem apta, & spectantes Deorum principium laeti, & gaudentes perpetuo, voluptatem tenentes extra omnem tristitiam.

PHILOSOPHIA.

Philosophari est mori.

Mors, animi liberatio.

Philosophari fugere corpus.

Ideas nemo vidit oculis.

Age, iterum, sic aggrediamur. Videntur quicumq; accedunt ad veram philosophiam, latere alios, & nihil aliud ipsi docent, quam obire mortem, & iure optimo. Latet enim vulgus, quemadmodum moriuntur, & digni sunt morte, & quam morte, veri Philosophi. Mors ergo est nil aliud quicquam, quam animae a corpore liberatio. Atque illud est esse mortuum; Corpus scilicet ab anima abiunctum per se factum, & animam item separatam a corpore, per se ipsam esse. Hoc si ita se habet, non erit Philosophi viri dare operam corporeis affectibus. Apparet in his philosophus absolvens, & abiens, animam a corpore, eiusque consortio eripere. Sensus & corpus impediunt sapientiam, & veritatis intuitum. Igitur caderet anima prorsus a veritate, si auxilio corporis contendat contemplari. Igitur hic animus philosophi maxime aspernatur corpus, & fugit ab ipso, & per se ipse esse desiderat. Maxime autem erit hoc perspicuum a contemplatione idearum. Aequum enim ipsum, & pulchrum, & bonum, & omnia quibus formamur, quid sint, oculus nunquam vidit ullus, neque alius corporis sensus quisquam. Philosophandum puro, &

si nullo intellectu, sopitis, & emortuis sensibus. Corpus perturbat mentem ne affequi possit veritatem & sapientiam. Donec itaque mersi & mixti huiusmodi cæno erimus, nunquam satis possidebimus quod cupimus, scilicet, verum. Obstant quippe vitæ necessitudines, morbi, amores, cupidines, metus. Omnia mala propter corpus, ut bella, seditiones, rixæ. Et si quando nos in ocio ad speculandum quippiam conuerterimus, corpus inturbat. Si quid igitur pure intueri volumus, colligendus est intra se animus, prorsus a corpore separatus: tum demum sapiemus. Duorum alterum, vel minime est consequi scientiam, vel id licet solis mortuis. Tunc per se ipsa erit anima a corpore libera. Prius autem non. Et dum viuimus, sic videbimur scientiæ proximi, quum rerum corporearum consuetudinem, societatemque declinauerimus. Neque nos expleuerimus natura corporis, sed puri erimus ab ipso, donec nec deus ipse nos absoluerit. Atque ita puri, alieni a corporis imprudentia, ut est dicens, cum istis erimus & cognoscemus per nos ipsos omne purum, hoc est verum. Non purum enim, contingere purum, nefas. Purgatio autem huius, quod iam in sermone dicitur, per separationem animæ, eoque per se separata subsistit; perque ipsius consuetudinem soluendi a vinculis corporis: idque vocatur mors solutio, & separatio animæ a corpore. Soluere autem ipsam contendunt semper recte philosophantes. Atque hoc est studium Philosophorum, solutio et separatio animæ a corpore. Quare maximum nobis bonum philosophia præbens liberationem in anima, & genitura vinculum maxime in primis studio complectenda est. Iis maxime consentit fortitudo, & temperantia. Mors apud vulgus, malum putatur. Hic sunt umbræ virtutum. Quicumque non initiatus ad inferos ierit, in cæno iacebit. Purgati vero, cum Dijs habitabunt, cuiusmodi sunt philosophantes. Si igitur & virtutem perfectam, & purgationem animæ Philosophia sola potest largiri, sola hæc comprehendenda. In Deorum enim genus non philosophanti, & omnino puro abeunti, non fas peruenire alij, quam studioso. Sed eorum gratia recti philosophi abstinent ab affectibus, nec bis sese dedunt. Philosophi paupertatem nequaquam metuant, nec exilia, nec contumelia. Tum honores minime ambiunt. Per interpretes anima rerum scientiam comparat, non per se ipsa. Per philosophiam mittitur anima soluere sese, & scit quod plena errorum est per oculos contemplatio: per aures etiam, & per alios sensus. Persuadetur quoque ex his secedere, quatenus ipsis non eget. Per philosophiam admonetur anima, in se ipsam colligi, & nulli credere alij, nisi sibi, eo quod noscat ipsa per se, ipsum per se sentiri. Quicquid vero per alia consideratauerit eius

Oia mala a corpore.

Philosophia soluere vincula.

Philosophia animi libertas. Hic locus vmbrae virtutum.

Philosophia. soluit vincula

Sensum fugit aliud, nullum debet aestimare verum. Ens vero aliud nō verū, dicitur sensus
veritas. sui subiectum, & visui. quod vero videt ipsa, intellectuāle, & inuisibile.

Voluptas clau- Omnium malorum maximum, voluptas, qua tanq̃ clauo, & fibula anima
mus. corpori neclitur; patatq; vera, quæ & corpus suadet: & ita spoliatur rerum
diuinarum aspectu. Philosophos decet fortes esse, & temperantes, &

Cibus animi tranquillos animo; vt videant veritatem, vnde anima alitur, & viuit. Et
veritas. sic oportet, donec vixerit; & cum obierit in cognatam; & in huiusmodi
diuinam rem veniens, aberit; procul soluta ab omnibus malis, & vinculis:

& reducet̃ur ad ens, & cognitionem veritatis entis, quod est felicitas: quos
nam immortalis anima videtur. Nulla via est fugiendi mala: nec vlla salus,
q̃ optimam fieri, & sapientissimam. Nihil enim aliud habens ad inferos
vadiū anima, præter disciplinas, & educationem. Quæ quidem & di-
cuntur maxime iuuare, vel damno afficere, statim ī principio peregrinans
di illuc. Melior enim anima cum deo habitat, & per cælum incedit. Anis-

Bona aīa cum ma vero, quæ iniqua attingit opera & impia, in subterranea iudicia veniēs
deo habitat. pœnas luet condignas. Quapropter nihil est prætermittendum, vt prudens
tam in vita comparemus, ac virtutem. Optimum enim præmium, & spes
ingens. Contrā, omnia corporea contemnenda. Propriū animæ ornamento
tam, est modestia, iustitia, fortitudo, liberalitas, veritas. Non igitur circa
cultum corporis, nō circa colores, & opes; sed circa prudentiam & vir-
tutem animi profus laborandum, & insudandum. Non enim ex pecunijs
virtus: sed ex virtute pecuniæ, & bona hominibus omnia, & priuatim, et

Bono viro nō publice. Hæc est veritas, quod non erit viro bono malum vllum, neq; vicio,
erit malum. neq; mortuo: neq; huius res à Dijs relinquuntur.

Et à vita summorum in philosophia virorū oportet, iuxta Pythagoræ in-
stituta, efficere admonitionem. Ii enim ab incunte ætate primū nescire for-
rum, nec vbi tribunalia, vel publicus quispiā vrbis confessus. Leges autem,
aut suffragia dicta, vel scripta, nec vident, nec audiunt. Corpore tantum
versabantur in vrbe, intelligentia vero omnia hæc exigua putans, & nullo
Mens volitat. modo æstimans, passim volitat, teste Pindaro. Et quæ super terras, & pla-
Pindarus. na geometrizaris, & supercaelestia contemplanis, & totam omnino scrutans
naturam entium, cuiusq; totius in ea, quæ proxima sunt, non se immittens.
Sicuti & Thalem astra spectātem, lapsūq; ī foueam, Thrassā quēdā ar-
guta, & lepida serua momordisse dicitur, quod cum celi vias intenderet,
quæ sub pedibus teneret, nō cerneret. Quid inuat proano iactitare, quans-
do auorum & progenitorum millia cuiq; fuerunt, & ferè innumerabilis

multitudo, in quibus diuites, inopes, reges, mancipia, barbari, & græci. Philosophis nobilitas generis minimæ curæ.

Malum oportet esse; contrariū nempe quippiā bono semper esse oportet. Mala tamen procul à Dijs: sed circa mortalem naturā versantur. Vnde & tentandum hinc, illuc ad deos fugere. Fuga vero, assimilatio diuina, quo ad fieri potest. Assimilatio vero, iusticia sit, & sanctitate, cū sapientia. Deus nullo modo iniquus, sed iustissimus. Sed nihil deo similis, q̄ si quis nostrum iustissimus. Cognitio dei est sapientia, & virtus vera. Ignoratio vero, impietas. Cum sint in Ente exemplaria, alia quidem diuini felicitissimi, alia miserrimi: stolidi non vidētes sic sese habere, ruum in deo Idcā in ente. mentiam vltimam, hærentq; miseriæ per iniquas actiones. Locus à malis purus, non recipiet eos, qui à grauitate non fuerint alieni.

Post hæc licet cōparare naturam disciplinæ & indocilitatis huiusmodi dispositioni, sicut in habitaculo speluncæ ad lumen introitū habentem longum apud speluncam. Hic à pueris existentes in vinculis, & cruribus, & ceruicibus. Itaq; manere ipsos, vt ante, solum queant cernere. In circumuero mouere capita propter vincula non possunt. Lumen autem ipsis ignis desuper, & procul ardens post ipsos. Inter autem ignem, & vinctos superius viam, apud quam esse paruulum murum constructum, tanq̄ miracula ostendētibz, apud homines posita sunt diaphragmata & cortine, vbi pānduntur mirifica. Vides etiam apud murum ferentes homines, vasa omnium generum supereminencia, murum, & ædificium, & statuas, & alia animalia lapidea, & lignea, & omnifaria machinamenta, vt par est, alios quidem loquentes, alios tacentes transferentium. Nos ergo vincti sumus, nihil cernentes, nisi vmbas, incidentes è regione speluncæ, decisas ab igne. Quomodo enim cernemus? si immobilia tenere capita cogimur per vitam. Quidquid vero coram, quæ afferuntur, non videmus. Si igitur colloqui possent inuicem, non hæc putes eos. Entia nominare, quæ viderent necessitate. Quid vero, si & ecclā carere è regione haberet, quum quis prætereuntium vocaret; vincti ipsi putarent aliud aliquid esse quod sonaret, loquens, q̄ vmbam transeuntem. Omnino igitur huiusmodi nō aliud quippiam putarent verum, q̄ vasorum vmbas. Considera igitur ipsorum solutionem & saluem & à vinculis & imprudentia. Quid contingeret eis, quum aliquis esset solutus, & cogeretur statim exurgere, & obuertere ceruices; et pergere, & ad lucem respicere. Omnia hæc faciens, doleat: & propter sal-

gores non valeret illa intueri, quorum umbras iam viderat. quid putas ipsum dicere, si quis diceret, & tunc viderat nugas: nunc vero propior esset enti, & ad magis entia conuersus, rectius spectat. Atqui & vnumquodque transcuntium ostendens ei, cogat interrogans respondere, Quod est; non putes ipsum ambigere, & aestimare quae videntur veriora, quam nunc ostensa. Quin si ad lucem ipsam compellant ipsum intendere, dolore afficietur oculi ipsius, & fugiet conuertens ad illa sese, quae potest perspicere; & putabit haec vere manifestiora, quam ea quae iam ostenderentur. Si vero hinc irabatur quis ipsum vi, per asperum ascensum, & arduum, ante quam sit ad lucem solis euectus; dolebit, & grauiter ferret. Et postquam ad lucem venerit, fulgoris habens plenos oculos, nihil videre eorum valebit, quae dicuntur vera. Quare prius oportet consuescere, volentes suprema inspicere: & primum quidem umbras intueri, deinde in aquis hominum, & aliorum idola. Postea ipsa, ex his quae in caelo, & ipsum caelum, nocte, quia facilius cernens astrorum, & siderum, ac lunae lucem. Vltimo, arbitror solem, non in aquis, neque in aliena sede ipsius phantasmata; sed ipsum per se ipsum in proprio loco poterit contemplari, Qualis sit. Et post haec, ratione colliget de ipso, quod hic, & horas praestat, & annos, & omnia percurrit, quae in loco visio principium & causa omnium, quorum imagines viderat.

Amplius, si haec vera. oportet intelligere de ipsis tale aliquid disciplinam, non quale quidam inquirunt esse, eiusmodi etiam esse. Nam autem non existente in anima scientia, imponere ut caecis oculis visum imponentes. Nunc vero ratio monstrat hanc inesse cuique in anima vim & organum, quod quisque adiscit, ut si oculum non est aliter, quam toto cum corpore vertere ad lumen et tenebris; ita cum tota anima ex illo quod sit, circum agendum esse, donec in ens, & entis illustrissimum possit venire. Hoc autem esse bonum dicimus. Artes & virtutes aliae praeter sapientiam fere efficiunt animam propere quiddam esse rerum corporis. Prudentia vero diuinius cuiusdam est, quod vim nunquam amittit. A puero amputandae corporis consuetudines voluptariae, quibus animae obtutus ad inferiora conuertitur. Animo maxime proprium eleuari a generatione, & purgare actione sua ratiocinari potestem.

Si vero & ab antiquis sermonibus, & fabulis sacris, & alijs, & Pythagoraeorum admonere audientes, ordiamur hinc. Recte appellantur, qui nihilo egent, beati, & tanquam infinitas habentium cupiditates, grauis vita. Inde Euripides, Quis nouit, si viuere est mori, & mori viuere? Illud animae, ubi voluptates sunt, est uti dolium perforatum. Inexplebilis est infelix

**Fabulae sae-
cræ.**

citas, ac is est infernus. Hinc dicitur ab huiusmodi anxietate $\alpha\delta\eta\varsigma$ quasi $\alpha\eta\delta\eta\varsigma$ omni voluptate & gaudio carens. Miserrimi ergo sunt, quibus tale os clausum non est. Ferunt rimarum pleno dolio aquam, & perforato cribro. Cribrum anima insipientis, vndique patens, quo feliciores, modesti intemperatibus. Alia similitudo, ut si cum sint duo vtri, quorum vtriq; dolia multa sunt, & alteri quidē salua & plena, hoc vini, illud mellis, aliud lactis, & alia multa rerum multarū. Fluxus vero fundentes rari, & difficiles vniuscuique usque horum sint, & multo labore præbentes. Alter igitur, cum impleuerit vasa, conquiescet, & horum gratia silens sedebit. Alteri vero fluxus non quidem, quemadmodum & illi præbentes vix; sed dolia perforata, & marcida, is cogetur die & nocte replere ipsa. Cum ergo haud dissimilis vita sit, non erit beator intemperans modesto. Sed contrā, tanto hic illo felicior scilicet modestus, quanto vasa sua seruat integriora, ac magis clausa.

Cribrum aīa
insipientis.

Alia methodus per analogiā à corporeis notis ad res animæ bonas, vel malas; & à malis separans, & ad turpia abalienans affectum nostrum. Bona vero admonens, tota vi capienda, & ad honesta consuefaciēs nostrū animū. Si vitia & ægrotudines corporis oportet vitare, multo prius etiam animæ. Non est recte viuere, cum id quo viuimus, non recte se habeat, sed repugnet sibi ipsi. Sicut in corpore modus, & ordo tenendus, ut salus, & robur seruetur: ita in anima modus, & ordo, hoc est lex, iusticia, temperantia. Sicut ægrotatē corpore probibent medici repleri his quæ appetit; eadem de anima ratio, cum peruersa facta est, & laborat amentia, & intemperantia, & iniustitia, & impietate, coercenda est ab affectibus, & trabenda, ut faciat quæ faciens, reddatur melior. Quanto anima corpori præstat, tanto & bona animi bonis corporis. Non idem iucundum, & bonum. Iucundum, quo veniente delectamur. Bonum, quo præsentē boni sumus. Virtus ordine constat, & rectitudine. Anima modesta, bona: non modesta, mala. Temperans consentanea operatur in deos, & homines. Oportet modestum esse iustum, & fortem, & sanctum, & bonum, & sœlicem. Oportet sœlicem futurum, fieri modestum. Et publica, & priuata in æquitatem, & modestiam referenda. Sapientes aiunt, & cælum, & terram, & deos, & homines societatem continere, & amicitiam, & mediocritatem, & temperantiam, & iustitiam: & totum hoc ob hæc mundū vocant, non immundiciam, neque intemperantiam. Non aduertentem vero hæc, latet quod hæc æquabilitas geometrica & in Dijs, & in hominibus valde

Aīæ modus
ordo.

Virtus, ordo.

Mundus.

Oēs numeri
felicitatis.

1. Sanitas.

2. Pulchritudo.

3. Diuitiæ.

4. Sensuū
uacitas.

5. Imperia.

Religio à Phi
losophia.

Ad finem bo
num ducunt.

1. Bona na
tura.

2. Amor.

3. Labor.

4. Disciplina

5. Tempus.

Fides.

Eunomia bo
na lex de æ
quo & bono.

de potest. Omnis sciētia separans, & alienans à virtute, impietas, nō sapiētia est. Per se bona omnia inchoanda. Nihil nimis, ad temperatiam referendum. Temperans, beatus. Iniustus, etiam si Mida & Cinira ditior, infelix. Primum felicitatis, sanitas: secundum, pulchritudo: tertium, diuitiæ: quartum, recta sensuū dispositio: quintum, dispositio tyrannidum. Iustus optima omnia: bonus bona omnia. Si male uiuit, iccirco & iniucunde. Idem optimum, & iucundissimum. Partes philosophiæ connexæ. A nobilissimis incipimus primum, ut oportet religione, quam non præstat nisi philosophia. Soli enim philosophi spectatores veritatis sunt. Etiam virtus per philosophiam acquiritur, & per philosophiam contemptus mortis docetur. Ad finem optimum ducunt, primò, bona natura: secundò, desiderium boni & amor: tertio labor: quarto, disciplina: quinto, tempus. In primis tamen id seruandum, ut qualis quisque uult uideri, talis existat. Gloria non exoritur subito, sed multa post tempora capit auctoritatem. Multo tempore opus est ad fidem faciendam, & optimam hominū opinionem. Nec nisi optima præcesserit educatio, & auctio, eos nempe qui fiunt statim diuites, vel boni, vel sapientes, vel fortes, non recipiunt libenter. Homines hæc omnia per philosophiam comparantur. Cupidum omnium virtutum, oportet videre, qua ratione sit optimus, proliquis alijs, præsertim propinquis. Utendum recte omnibus in uita rebus, philosophia id distante. Desideratur uita, ut sitis animantia. Desiderantur pecuniæ propter morbos. Seniu pericula respergunt, propter ambitiones. quicūque autem uir uere bonus est, hic nō alie no ornamento circumposito gloriam querit, sed sua uirtute. Per philosophiam mors floccifit. Imperium, et potentatus, & societates hominum seruare necesse est iustitiam, & legum æquilibratē. Æquum per se appetendum. Regum obseruantia & publice, & priuatim optima: transgressio uero perniciosissima. Incipiamus ab obseruantia legum. Prima fides ex ea, sit maximum omnium hominum adiumentū, & optimum. Cōcordia enim, & legum obseruatione, paruæ res suppetunt; sine quibus etiam maximæ non sufficiunt. Deinde fortunæ, eadem uirtute gubernantur. Tempus præterea hominibus, propter Eunomiam ad res quidem ociosum, ad opera uero uitæ actuosum. Tum præstat concordia sub eisdem legibus, abesse à cogitatione molestiarum tristissima, & manere in iucundissima actionum contemplatione. Somnum etiam, & quietem intrepidam, & securam; excis periculis diem uenientem suauiter, & libenter ad bonas uitæ actiones excogedas. Mala transgressionis legum, & præuagationis, sequitur turba rerum

rum

rum mæstissimarū, fortuna vilis, bellum insidiæ. Tristes somni, & infidæ, tyrannides. Non est, homines sine legibus, & iustitia viuere. Sublato iudicio, & lege, tum in vnum iam recedere curam horum & tutelam. Quo modo enim aliter in vnum monarchiam constituat, q̃ nō lege pulsa, necessaria multitudini? Oportet enim virum, qui ius, & leges soluit communibus hominibus, adamantinum fieri. Si auferat hæc à multitudine hominum, is singularis ab alijs. Non aliter sælices erimus, q̃ per legum obseruantia, & nisi quis legem proprie constituat vitæ. Lex autem, est ratio recta, distans quæ oporteat agere; dissuadens quæ non oporteat, in vniuerso orbe, in vrbibus, & domibus, & apud se ipsum. quæ omnia per philosophiam parantur.

SYMBOLA PYTHAGORÆ.

Postremum institutionis genus, ac hortatoriū, per symbola tripartitū. Proprium sectæ, & arcanum ad cæteras inductiones. Populare alterum & commune. Mediū tertium, non omnino vulgare, nec omnino Pythagoricum, non tamen alienum prorsus ab vtroq̃. Nos genus illud symbolorum selegimus, quod memoria dignum putauimus, & quod ad philosophiæ studium incitandum facere cognouimus, interpretantes. quatenus igitur exoticas quasdam solutiones, & communes omni philosophiæ, & imponemus, per hoc censendum abhorreere à Pythagoræ instituto, quatenus et virorum horum maxime proprias de quacunq; re opiniones immiscebimus, secundum hoc rursus proprium Pythagoricorum, alienū verò ab alijs philosophis, recte habet ponere ipsum. Ideo gradus quidā sit, & pons ex imis ad arcem perducens legitime intendentium animos. Antiquissimi nempe, et contemporanei Pythagoræ, ac docentes typo docendi utebātur nequaquā cōmuni, & interpretatione: sed per institutum silentium Pythagoræ mysteriorum, per symbola & loquebantur, & scribebāt; secus quisquis etiam maxima differuisset, anilia censebantur, atq; ineptiarum plena. Dabimus ergo suam cuiq; symbolo interpretationem, secundum exotericum, & aug. Symbolorum enucleatio.

ditorium docendi genus.

*Symbolū pri-
mum religio-
nis.*

*Symb. 2. ad re-
ligionem.*

*3. Symb.
Discalciatus
. 1. liber sacri-
fica.*

*4. Symb.
DEO nil diffi-
cile.*

Omnia symbola cōmuniter quidem ad omnem virtutem, priuatim vero singula ad singulam virtutem, & ad partes philosophiæ, & mathematicum, alia aliter hortantur. In templū abiens procide, nihil aliud medium sæculare neq; dic neq; fac. Vt prima statim ad pietatem, cultumq; diuinum ac religionem, ac diuinam animant scientiā. Abeuntem enim in templum adorare, nihil aliud temporaneum neq; dicere, nec gerere, seruat diuinum, quatenus est per se immixtum, purum, & puro purum connectere assuefacit, & efficit, vti nihil contrabatur ab humanis ad diuinam rem: omnia enim aliena sunt, & contraria ad eam se habent. Idem symbolum, & ad scientiam valde confert. Nihil nanq; fas est ad diuinam scientiam huiusmodi aliquid afferre, quale est humana cogitatio, vel curam temporaneam habēs. Nihil igitur iubet in his aliud, q̃ sermones sacros, & diuinas actiones non commiscere hominibus, & instabilibus moribus. Huic consonans est sequens ac secundum symbolum. Non obiter introeundum in templum, neq; in via adorandum, neq; si ante fores ipsas astiteris. Si enim simili simile amicum ē & respondens, constat q̃ & cum primam in vniuersis essentiam habeant Dī, primā ipsorū oportere fieri curam. Si verò alterius rei gratia quis ipsam habeat, secundum & posterius sic statuet, quod est omnium primum, & totius curæ ordinē, & cognitionis euertet. Amplius nempe honesta bona nō oportet humanorum vtilium in secundis ponere, neq; nostra quidem in ordine finis statuito. Accessoria verò, neq; opera, neq; consilia, potiora sunt. In idem verò adhortatio, & à consequenti symbolo fit. Illud enim, discalciatus sacrifica & adora. Vnū quidem significat temperanter & modestē, & non superexcedentes in terris ordinem deos curare, ac cognitionem de Dīs fieri. Alterum oportere absq; vinculis, & solutos, liberosq; curam, & contemplationem Deorum gerere. Hæc vero non in solo corpore pronunciat symbolum agenda, verum & ī animi actionibus, vt neq; actiones ipsas ab affectibus trahi tenerike, neq; à corporis imbecillitate, neq; à circumnata extra nos generatione, sed soluta omnia habere, & parata ad participationem deorum. Et aliud quoddam est ijs simile, ad eandem virtutem promouens eiusmodi symbolo. De Dīs nihil admirabile diffidas, nec de diuinis dogmatibus. Satis quippe institutum hoc, piū & religiosum est, ac deorum excellentiam profert, comminiscens, q̃ nō nostrum instar coniectare oportet, & diuinam vim. At nobis quidem, vix pote

corporeis, genitiſq; & interituris, ac tempore obnoxij, & ſubieſtis morborum varietati, & domus anguſtijs, & latitoni, in medium gravitati, & ſomnolentiæ, & egeſtati, & ſuperabundantiæ, inſcriæ, imbecillitati, & animi impedimento, & alijs, ut par eſt, impoſſibilia quedam ſunt. Atqui multa ſic de natura habemus eleſta. Sed tamen à Dijs deſcimus, & neq; vim eandem, neq; virtutem æqualem ad eos tenemus. Cognitionem igitur deorū maxime hoc exprimit, & inducit, tanq̃ oīum potētū. Propterea de Dijs nihil diffidendum pronunciat: Propoſitum eſt autem, neq; de diuinis dogmatibus, quæ Pythagorææ philoſophiæ videntur. Hæc nanq; à mathematibus, & ſciti cōtemplatione firmata, vera & inſallibilia ſunt, demonſtratione omnifaria, & coactione antiquata: eadem hæc poſſunt ad ſcientiam de Dijs excitare. Admonet ſiquidem ſcientiam huiusmodi aſſequi, per quam nulli eorum increduli ſumus, quæ de Dijs referuntur, & de diuinis dogmatibus poſſunt perſuadere eadem, & per mathematicas currere. Solæ etenim hæc oculos præbent, & lucem de entibus omnibus contemplatura, & ſpectaturo ipſa. Ex participatione enim mathematicarum, vnum ante omnia conſtituitur, nō eſſe incredulum de natura deorum, nec de eſſentia, nec de poteſtate, nec de Pythagoricis dogmatibus, quæ monſtra videntur loqui, nō introductis, & mathematicis non initiatis. quare quod dicitur in ſymbolo **Incredulus ne ſis**, eſt, ac ſi diceret, aggredere, & poſſide illa, per quæ nō eris incredulus, hoc eſt mathematica, & ſcientiam parientes demonſtrationes. Puto autem, q̃ in his illud in idem conſert. **Populares vias declinans**, per ſemitas perge. Et enim hoc popularem quidem, & humanam vitam dimittere ſuadet. Secretam vero, & diuinam conſectari dignum cenſet. Et ſententias quidem communes deſpicari, inquit, oportere. Proprias vero, & arcanas, pluris facere. Et oblectationem quidem ferentem in homines ſpernere. Succellum vero diuinæ voluntati conſentaneum multo charius pendere. Et mores quidē humanos relinquere, tanq̃ vulgares. Deorum vero cultus, tanq̃ excellentes ſupra vulgarem vitam amplecti. Perſimile huic eſt, & illud ſequens ſymbolum. **Abſtine melanuro**: mortalium enim eſt deorum. Alia quidem igitur de ipſo in libro de ſymbolis dicemus, quæcunq; in admonitionem cōueniunt. Suadet cæleſtem ſuſcipiendam viam, & intellectualibus iungit Dijs, atq; à materia natura ſeparat, & inducit ad immaterialem, & puram vitam, & Deorum curā uti optimam, & maxime primis Dijs conuenientem. Hæc ergo ad deorum cognitionem, & pietatem faciunt adhortationem. Ad ſapientiam vero bu-

Dei omnipotentia.

5. Sym.

Populares declina vias.

6. Sym.

Abſtine melanuro. i. à corporeis,

7. Symb.

Echo adores,
sapientie mo-
nitu.

Echo similitu-
do diuinorum.

8. Symb.

Ense igne ne
ferias. contra
iram.

Heraclitus

9. Symb.

Pondus cū le-
uante eleua, cū
deponente nō
deponio.

Ad fortitudi-
nem.

iusmodi. Linguam ante alia contine, deos sequens. Primum enim est sapientie opus, rationem conuertere in se ipsam, & assuefacere non extra prodire, perficique per se ipsum, & in conuersione ad se ipsum; & post hoc in Dijs sectandis. Nihil enim aliud adeo mentem perficit, q̃ si conuersa in se ipsam deos confectetur. Illud vero symbolum dicens. Venitis flantibus, echo adores. Et hoc diuine sapientie est theorema. Innuit enim quomodo oportet diuinarum essentiarum, & varium similitudinem amare; & si agant consonum actionibus, eorum sermonem, magno studio venerari, & colere. Ense ignem ne cædito. Hoc symbolum, est prudentie hortatorium: excitat enim nobis mentem cōuenientem, ex eo q̃ nō decet igne repleri, & ira hominem: nec opponere sermonem acrem, neq; contendere. Sæpe namq; sermone mouebis indocilem, & perturbabis, & persuadebis grauius, & acerba. Testis domi Heraclitus. Ira enim (inquit) bellum gerere graue. Nam eo q̃ gratificatur, anima iuuatur. Atq; id recte dixit. Multi nempe gratificantes permutant suam animam, & mortem reddunt iucundiores, lingua domita: & ex quiete, & sublata cōtentione, fit amicitia, extincto iracundie igne. Et ipse non imprudens esse vis deberis, acrimoniam elidere a te ipso. Ad quem ira fuerit conuersa, captus erit. Et hoc vñ prudentia suadet, & non iracundia. Acutum enim animi, quod irascibilem appellamus, ratione nos, & prudentia priuat. Feruet enim ira, tanq̃ lebes, igne succensus. Vnde in prius actum cogitans, sententia reddit. Oportet igitur in tranquillitate constituere animum, & auertere ab impetu iræ, capere se ipsum vti resonans æ tactu. Passionem hanc itaq; ratione decet edomare. Viro imponente pondus, simul eleua. Non simul adiuues deponentem. Huiusmodi symbolum ad fortitudinem vocat. Omnis enim imponent onus, laboris & actionis significat negotium. Tollere vero sive leuare a pondere, quietis & remissionis indicium est. Ac si diceret symbolum, Ne fias tibi ipsi, nec alteri desidia, et molliis ocij occasio. Laborare quippe omnes facultates capiuntur. Herculeū autem Pythagoræi aiebāt hoc symbolum esse ipsis, insignitum ab illius operibus. Quando enim versabatur inter mortales, sæpe ex igne, & omnibus grauissimis redibat, desidiaem refugiens: ex actione enim, & negocijs rectū fit & officium, non autem segnitie. Ad calciandum, dextrum inde pedem: in peluim, sinistrum. In actiuam prudentiam adhortatur. Studiosus quidem actiones vti dexteras circumponere proficitur symbolum, prauas verò vti sinistras deponere prorsus ac abijcere. Maxime

vero de Pythagoræ sine lumine ne garras. Hortatorium est in
 prudentiæ mente. Hæc enim lumini assimilatur animæ, & indetermi-
 natam ipsam determinat, circumducitq; tanq; ex tenebris i lucem. De om-
 nibus igitur in vita bonis ducem mentem præstituerè oportet, maxime de
 Pythagoricis dogmatibus. Ea quippe sine lumine non est nosse. Stateram
 ne supergradiare. Hoc symbolū iuste agere iubet, & præferre æquæ
 bilitatem & mediocritatem mirifice. Et perfectissimam virtutem cognosce-
 re iustitiam, cuius reliquæ sunt complementum, & sine qua aliarū nullus
 vsus. Et nō obiter ipsam oportet intelligere, sed per theorematæ, & sciens
 tiæ parentem demonstrationem. Hoc verò nullius alienius artis officiū est,
 & sciētiæ, præterq; solius philosophiæ pythagoricæ, quæ quidē ante alias
 mathematicas honorat. In idem recidit & illud symbolum. Peregre è
 domo proficiscens ne cōuertere. Furia etenim transeunt.
 Et enim hoc ad philosophiam citat, & ad innatam negotiationem secundū
 mentem, significatq; & protestatur planè symbolum, q; philosophari co-
 gitans, se ipsum separa ab omnibus corporeis & sensibilibus; et vere mor-
 tis curam gerito ad intellectualia & immaterialia: & semper secundum
 hæc, & eodem habentia modo, sine tergiversatione progrediens, per con-
 uenientes mathematicas. Peregrinatio quippe, translatio loci. Mors vero,
 animæ separatio à corpore. Hoc vero philosophari, tanq; vere & sine sen-
 sorijs, & corporeis actionibus, pura mente vi ad comprehensionem veri-
 tatis entium, quæ quidem cognita est sapientia esse. Philosophari vero co-
 gitans, ne retrosum conuertere, nec detrabere ad priora, & in simul tes-
 tum adula tibi proficiencia corporea. Pœnitentia enim ex hoc multa tibi
 continget impedito ad sanas comprehensiones à rerum corporearum tene-
 bris. Pœnitentiam autem, furiam & erinny vocans, cognominauit. Ad
 solem ne micturies. Illud suadet nihil animale cogites facere. Phi-
 losophare autem, cælum spectans, & solem lumenq; tibi veritatis purato ac
 nunq; meminere humilium, sapiens esse qui cupit in Philosophia. Ad deos
 vero, & sapientiam per cælestium contemplationem recurrere, & philo-
 sophiam inueniens, teq; ipsum eleuans lumine in ea veruatis, & conuersus
 ad huiusmodi institutionem, Theologiamq; & Physiologiam, & sphaeris
 corum cognitionem, & sermonem de causis. Super hæc omnia nihil ani-
 male quicq; fac, nec bellua dignū. Illud vero sibi ipsi annunciat. Et lam-
 pade sedem ne abstergas. Non enim solum quoniam purgatiua lam-
 pas, ex eo q; plurimum ignis participat, tanq; id quod dicitur diuinū, sua-

10. Symb.
 sine lumine ne
 garras de dia-
 uinis.

11. Symb.
 Stateram ne
 translias. i. in
 stitiæ mēsurā,
 & sapientiā.

12. Symb.
 In via ne rei
 spexeris. i. nū-
 quā terga deo
 obueras.

Diuina ut se-
 mel attigeris,
 nunq; terga
 vertas.

Furia, pœnitē-
 tia vltrix.

13. Symb.
 Ad solem me-
 iere ne fas. nō
 cogites aiāle.

14. Symb.
 Lāpade sedē
 ne absterferis.
 pulcbranō cō-
 spurcanda.

Lampas, pbi
lophosia.

15. Symb.

Gallū enutri,
igniculos mē
tis ale.

16. Symb.

Diuina nō pi-
grē tractāda.

17. Symb.

Nil armatum
vncis vnguib;
educa. Fuge ra-
pacitatem.

Dextra ape-
rienda.

det non sordare ipsum, quod per naturam à sordium notis alienum existit. Neq; contra pugnare naturæ aptitudini ipsius, inquinantem id, quod inquinata detergit: sed magis nō miscere, nec confundere sapientiæ propria cum sensualitate. Fax enim & lampas propter splendorem, Philosophiæ assimilata est: sedes vero, propter humilitatem, sensualitati. Gallum enutrias, sed non sacrifices: lunæ quippe, & soli consecratus. Consulit nobis nutrire simul, & augere, & non negligere, quæ perireunt, & corrumpuntur, & quæ sunt mundi unitatis, & concordie, consensu & conspirationis magna argumēta. Idcirco admonet vniuersi contemplationem suscipere, & philosophiam. Quoniam vero arcana secundū naturam veritas de vniuerso, & difficilis ad speculandum sauis, quærenda homini tamen & vestiganda maxime per philosophiā: p aliud quippe aliquid institutum ita fieri nullo modo potest. Ipsa verò philosophia existit quosdam igniculos à natura capiens, & tanq̃ viaticū. vegetat autem ipsos, & auget, & fortiores suis matrematibus reddit. Philosophandū ergo est. In semodio ne sedeas. Magis pythagoricum exciperet quis sapiam ex eisdem superiorum motus. Quoniam enim corporeitate, & sensualitate, non semodio metienda alimonia, non quiescas, neq; non initiatus philosophiæ perseuera; sed in ipsam te ipsum dans, illud magis provide, quod diuini in te est, quod est anima, & multo prius in anima mentem, quorum cibus non semodio, sed cōtemplatione, & disciplinis metiri decet. Nil educes quod vnguibus instructū aduncis sit. Magis pythagorice consulat, benignus esto, & dapfili; atq; huiusmodi esse alios cura, dare quippiam, & accipere, nulla malignitate, nec vlla inuidia cōsuefaciens. Sed nec omnia oportet improbe capere, dare vero nil. Nam eorum, quæ vnguibus vncis instructa existunt à natura organa, ita affecta statim capiendi, & facillime condita sunt. Dimittendi aut, aut tradendi non amplius, propter impedimentum curuorum vnguium. Quemadmodum & creæge naturam sortitæ sunt rapiēdi quidem ocysime: dimittendi vero ægre, nisi quis valde inclinet, & explicet ipsos conuertens. complanatis vero nobis à natura manibus, ut per ipsas demus vltro, accipiamusq; & sermonem communicandi gratia, & digitis simplices quodam modo, & nō curui manibus innati. Quod cum ita sit, in his non imitanda curui vnguibus instructa, aliter modo condita ab opifice; sed magis communicandum inuicem & participandum admoniti ad hoc ab ipsis nominum institutoribus, qui δεξιὰν dextram manuum, digniorem appellitarunt, non solum ἀπὸ τῆς δεξιᾶς, quod ē accipere, sed etiā ἀπὸ τῆς δεξιᾶς

ὁ πᾶσι τὴν ἀρετὴν ἵ. ab eo quod est receptā esse in tradendo. Iuste igitur agen-
 dum. Per hoc vero philosophandum. Permutatio enim quædam & retris-
 butio, & superabundans & deficiens, retribuens per vicissim donationem.
 In via non scindas. Significat, q̄ vnum, quidem extat verum; valde
 autem scissum, falsum. Perspicuum vero inde fit, quoniā vnumquodq; vno
 tantum modo dicitur. Si quidem sanē dicatur. Et vnumquodq; , quod sane
 non dicitur, infinitis modis dicitur. Via, philosophia videtur esse. Aut er-
 go, q̄ eligas philosophiam illam, & viam in philosophiam, in qua scissio
 nulla sit, neq; sententiæ repugnantes. Sed capias, probesq; , quæ stant, &
 eadem sibi ipsis demonstratione ea firmata, quæ scientiam pariat per ma-
 thematicas, & speculationem. Quod idem est, ac diceret, Pythagorice phi-
 losopheris. quoniam per corporea sensata progrediens, philosophia, quam
 iuniores satis vsurpant, & deum, & affectiones, & animam, & virtutes,
 & in vniuersum omnia quæ in entibus causæ potissimæ sunt, putan-
 tes corpus esse, lubrica est, & facile euertitur, & indicant id argumenta
 varia eorum, qui videntur de ipsa aliquid loqui. Ea verò Philosophia, quæ
 rerum ē corpore carentium, & materia, rerumq; semper secundū eadem,
 & eodem modo se habentium, intellectualium, sempiternarū, nunq̄, quan-
 tum ē in ipsis, corruptionem vel mutationem habentiū, similis (inq̄) phi-
 losophia subiectis ipsis, nunq̄ excidit, semper stat firma, atq; incommuta-
 bilis demonstrationis artifex. Consulit igitur nobis hortamentū, quum phi-
 losophamur, viamq; facimus, iam dictā fugere rerum corporearū, & valde
 de scissarum cogitationem: assuefieri vero corporum substantiæ, quatenus
 sibi inuicem consonat propter veritatem, quæ natura ipsis subest, &
 firmitatem. Dei typum annulo ne imprime. Iuxta antea exposi-
 tam intentionem huiusmodi vtitur monito. Philosophare, & incorporeos
 in primis censeas deos esse. Atq; id existit præcipua radix dogmatum Py-
 thagoræorum. Hoc est ynde omnia ferē pendunt, & sub quo tanq̄ sine con-
 tinentur. Ne putes eos rei figuris, quæcunq; corporeæ sunt; neq; assumere
 hypostasin materialē, atq; ea amiciri tanq̄ vinculo materiali corpore, si-
 cut reliqua animantia. Sculpturæ vero annulorum, huiusmodi vinculum
 per ipsum annulum significant, & corporeum quiddā, & sensibilem for-
 mam, & maxime si formam indiderit cuiuspiam in parte animantium per
 faciem impressam: ex quibus abstrahendum & separandum potissime deo-
 rum genus, tanq̄ sempiternum; & intellectuale, & secundum eadem &
 identidem semper se habens, sicut in eo in quo de deo proprie & plenissime

18. Symb.

In via ne scin-
 dito. In philos-
 ophia, vera
 sectare, vbi
 vnitas.
 Via, philosop-
 phia.

19. Symb.

Dei typū an-
 nulo non im-
 prime. Deos
 sine figura
 corpis cogita.

20. Symbo. *Ad laternam*. tractatur. Circa laternam ne speculari. Magis Pythagorice consultat philosophare non incidens in sensorias visiones. quæ quidem lumen certe quoddam, at laternarium circa comprehensiones, & nō naturale neque verum efficiunt: sed magis utere mente & scientia. Vnde lucentissimus splendor quidam, & inconcussus circa animæ oculum constat, ex omnibus conceptis, & intellectualibus, & ex contemplatione circa hæc, & non ex corporeis, & sensibilibus. Perpetuo enim fluunt hæc, & mouentur, neque prorsus manent. nec eadem sibi ipsis existunt, ut & firmam & scientiæ parentem comprehensionem, & cognitionem. De Diis nihil tam admirabile ē, deq; diuinis dogmatibus, quod nō credas. Admonet aggredi, & possidere eas disciplinas, per quas incredulus nō eris de Dijs, & de Dijs, & de diuinis dogmatibus habens mathematicas, & demonstrationes, quæ scientiam pariant. Intolerabili ne teneare risu. Ostendit affectus esse coercendos per rationē philosophiæ, continerēq; immutabiles sermē affectus, compara te recta ratione. Neq; in prosperis laxeris. Nec in aduersis deprimere. Neq; in alterutro mentem mouens. Risum super omnes affectus nominauit, q̄ solus maxime planē ostenditur, tanq̄ quiddam, quod floret vsq; ad frontis dispositionem. Forte vero persuadet, quoniam hominis proprium ad alia animalia risus hic. Diffinit ergo quidam, animal ipsum ridendi capax esse. Significatur à symbolo, non pertinaciter et immutabiliter humanitati hæreas; sed similitudinem diuinam, quo ad fieri potest, posside per philosophiam. Penes sacrificium ne sis cæsis vnguibus. In amicitiam admonitorium est: nostrorum enim, & domesticorum, ac nobis iure sanguinis attinentium. Quidam propinquissimi genere sunt, puta fratres, & liberi, & parentes, membris his nostris similes, quæ ablata dolorem non mediocrem præbent, & perturbationem, ut digiti, manus, atq; huiusmodi. Quidam longo intervallo attinent, ut nati patruelibus, & affines, vel huiusmodi similes eis nostri corporis particulis. Quibus remotis, nequaquā; dolemus, ut capillis, & vnguibus, & similibus. Volens igitur eos cognatos significare, alio tempore neglectos propter longinquitatem, vnguibus vsus est. Et dixit, Ne deponas prorsus bos. Sed ad sacrificia, quibus alio tempore sint neglecti, adduc ipsos ad te, & renoua familiaritatem. Dextram non cuius facile iniice. Ne porrigas facile (inquit) dextram. hoc est, ne extrahas, ne largiri aggrediare dextrā porrigens indignis, & non initiatis etiam per disciplinas, & doctrinas, quæ multo tempore probatis, & dignis participantur, probatis (inquit) continentia
21. Symbo. *De diuinis nihil nō credendum.* De diuinis nihil nō credendum.
22. Symbo. *Immedico ne cōcuiare risu .i. affectibus frena præscribe.* Immedico ne cōcuiare risu .i. affectibus frena præscribe.
23. Symbo. *Sacris ne inter sis cæsis vnguibus. non spernēdos affines.* Sacris ne inter sis cæsis vnguibus. non spernēdos affines.
24. Symbo. *Dextram ne cui libet. .i. non initiato porrigere sapientiam arcana.* Dextram ne cui libet. .i. non initiato porrigere sapientiam arcana.

uia, & quinquemalū silentio, et alijs teneamentis, iſe vix dantur. **Seratis** 25. Symb.
 exurgens complica ipſa, & figuram confunde. Hoc admonet, **Seratis** exur-
 gē philoſophari cōcipiens, intellectualibus te & incorporeis cōſueſcias. **Seratis** gens figuram
 ignorantia igitur ſomni, & nocturnarum tenebrarum exurgens, nihil con- cōfundito. i. in
 trabe tibi ipſi corporeum ad philoſophiæ ſplendorē diurnū, ſed omnia ſom- philoſophiam
 ni illius veſtigia, ex animo purges & deleas. **Cor ne voreſ.** Signifi- affurgēs, om-
 non oportere cōmunionem vniuerſi, & conſpirationem diſſipare, & etiam ne corporeum
 magis ne ſis inuidus; ſed humanus, & cōmunitatis amans. Ex hoc philo- ex aſo dele.
 ſophari docet. Sola enim ipſa philoſophiæ parens ſcientiarum, & artium, 26. Symb.
 neq; alienis triſtatur bonis, neq; propinquorum clade latatur; tanq̃ natu- **Cor. 1. Sym-**
 ra cognatos & domeſticos, eademq; patientes, et cōmuni ſubieſtos fortuna, pathiam vni-
 improuſumq; futurum habentes homines omnes æquæ enuncians & ſignis uerſi, ne vor-
 ficans. Vnde & compati ſibi inuicem, & ad amare admonet, ſocietatis vti res, diſſipans.
 veræ ſtudioſum, & rationabile animal. Huic eſt perſimile. **Cerebrū ne** 27. Symb.
 comedas: Et enim ipſum hoc præcipuum eſt ſapiendi organum. Innuit **Cerebrum i.**
 igitur quatenus par non eſt recte conſultare res, & ſententias deridere, neq; ſapienciæ opus
 mordere: recte vero conſultæ erunt, quæ per mentes, ac per præcipuū in- perfectum, ne
 telligendi caput conſiderata, & per ſcientiam. Non enim organis ratione comedere mor-
 earentis animæ, corde, & hepate: ſed per purā rationem huiusmodi ſunt dens.
 comprehenſa, vnde inſcitia eſt, eis detrabere: atqui potius venerari iubet
 ſymbolum, mentium fontem, & intelligentiæ proximum organum, quo &
 ſpeculationem, & ſcientiam, & vniuerſam nanciſcuntur ſapientiam; &
 quo demum recte philoſophamur. Et non detinere, nec delere, quæ per ip-
 ſum veſtigia ſunt. Vnguium, criniumq; præſegmina ne com-
 mingito. Inquit hoc in deſpecta, innata quidem tibi, ſed quæ animū mi-
 nus attingunt, ſicut pretioſiora, quibus magis ineſt anima, ſic quidem &
 quum philoſophari concipis, præpone ea, quæ per animam & mentem
 abſq; ſenſorijs demonſtratur per ſcientiam ſpectatricem. Sperne autem &
 reſpue, quæ exiſtunt ſine intellectuali lumine per innata ſolum ſenſo-
 ria, quæ non perueniunt ad mentis ætternitatem. **Rubicundum ne aſ-**
 ſume. Videtur ad nominis etymologiam ſolam cōuenire. Non erubeſcen-
 tem enim, & inuerecundum ne capias hominem, vel contra ſtupidum, &
 in omnibus prorfus erubeſcentem, & vilem ingenio, ac infirmo intellectu,
 per hoc ſignificatur, ne huiusmodi ſis ipſe. **Ollæ veſtigium ne obli-**
 teres. Innuit conſuſionem & craſſitatem, quod eſt corporearum & ſenſi-
 bilium demonſtrationum, obliuiſce, philoſophari aggrediētiem. Intellectualiaq;

Cinis.

libus vero uti potius demonstrationibus. Cinis verò pro puluere tabularum capitur, ubi demonstrationes perficiantur.

M A T H E M A T A.

Vsus mathe-
maticum in oëm
philosophiam.

Mathematicæ mentem in vniuersam ducunt philosophiam. Quin etiã ad omnem de his quæ sunt, & de intellectualibus scientiam. Mathematicæ res incorporeæ p se subsistentes inter essentias impartibiles & medio ordine constitutæ, his puriores, illis magis variæ, cõpositione vtentes, & diuisione: æternis rationibus compositum, & diuisum contemplantes intellectualibus essentijs inferiores, naturis priores; forma, ordine, subtilitate præstâtes visibilibus, portitrices & traiectrices ad cognata sibi impartibilia, à corporibus mersa nostra ingenia ad diuinam substantiã euebentes, per quasdam quasi scalas ad fastigium ferunt. Oportet igitur non ab vno solo genere entium conuenientem in hæc secundam essentiæ incorporeorum dationem, sed ab omnibus quæcunq; sunt in vere ente, & mente genera speculari. Descendit enim ab omnibus his i medias naturas mathematicum, mediocritasq; causarum, & eorum quæ perficiuntur ab ipsis, coniungitq; quæ fiunt ad ea quæ sunt. Et cõmationem illorũ ad inuicem efficit. Eiusmodi scientia, cum sit capiendâ à purgatis, & abstractis à sensu, ac ijs qui assueti sunt incorporeis. Sinceritas intelligendi, è per abstractionem a speciebus materialibus.

Principia omnium mathematicum, sunt finitum, & infinitum. Et principia sunt etiam omnis mathematicæ essentiæ, ut Pythagoreis videtur. Sed eorum utrunq; non vna ratione, neq; in omni substantia eadem lege, sed in formis intellectualibus, & immaterialibus rationibus, alia existunt huiusmodi principia, intellectualia prorsus, & à materia separata, & quæ per se sunt impartibilia. In mathematicis vero, quæ sunt multitudinis, & magnitudinis, diuisionis & distantie causæ, erunt diuisibilis naturæ participes, & propria genera sument cõuenientia totis mathematicis, compositionemq; participabunt, & iudicabunt intelligentia altera existente circa potestatem, simplices & impartibiles, & intellectuales substantias. Motũ vero principijs huiusmodi mathematicum nonnulli quidem forte dabunt, quot quot in anima, & animæ vitis, & viribus, principia hæc supponunt. Nec

lius autem animam quidem in altero genere substantiæ ponere ; mathematica verò principia, & mathematicā essentiam immobiliter opinari. Stant enim eorum semper species, & eodem modo ipsa speculamur, & secundū eadem. Media vero quædam sunt ipsa principia infiniti, & finis, vincens te semper idea termini infinitum, & circumscribente ipsa in se ipso. Vnde *Idea termini*, & procedit in infinitū semper. Finitum autem à finiente. Huiusmodi principia differunt ab ijs, quæ in mente sunt, eò quod tradūt diuisionis, & multitudinis causam à se ipsis, ab his quæ naturæ differunt, & animæ rationibus per immobilitatem. Et quia intermedia incorporea per se subsistunt à materia separata, et cōmunitas scientiæ mathematicæ extenditur ad omnia.

Numerorum mathematicorū duo prima & suprema supponendo principia, Vnum, quod nec vnq̃ fas nominare, eò quod simplex est, & principium entium. Principium vero nunq̃ eiusmodi est cuiusmodi ea sunt, quorum est principium. Et aliud principium multitudinis, diuisio. Ex quibus vno, scilicet & principio multitudinis, primum genus numerorum conficitur, ex virisq; conflatum. Cuilibet numero inest diuisio, & magnitudo, & quale. Terminatum vero, & vnū est principium indistinctum, & insectile. Vnū *Vnum*, neque bonum, neq̃ pulchrum, vocandū. Est enim hoc supra bonū, & pulchrum. Procedente quippe lōgius ab his, quæ sunt in principio, natura primum quidem apparuit pulchrum. Secundum vero, & maiorem distantiam obtinentibus elementis, bonum. In numeris elementum, vnitas. In magnitudinibus, punctus. Ea, vnde numeri, nec bona, nec mala. Ex compositione vero vnus, & causa multitudinis, materia. Subsistit quidem numerus. Primus autem in ijs ens videtur, & pulchrum. Deinde, ex elementis linearum geometricæ substantiæ apparentis, in qua eodem modo ens, & pulchrum. Vbi nil turpe, nil malum. Postremo in quartis & quintis compositis ab elementis vltimis, maliciam fieri, non primo: at eo quod excidit, nec obtinet quæ sunt secundum naturam.

Ordinem, & pulchrum in mathematicis speciebus, quam scientiā pariunt, contemplantur, nullum determinans huiusmodi pulchrum. *Ordo. Pulchrum.* Iam enim huiusmodi scientias quæ sunt in parte attingit, & quantum ipsum aptum, & firmum in esse suo, nec mutabile, nunq̃ inuentum extra essentiam propriam, nec nunc sic. Rursus verò aliter intelligitur, & id communia substantia mathematicæ scientiæ ratione comprehendit.

Si quis singula mathematicarum queat capere, fructus ingens sumēti secundum modum nascetur: sin minime, deum eminentiorem appellare debebit.

Lex mens.

Felix.

Admiratio.

Amor.

Mathematicæ
purgant.A natura, qd
verum.Vfus mathe-
maticum ad mo-
ralia.

mus. Is verò molus. Oportet enim hoc tantum dicere, omnem figuram, & numeri consiliuionem, & harmoniam vniuersam, & rursus astrorū analogiam omnium vnam apertam esse secundum modum, condenscenti. Lex discendi, mens. Iis mathematicum seminis ad felicitatem itur. Eum (inq̃) sapientissimum, qui omnia hæc ita fit natus. Naturam enim omnū pulcherrimam, & diuinissimam, quantam hominibus dedit deus conspicerem, nunq̃ absq; dictis poterit. Adde q̃ in vnum, & in species adducendum, in singulis mathematicum notionibus, donec vniuersum mundū inueniamus. Quem instituit ratio omnū diuinissima visibilem. quem felix primum quidem est admiratus, deinde discendi amore arsit, quantum humano ingenio fas ratus optime. Sic & beatissime victurum, ac mortuum ad loca virtuti parata venturum, oportet constantes in mathematicis esse, & acutos, & alia habere, quæcunq; nature optime cōueniunt. Si cordatos, & bonæ mentis homines erudicimus, saluas respublicas tenebimus. Mathematicæ purgant oculum anime ad res diuinas intueudas. Ac sunt tanq̃ pomæ, & ductus, ad eo quod sit, animam leuantes, ad id quod est. Per sensus nihil sanè ius dicamus: nil certe, cum sensus ipse nihil magis hoc, q̃ contrarium promat, siue proxime, siue longe sit. Ratio excitat animum ad verum, & sanum iudicium veritatis; discernit quæ sensibus sunt confusa & incerta.

Mathematica vsum incredibilem suppediunt ad scientiam, propterea q̃ substantiam attingunt à generatione soluentes; præbentq; facilitatem conuersionis à natura ad veritatem, & essentiam. Aiqui acutiores reddūt capientes; & etiam multo labore comparantur. Considerari vero oportet, et si quid ad illud pertingit, ut efficiat facilius animū contemplari boni ideam. Mathematicæ compellunt conuerti animum ad locam, in quā est felicissimū emis. Ius solis veritas cernitur, sublato ad superiora oculo. Huiusmodi aut illa sunt mathematica, quæcūq; circa ens versantur, & inuisibile, & quæ ratione & intelligentia capiuntur, vfu vero minime. Et exemplum quidem vitendum apparentibus, in quibus tamen veritas non consistit. Est vfu mathematicarum, si ea societate & vinculo discantur, quo iunguntur inimicæ, et sine proprio mathematicarum, scilicet ad cogitationem honesti & boni. Est enim finis solatio à vinculis, & conuersio ab vmbis, & idiotis, ad lucem: & à terrenis, & sensibili in lucem redditur; & bonum: & illuc ad animantia, & plantas, & solis lucem. Amplius egetijs infirmitas visus nostri, ac intueudi puras species, & genera. Ad phantasmatum vero in aquis diuina, & vmbas entium, sed non idolotū vmbas, per alterā huiusmodi

lucem vt ad solem iudicare adumbratis, omnis hæc negociatio artium quas docent, hanc habet vim & introductionem optimi in anima ad speculationem optimi in nihilis, sicut manifestissimi in corpore ad intuitum clarissimi in inco-poreo loco, & inuisibili.

Flos flore col-
ligitur, optimū
optimo.

Infinitum nullis scientiæ terminis comprehensibile. Nam (teste Philo-
lao) eorum quæ infinita sunt, principia inuenire non est. Sicut ergo geo-
metriæ subijcitur quantum flans, ita & spherica. Vnde propter subiecto-
rum societatem, & Archytas, & Plato binas has artes sorores appellauere,
& iunctæ sunt, instar catenarum. Omnia mathematica quisquis teneat,
sapientissimum Plato commemorat. Mathematica eligenda sunt, siue facili-
lia, siue difficilia. Si quidem continui, & discreti comprehensio, sapien-
tia. Sapientiæ studium philosophia. Sola verò omnium artium & scientiarum
philosophia, finem hominis proprium, & felicitatem tribuit.

Philolaus.

Archytas,
Plato.

Geometria,
spherica sor-
res.

Finis hominis,
philosophia.

Methodus perueniendi ad rem propositam est diuisio. Intellectualia om-
nia tripartita. proprie intellectualia. & scibilia. & intelligibilia. Et pri-
ma quidem sunt intellectualia, secunda autem, & inferiora, quæ per eam
partem animi, quæ *δῖα νοῦν* dicitur, capiuntur. *Ἀἰσθητὰ* dicta. Rur-
sus ab ijs altera substantia sensibilium extat. Et horum quedam sensibilia
proprie, quæ & optabilia. Alia vero coniectabilia. Opinabilia quidem,
& proprie sensibilia particulata corpora, vt lapides, ligna, elementa. Hæc
vero sunt sensibilibus prima: post quæ infirma alia, & non similia, con-
fiscantur tamen prima. Sunt vero hæc. vmbra. Et enim vmbra consequuntur
corpora, sine quibus videri non possunt, nec esse. Simulachra igitur vm-
brae, & in aquis, & speculis, in alijs non per se subsistena, vel apparen-
tia. Huiusmodi vmbrae, ob eas causas genere quidem numero sensibilibus
ascribuntur, cadunt quippe sub sensum. Sed tamen coniectabilia verius, &
credibilia, quæ scibilia: credibilia tamen fide, non demonstratione, sed fide
infirma. Nam huiusmodi vmbrae subsistent a speculo vel aqua, nullæ erunt
omnino. His videntur persimilia, & quæ eo percipiuntur principio, quod
δῖα νοῦν dicitur, scilicet habentia rationem ad scibilia, & intelligibi-
lia, quam habet coniectabilia, ad sensibilia & opinabilia. Ideas enim quasi
per contactum habet mens: quæ quidem sunt vere entia. Imaginabilia ve-
ro, quæ sunt geometrica virtute, quæ *δῖα νοῦν* dicitur, comprehendun-
tur per descensum mentis ab ideis, media ratione; sicut vmbrae visuntur
non nisi vel i speculo, vel in aquis. Sic igitur & mathematica tanquam i ideis
videntur cogitari, & illis imitantur. Non enim oportet a sensibilibus per

Vmbrae.

Corpora.

Fides.

Ideæ mente

Ab ideis men-
tis descensus,

Idea.

ablationem ipsa mathematica cognosci, descendantem ab ideis, idola habere ab illis, assumere & magnitudinē, & in distantia cogitari. Quod quidem in sensibilibus idolis debile, & per se non subsistens, hoc in intelligibilibus magnitudinem habet & distantiam. Sed quoniā & hoc festinat in impartibilibus, & conquescere videtur in impartibilitate idearū, ut umbra in sensibilibus repercussione. Sicut igitur cogitabilia ab intelligibilibus separata

Brontinus.

sunt, ita et cogitatio ab intellectu. Vnde Brontinus i libro de mente & cogitatu, separans ipsa abinuicem, Hæc (inquit) cogitativa, mente minus quippiam est. & cogitabile, intelligibili: mens enim simplex, & primum intelligens & intellectum. huiusmodi autem est idea: quia impartibilis & simplex, & primum est aliorum. Virtus vero cogitatrix *ἰδιότροπος* est multiplex, & secundum cognoscens. Scientiam enim, & rationem assumpsit. Similiter vero, & intelligibilia. Hæc autem sunt scibilia, & demonstrabilia. Et omnino, quæ sunt sub mente, per rationem comprehensa, in his maius appellat vim cogitatricem, & cogitationem, nō virtutē, sed multitudinē. & e contrario se habent hæc adinuicem. Discriminat autem ipsa à mente, & intelligibilibus, eò quod mens, & quod mente capitur, sunt simplicia, illa vero composita. Item hæc primò noscunt, & noscuntur: illa secundò. Hæc impartibilia, illa partibilia. Hæc Brontinus Sed Archytas præ-

Archytas.

elarius in libro de mente & sensu. Arbitror his esse perspicuū, quemadmodum iuxta quatuor entium differentias, totidem sunt etiam iudicandi principia. Et quod ratio medium tenens, attingit duo extrema, intelligibilia, & sensibilia, in finis ordine ad mentem, & sensum collocata, uti sua principia, & ab eis perfecta. Est vero hoc axioma de omni virtute cognitrice, quod simili simile noscitur. Insunt igitur huiusmodi vires animæ. & licet in ambobus ambo, & ab alteris altera perdiscere, æquasque diuisiones communiter, & proprie, par est fieri in ipsis, & ordinem transitus ab alteris ad altera, hoc est ab humilioribus ad superiora, et ascensum omnium, & coordinationē ad mentem, quomodo oportet fieri distinxit. Post hoc lineam secant unam, ut unum cognoscituum spectemus. Ipsam vero bipartitur secundum primas entium differentias. Et ipsas in eadem dualitate diuisas, virtutes iudicatrices, differentias ponit has, mentem, scientiam, opinionem, sensum, rationem. Mens, & sensus sunt principia rationis. Fines vero, scientia & opinio. Sed simile semper similis cognoscituum. Vnde intellectus, intelligitium: scientia scibilium: opinio, opinabile: sensus, sensibile. Proceditur vero à sensibilibus ad opinabilia, et ab his ad intelligibilia. Pri-

Linea secta.

mum diuidit sensibile, vt notius : & sumit ipsius secundum similitudinem
 à sensibilibus apparentem hypostasim, scilicet idola in aquis, & speculis,
 tanq̃ vnam quandam naturam diuidens. Alteram vero distinguit partem.
 Verum quorum hæc idola sunt imagines, vt plantæ & animalia, ab his si
 quidem similitudo sit idolorum secundum reuerberationem, in hæc vertente
 se sensu, & sic ipsa cognoscente per secundum modum, sicut etiam idola
 secundo modo subsistunt. Sed sensus insensibilia sese perse fert, quemad-
 modum & subsistunt primo. Iconibus nempe genera mathemata sunt anas-
 loga, & cognitiones ipsorum expressionibus idolorum. Ab intellectibus
 enim sumit actum, & ab intelligibilibus ad mathematica, & icones tran-
 seunt, suppositionibusq; vtuntur, & causam non sciunt. Et hoc est censoriū
 mathematicum, alterius rei existens præcognoscitiuum : sed non intelligibi-
 lis, & altera cognitione comprehendens, sed non actu mentis : ipsa enim
 mens, dialectici censorium est, & per ipsam entia, & formis, & sine vlla
 suppositione omnia contemplatur, & rationem habet de omnibus dare :
 sensibilem vero nullo vititur, sed intellectualibus formis. Cum igitur quæ-
 tuor sint vires censoriæ, ordo quidam ipsarum consideratur, & actiones
 distinctæ. In supremo quidē mens. Secundo, vis cogitatrix dicta διανοια
 Tertio, fides. Coniectura, quarto. Textus Archytæ. In nobis enim ipsis
 (inquit) per animā cognitiones sunt quatuor, mens, scientia, opinio, sensus. 4. potētiæ ius
dices.
 Quorum due quidem rationis principia sunt, vt mens, sensus. Duo ve-
 ro fines, vt scientia, & opinio. Simile autem simili noscitur. Manifestum
 existens q̃ intellectus quidem in nobis intelligibilem cognitor, scientia sci-
 bilium, sensus sensibilem, opinio opinabilem. Vnde proceditur à sensibi-
 libus ad opinabilia, & ab his ad intelligibilia. Hæc vero consonantia, quæ
 spectatur per ipsa vera. Determinatis vero ijs, quæ post hæc oportet nosse,
 quemadmodū enim lineam bisectam, & æquales rursus vtrarumq; sectio-
 nes, diuisas per eandem proportionem, & sic diuidatur & itidem visibile.
 Et rursus vtrunq; sic distinguatur, & differens manifestatione, & obscu-
 ritate alia. Eodem igitur modo altera sectio sensibilem, & idola quæ in
 aquis & speculis. Altera vero pars, quorū hæc sunt imagines, plantæ &
 animalia cum intelligibili analogiam habent, vt icones quæ sunt circa ma-
 thematica genera. Nam circa omnia mensuram supponentes, impar et par,
 & figuras, & angulorū tres species, ex his negotiantur reliqua. Res ve-
 ro relinquunt : tanq̃ scienti, rationemq; non habenti, damus neq; ipsis, neq;
 alijs : sed sensibilibus quidem, vt par est, vtuntur. quærēt autem, nō hæc,

Archytas.

*Idearū origo
sine origine.*

Mens

Ratio:

Fides.

Coniectura.

Anima, oīa.

Ideae.

neq; horum gratia faciunt sermones : sed diametri gratia, & ipsius tetragoni. Secunda sectio est intelligibilis, circa quod versatur dialectica. Ipsa quippe vere sumit hypotheses. Sed hypotheses, & principia, & ascensum facit, donec ad principium in quocunq; suppositione carens veniat : neq; viitur vllō sensibili, sed ideis ipsis p se ipsas. In his verò quatuor segmentis recte habet distribuere & passiones animæ. Et vocetur, in supremo, mens. In secundo, vis discurrendi. In tertio, fides. In quarto, coniectura. Hæc Archytas in libro de mensa & sensu. Anima ipsa non recte poneretur vnū genus entium, particulata enim sic fieret de mathematica essentia, cognitio. Vnde neq; ideam rei, vndeunq; partibilis, neq; numerum per se mouentem, neq; harmoniā in proportionibus subsistentem. Neq; aliud vllū huiusmodi priuatim determinare liceret de ipsa. Sed anima est omnia genera rerum mathematicarum. Est quippe idea numeri, & p numeros harmoniarum comprehendentes subsistit. Est omnes commensurationes, & proportionales. Ipsa est analogia geometrica, & arithmetica, & harmonica. Et cum principijs eorum habet quandam cognationem, & omnia attingit entia, & in omnia similitudine transferri potest, vnde & harmonias exaudiat anima, & gaudet cōcentibus. Quoniam ipsa est harmonia, habetq; ex numeris, & alijs huiusmodi mathematicis mensuris substantiam. Ipsa etiā cognationem recepit ad intellectuales ideas, & ad sensibiles substantias, & formas in materia. Et (vt summam totius sententiæ colligamus) anima existit omnia mathematica, iudicatorium ipsorum tenens : habetq; vim generatricem, & effectricem ipsorum incorporatorum metrorū. quibus & opificium potest quispiam accommodare, mensurarum specierum, & ipsam quæ est per icones factionem, ex arcanis in lucem prodeuntem, contingentemq; externa interioribus. Anima, vel mixta est ex omnibus entibus mathematicis, vel ipsa omnia constituit. Si est comixta ex vniuersis, præexistunt illa, ex quibus cōeuntibus miscetur : & ita amplius non erit principium mathematicæ substantiæ. Si vero ipsa anima ē principium mathematicæ essentia, & deduci hæc ex se ipsa, erit itaq; & antiquior ipsa, & vt in causis ratione præcedit. At id cōtra pugnat præsentī opinioni. Nobilior enim sic fieret anima entibus, quæ sunt in mathematicis. Melius igitur dicere, q neq; anteit, neq; sequitur. Sed concurrit simul ad ipsa, & coexistit comprehensens, & continens in se ea omnia.

Officium vero huius scientiæ est non determinatum, neq; secundum eadem & eodem modo se habens, quemadmodum mentis opus, nec a seipso prorsus

prorsus cognoscere habens, sicut menti hoc insitum est. Exterius autem ex-
 citatur ad cognitiones, & recipiens ab alijs principium reminiscentiæ. Sic
 ipsum a se ipso proponit, firmumque non est, iuxta unam actionem, sicut
 mentis, sed in motu magis procedit a se ipso, & in se ipsum. Scientiæ hu-
 iusmodi sunt, doctrina præcedit. Cuius principium docens præbet. Deinde Inuentio.
 de inuentione consequente, quæ coniungitur iactis a docente principijs: se-
 cusadū enim hæc principia reminiscitur animus veras in mathematica ideas, Ideæ.
 & proponit proprias ipsarum rationes. Quandoque etiā cōmūiter ex ambo-
 bus actio fit. Vnde Archytas in libro De mathematicis inquit, oportet quip-
 pe discitenti ab alijs, vel ipsam inuenientem, quæ scit scire, quæ didicit ab
 alijs, & aliena, quæ inuenit per se ipsum, & propria inuenire, non quæ
 rentem eorum, & rarū, quærentem autem diuitem & facilem: non sciens
 tem autem quætere impossibile. Expositio Lamblichi vult, Archytas ex his
 scientias mathematicas prius doceri, & disci ab alijs, & id est initium huius
 scientiæ. Postea per inuentionem perfici, licet inuentio antecedit vi: quo
 ad nos tamen est secunda. Nam cum in generationem inciderimus, oportet
 ab alijs rememorari prius. Est igitur & ut duos hos modos scientiæ capiens
 di, arbitrarī. Est etiā ipsos, & ratione unum comprehendere. Cū enim vti
 ab alio, & aliena participauerimus mathematica, tum ipsa tanquā propria, &
 peculiaris ipsi per nos contrectamus. Atqui ab inuentionibus id facile dis-
 scitur, tanquā enim habentes ipsa in se ipsis, ita inuenimus ipsa, & cognoscimus
 eas inuenta. Et ab inquisitionibus etiam idem spectatur. Nā si non sciens,
 quætere nullo modo potest, tempus erat quod hæc sciebatur, & non præsens
 hoc nūc quippe ipsa ignoramus: prius itaque ea noramus. Et propterea quæ-
 renti mollia & facilia mathematica ad inuentionem, non quærenti autē
 difficilia & rara. Vnde in animis inest quodam modo, & erat quandoque
 prius circa ipsas animas, in scientiā secundum actum, cognitio mathematica-
 rum. Iam igitur quærendo ad inuentionem, & adiscendo in indagationē
 & inuentionem, in negotio mathematico. Vnde & nomen sumpsit mathe-
 ma. A quo nempe initium primū duxit scientia. Et sine quo fieri minime
 potest, nisi perdiscendo, inquit, ab eo est appellata. Complures equidem virtutes
 mathematicæ. Sed illæ in primis, quæ a multitudine veniunt, ad idem,
 unumque principium, & quousque ab vno partuntur in multitudinem, quos
 nam enim ex terminis, & infinitudine constant, & vno & multitudine,
 mediæque sunt partibiles, & imparibiles. Et secundū eandem rationem sub-
 stantiam participant, & collectionem, & diuisionem. Mathematicæ etiam

Inuentio.

Ideæ.

Archytas li-
bro mathematicæNon querens,
egenus.

Vnum.

Mathematica di-
sciplina a dis-
cendō.

Vnum.

circa ens, sicut dialectica. Sed dialectica simpliciter ens contemplatur, & hoc colligit, vel diuidit. Sunt & virtutes, pulchrum, & modum mathematicarum contemplantes. Habent enim secundum propriam naturam modestiam, & perfectionem, & quaecumque conueniunt bona formis mathematicis. Ea compluribus immota videntur esse, & circa immota operari. Sed id minime placet. Sunt enim quedam mathematica, quae motus numerum, & metra, ipsaq; per se ipsa, & adinuicem quomodo se habent ordine, & cōmensuratione considerant, & animae incorporeae periodos, quibus & celi numeros & cuncta huiusmodi spectat, in quibus & astrorum, atq; harmoniae scientia continentur. Duplices igitur mathematicae virtutes, & ea quae circa motus versantur, & aliae fixae formarum immutabilium & rationū contemplatrices. Ordo vero harum viriū & potestatum, & essentiae substantiarum rerum, quas ipsae percipiunt, respondet. Siquidem aliqua praemisnent, quedam subduntur etiā iuxta honesti, & pulchri dignitatem, quoniam antiquissimum quidem & summum bonum speculantur, illa vero inferius. quoniam omnis scientia ex elementis primis obtinet firmitatem, cum fuerint terminata & aeterna, tum à proprijs quoque generibus accommodatū sibi rationum, & demonstrationum inuenit modum. Iccirco etiam in mathematicis vestiganda cōmunissima elementa sunt, & genera maxime propria. Genera & elemēta huius scientiae esse finita & sempiterna optimas res philosophiae consentitur. Et demonstrationes mathematicae, vñ & multitudo, finis & infinitum, idem & diuersum. Elementa, & genera scientiae sunt, & rerum in scientia cognitarum, & principia etiā principia ut causae: elementa, ut partes essentiae, genera, ut communia. Sic nobis infinitum, & terminus bono iure, & in principijs, & elementis, & generibus constituuntur. Differunt vero haec ab intelligibilibus principijs, & elementis, & generibus. quia deficiunt ab eorum perfectione, & puritate, & simplicitate, & ambitu, & pulchritudine, & bonis omnibus. Praestant autem rebus interituri, ordine, mensura, immobili, stabiliq; natura. Et hinc cōstat huiusmodi disciplinam esse inter verumq; scilicet rerum immortalium, & mortalium. In mathematicis nulla figura disci potest, nisi descripta altera simili: & demonstrationes per Iconū similitudinem fiunt. Simile, & dissimile in mathematicis non existit per qualitatem, quae est in compositis, ubi subiectum alterum est ab eo, quod accidit. Simile enim, & dissimile, ut de eo iam loquimur, est ante omnem cōpositionem. Simile, & dissimile, in tota quidem substantia mathematica, in totū ipsius ens, in partē

Bonum sum-
mū antiquis-
simum.

Vnum.
Multa.

Infinitum.
Terminus.

Ordo.
Mensura.

ticularibus vero mathematis, in particulares ipsorum hypostases. In vere mathematicis entibus nullā penitus multitudinem, vel diuisionem, vel vniōnem, vel identitatem, vel diuersitatem: possibile ē subsistere, nisi præeunte secundum essentiam similitudine & dissimilitudine. Hæc scientia potissima omnium, quæ quidem eandem similitudinis causam & dissimilitudinis in prioribus, & posterioribus similiter reperit. Spectat ea etiam in differensibus similitudinem, & in indifferentibus dissimilitudinem. Simile & dissimile non unascuntur, & fiunt sicut specie circa materiam. Sunt enim connata hæc, & immutabilia substantiæ mathematicæ nec insunt, ut innata corporibus, ut calor in igne; etenim videtur i eis compositio & differentia, quatenus participantur ut diuersa. Illa vero participant, ut alia. In existentibus vero secundum substantiam, in mathematicis entibus est simplex quoddam esse, per totam se ipsam simplex. Quanto enim magis incorporea est, & abstracta à compositis & diuisibilibus magnitudinibus, tanto simplicius, & per se, & purius subsistit differentia similitudinis, & dissimilitudinis mathematicæ, ab eisdem rerum intelligibilium & sensibilium primo accipitur, secundum tres substantias ipsorum. ijs enim differentibus & quæ in eis formæ tripliciter differunt. Amplius interstitio quodam diuiditur ab illis extremis. Item mediant mathematica inter hæc & illa, ut inter principia, & principia.

Vbiq; sapientes viri mathematicis vtuntur in rerū contemplatione: mathematica enim entia incorporea cum sint, mediaq; & quæ quadrare & assimilari omnibus queunt entibus, in oēs philosophiæ scientias nobis plurimum opitulatur. Theologiæ nempe adyta aperit, ad eamq; purificatione subducit: quæ purgatio absoluit vincula, iungit enti, & per formam, ordinemq; pulcherrimum speculatorum in ea scientia, appropinquare facit ad intellectualia. Ad Physicē etiam confert commensurationem eorū, quæ natura constant, docens & proportionem & ordinē. Ad Politicā deinde iuuat, erudiens & ostendens actionum motum ordinatum, & æqualitatem, & consensum. Ad Ethicā, proportionem virtutum continens, & æqualitatem, & consensum. Et in exemplis, mathematicas exponens formas, ut amicitie & felicitatis, aut alterius maximorum bonorum Propositioni quoq; & omnium quæ in vita exempla mathematica, & fecunditatis, & sterilitatis. Vnde & vbiq; exemplis vtendum mathematicis & proprijs in suo genere. Permeat igitur tota mathematicæ essentia, & genera eius, & elementa, & principia per omnem philosophiam, comunicat cum par-

Vsus mathes
mancū i oia.
In theologiā.
In physiologiā
In politica.

In ethica.

ibus eius, quatenus tenet quandam ad eas similitudinem, & vsum præbet, operitq; ad eas accessum. Ea pergi facile potest in rerum alternarū, & labentium cognitionem, quando inter eas medio gradatū interstitio.

Dat om̃s artibus,

Dat omnibus artibus scientiæ soliditatem, principia, fines, diffinitiones, mensuras, iudicia: rectū docet, & obliquum, & principia versutq;. Nam cum seorsum essentiam materia speculetur, vtiens rationibus abstractis, & alienis à turba rerum labentium, causalior est, & principalior artibus, materiam contrahentibus. Spectatrices igitur artes purgat & perficit. Fastidius adest in ordine exempli. Adhuc excitat ac mouet ad suas ideas flantes. In toto vero rationes abstractas applicat formis immersis. Be sicut architettonica omnibus imperat.

Idea.

**Priora, sunt
posteriora.**

Duplex ordo, nature, & doctrine, in hac scientia. Si enim ordinat alias, quanto magis in se ipsa ordinem cōtinebit? Ordo nature mathematicam præponit simpliciora vti priora, vt arithmetica ante geometriā. Aliis quando vero & ad doctrinā eadem præcedunt, cum ab elementis fiat cōpositior disciplina. Sed quandoq; propter nos, composita simplicioribus erāt in disciplina priora, si fuerint notiora. Si quis itaq; obscura velit per nota explanare, alienum non erit eo vti modo. His bifariam partitis, vtendum quidem vtriusq;. At his quidem tanq; magis scientiam parientibus, illis vero, vt notioribus. Si altero solo vti oportuerit, accommodatio antepos netur, & magis conducentis modus ad id quod sciri proponitur. In quibus igitur consonant scientiæ duo modi, in his vtriusq; vtendum. Spectare tamen ingenium debemus discendum, & quid quisq; potest capere. Hac ideo prædiximus, vt metodo quadam, vtentes in ordine mathematici negotij duo contempleremur & animaduertamus, & naturam rerum, & discendum vires: & vtrius pro opportunitate vtamur, & si sint hac inuicem consona, vtriusq; ex æquo vtendum.

**Primæ inuentio-
nes.**

Symbola.

Quinarius ius

flitiæ symb.

A primis principiis exorsi, primum conficiebāt mathematicorum ibentem cumulum, tanq; ab ipsa prima essentia ipsorū agentes intellectus ratiocinationes, & in ipsam referentes, vltimam totam mathematicam conceptionem. Deinde præcipiebāt demonstrare primas inuentiones theorematum. Erat & aliud apud ipsos modus per symbola mathematicus, vt iusticiæ quinarius, eo q; omnes species iustorū symbolice significat. Eo utebantur in omnem philosophiam. Nam symbolis omnia docebant, & putabant hūc modum esse Dijs proprium, & accommodatum naturæ. Amplius vere entibus, & diuinis omnibus, & anime habitibus, & viribus, & q; quæ

in celo apparent, & periodis astrorum, & elementis naturæ, & mixtis materiæ, & materia constantibus, applicabant semper theoremata mathe-
matica, problematum amplectebantur cognitionem, utpote per quam rerū
scientia reperitur, & inuentio: & magis veritatis indagari insudabant, &
conceptibus entium. Amabant in doctrina finitum semper, & compendia.
Interdum ordinem rerum, & connexionem. Et quum oportebat, spectabant
quid quisq; posset capere.

Primum genus est theologicum, essentie deorum, & virtuti, & ordini,
& actioni consentaneum, iuxta quandam accommodatam similitudinem,
quod & maximo censetur studio dignū apud viros. ut in numeris, qui nam
numeri, quibus Dijs cognati sunt? Alterum, intelligibile vere ens est id, circa
quod Pythagoræi negociabantur, & circulum intelligibilem, & nume-
rum idearum. Tertio circa substantiam se mouentem, & sempiternas ra-
tiones, ut numerum se cientem. Quarto circa supercælestia, circuitusq; era-
rantium, et non errantium siderum. quinto circa rationes materialitas, et
formas coniunctas, quo pacto subsistat, & quomodo à principio exiere. Est
enim hoc mathematicæ propriū, scire formam. Sicut in mathematicis nos
seuntur secunda à prioribus, ita in potestatibus animæ ad præstantiores vir-
tutes, & actiones earum ascensio fit.

Vtitur ergo mathematicus ita methodo diffiniendi, cum facta diuisio fue-
rit in genera & species, tum relictas à diuisione differentias colligit diffi-
nitivas, rationemq; vnam ex omnibus constituit. Idem etiam resoluendo fac-
cit. Quam enim resolutio in simpliciora, & communiora reducat cognitio-
nem, & genera, & differentias discernat, quatenus apta nata sunt singu-
la, tum collectiua compositio cogens in vnu differentia, & simplicia, dif-
finit vnumquodq;. Diuisio igitur, vnu, multa: diffinitio multa, vnu efficit.
Secundum utraq; necesse est mathematicem vnum spectare à quo cietur, &
ad quod refertur. Hoc finis & forma huius discipline, Vnum, idem, &
bonum, & pulchrum, cui iungi diuisa properat. Iccirco in mathematice in-
finita, & particulato vale dicimus, in commune, & terminatum venire se-
stinandum, donec in vnum omne, totumq; negotium mathematicū resolu-
mus. Et hic est finis.

Pythagoras accepit à Thalete huius principia non pauca. Deinde cū
Aegyptij est versatus, à quibus multa sumpsit. Postea cū Assyrijs, postremo
cū Chaldeis diu moratus, ab is magnam scientiæ huiusmodi partem mu-
tauit. Multa deinde addidit accepta à Barbaris. Initium philosophandi pro-

Terminus.

Ordo.

Connexio.

Numeri Dijs

cognati.

Circulus in-
telligibilis.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

Numerus Idea-
rum.

prium Pythagoræ, per symbola mathematicis inuoluebat theologiam theos-
 rematis. quia eximia quæ plurima apud eos notissima, in monumentis viuis,
 nulla scriptura condita, seruabantur, oportet ex quibusdam igniculis rerum,
 & sententiarum secundum Pythagoram conficere corpus, hæc disciplina
 maxime fuit ab ipso Pythagora instituta, & suscepta ad purgandum mens-
 tis oculum, & faciens primarum formarum, & causarum inuentionem. Ea
 maximum usum præbet ad sincere, & subtiliter cernendas corpore caren-
 tes substantias, & ad res. Homini etiã ad vitam ordinẽ tribuit & ad affe-
 ctus sedandos honestos reddit mores, reperitque quæ humanæ vite non me-
 diocriter profunt. Vtebatur mathematica exercitatione, & institutione ad
 omnem vitam, priuatim & publice, in toga, & armis. Mathematicam ad
 modum ingenuum & liberalem redegit. Subtilitatem addens demonstratio-
 num, ad omnem philosophiam. Vfus huius scientiæ ad virtutem & pulchrũ.
 Cælestia theoremata eximia arbitrabatur. Mathematica innata est philo-
 sophiæ, ideo magno eam studio prosequerentur Pythagoræi. Huius vsus etiã
 ad mundi contemplationem.

Virtus. Multum innitebantur abesse à sensibilibus. Per eum gradum ad puras
 Pulchrum. essentias contendebant. Scalæ eis erant mathematica, ad intellectualia, alie-
 Cælestia spe- culata. nantes eorum scientiam à populari cognitione, & traditionem efficiebant
 ipsorum per eadem in arcanis, & paucis eas disciplinas communicabant.
 Arcana pau- Et si quid usque foret editum in vulgus, illud prophenum execrabatur, unde
 cis comunicat. indignos eiciebant. Putabat enim Pythagoras non esse comunicandam om-
 nibus philosophiam, per mathematicam: sed solis illis, qui tota ferè vita
 probatissimi fuissent. Arcana solis tacitis differebat. Existimabat naturæ
 Arcana tas- principia inscrutabilia, propter motum. Principia maxime inuenire stude-
 citurnis. bant. Exercitamenta in his scientijs logica faciebant mira doctrina, simplis-
 Inuenienda- ciora præferebant cõpositis. Purgare animos affectibus in primis amabat.
 principia. Italice philosophiæ duo genera esse constat. Italice inquit Pythagoricæ dis-
 Purgandus- etæ secundum duo genera adiscientium eã, Acusmatici, & Mathematici. Et
 animus. Acusmatici negabat alteros Pythagoræos esse. Hippassus exploditur à Py-
 Auscultatori.thagora, eò quod primus spheram. 1. 2. angulorũ edidisset. Theodorus etiã
 Mathematici. Cyrenæus, & Hippocrates Chius geometra eiecitur. Quoniam quidam ex
 Sphæra. 1. 2. ea questum faciebant. Geometria à Pythagora Hystoria appellabatur.
 angulorum. Pythagoræi numeros, etiam principia ponebant. Et per hos demonstra-
 Geometria, ky- tiones iaciebant.
 storia.

Quidam mathematicas nullo dignas calumniantur. quidam contra am-

plectabantur, ut philosophi. Et inane omne studium ante mathematicæ the-
mata opinabantur. Omne bonum re, & usu existit, non in cognitione. Esse
bonum est bene agere. Multi norunt artes. Sed non recte operantur. Qui de-
ficiunt à rectis actionibus, à maximis bonis absunt. Hæc illi qui mathema-
tici contradicebant. Alteri ita ratiocinabatur, dicentes esse scientias ma-
thematicas. Semper enim notiora vitra priora posterioribus, & meliora
secundum naturam deterioribus. Terminatorum enim, & ordinatorum
scientiæ sunt. Sunt vero ordinata & terminata, quæ sunt in immobilibus
formis mathematicis, & sunt magis causæ priora posterioribus. Illis enim
ablatis, & quæ ex eis auferri oportet. Quod autem scire mathematica optimū,
& utilissimum existat, hinc liquet: ratio namq; & prudentia antea bona,
canonq; & terminus exactissimus bonorū nullus alius est, q̃ sapiens, quæ
cumq; is expetit bona, mala quæ refugit. Scientia mathematica vincit oīa
pulchritudine, & subtilitate. Post diluuium posteriores inueniunt mathema-
ticæ, ergo perfectiores. Tum nos docent abstrahere, & separari à sensu
hilibus. Sed maximus usus, & Pythagoræ proprius mathematicarum, erat pur-
gatio anime immortalis, & eleuatio ad intellectualia, et participatio entis.

Bonū, usu.
Esse bonū, est
bene agere.
Maxima bona
recte actiones.

Rō prudentia.

Purgatio ani-
mi.

Docti est iudicium, an recte vel ne doctrina tradita fuerit. Oportet in
mathematica esse terminos quosdam, ad quos referēs recipiet eruditus mos
eorum, quæ demonstrantur. Petere necesse est iuxta subiectam essen-
tiam rationes, & modum demonstrationum proprium efficere. Necesse
demonstrationum secundum varias materias capiuntur, vtpotā simpliciora,
illa vero in compositione potius. Et quedam penitus immota. Alia mouen-
tur, ut quæ in numeris & harmonia, vel quæ in geometria, & astro-
nomia: & horum quidem mens principia: illorum vero, ratio. Aliorū etiā,
sensus, ut rerum supercelestium. Dijudicandum etiā, si plures causæ sunt,
de quibus necesse est mathematicum dicere, & quoniam harum prima, quæ
secunda. Multi ea, quæ secundum eundem semper se habent modum, sus-
bicta mathematicæ putabant. At nos multas fatemur essentias, & alias
imotas, & æternas non solas mathematicas, immo etiā ipsi antiquiores,
& præstantiores. Amplius nō omnium rerum principia mathematica, sed
quarundam.

In vniuersum igitur præcognoscendum quemadmodum consentiunt, &
coniunguntur mathematicæ contemplationi theologia, & naturalis. Scien-
tiarum Pythagoræi circulum, & catenam statuebant, etiam indissolubi-
lem. Multa de rebus intellectualibus tradebant per mathematicas, multa de

Catena scien-
tiarum.

natura, multa de moribus. Rationes mathematicæ nullo pacto mutantur aut redarguantur.

Iudicium.
Inuentio. Dialecticæ maiora theoremata sunt, mathematicæ se ipsa illa inueniunt, & perficiunt, nec ulla scientia eget ad proprium speculatum, & quæ ei subiunguntur, modos demonstrationum complures efficit, & iudicat de melioribus. Eius partes gemina, iudicatrix, & inuentrix, in diffinitione, syllogismo, diuisione. In his omnibus propria ipsius existit inuentio, & usus, & iudicium, nec aliunde petito eis opus est apparatus.

Finis vnus. Non est mathematica ea, quam vulgus sectatur. Illa enim seipsum non habet vnam, neque pulchrum: & bonum intendit. Nam Pythagorica subtilium, & alijs contemplatur, & ad finem vnum refert sua theoremata, et pulchra, ac bono coaptat proprias rationes, & ad ens eleuat. Hinc excitata distinguit per se ipsam recte, quæ nam contemplationes ad theologiam sunt quadrantes, ordinem & mensuras diuinas potentes recipere & participare.

Theologica.
Ordo. Mathematicis vtitur eisdem sæpe ad multas res naturæ, & diuinas, vel ad generationem vel ad elementa, vel quacumque ad vnam generationis pertinet, vel ad composita, vel ad simplicia, numeris ad omnia hæc vtitur, & harmonijs, & figuris. Quandoque plura simul eisdem significatiua continet, vt animæ numeros, harmonias, figuras. Quod vtatur eisdem mathematicis ad plura, causa est, quia multiformes existunt naturæ cuiuslibet mathematicæ cum, & cuiuslibet mathematicæ essentia. Quod vera pluribus ad idem vtatur mathematicis, ideo est, quia res constans ex multis essentijs. Nam animæ circa & naturæ medæ omnes multis docentur mathematicis, tanquam ad varias mathematicas essentias familiares adiungi possint.

Numeri.
Harmonie.
Figure. De quatuor elementis ratiocinari possumus geometricæ, arithmetice, vel harmonice, & de alijs iisdem. Cum enim priora sint natura mathematica speculata, & a prioribus natura excutitur, propterea & syllogismos conficit, vt ex prioribus causis demonstrantes, idque nouem modis. Primo per ablationem & abstractionem formarum à materia. Secundo per adaptationem rationis mathematicarum ad physicam. Tertio secundum perfectiorem, cum replet formarum corporearum defectus. Quarto secundum assimilationem, quoniam æqua & mediocritas in generatione secundum quid, maxime assimilantur mathematicis formis. Quinta secundum participationem, quoniam puras rationes, in alijs existentes, ratione secundum quid participat. Vel secundum emphasim, quoniam vmbrosum vestigium mathematici apparet circa sensibilia speculamur. Vel secundum diuisionem, quando vnam &

impartibilem formam mathematicam ; quæ diuiditur circa singularia & multiplicari intelligimus. Vel secundum parabolam, quoniam puras mathe- Puræ formæ.
matum formas concipimus & quæ in sensibilibus . Vel secundum causam, quum per priora . Multa uero in mathematibus non manent , vel propter videntium propositum, vel cognationem ad sensibilia.

Perscrutandum de genera maxime proprio omnium mathematicum, quo cognito, cognitio fiet exactissima. Id genus est medium inter intellectualia, & sensibilia, complectens in se quamuis varias species sensibilibus & genera, puritate vero et subtilitate vincens sensibilia ipsa. Atqui & vires comprehendit omnes, quasdam quidem ad ea quæ sunt euehentes, alias ad naturam mouentes: et cognitiones similiter. Hoc vero homines vnum ponentes, differentias ipsius contemplemur secundum bipartitiones. medius huius naturæ de ente & de sensibili, media est mathematica natura etiam secundum utramque speciem, alios & alios terminos capiētes, medium sumemus genus mathematicum: differentia vero accipiat per accessum, & recessum ad ens. Vnde denominata mathematica: & quis character ipsius : & quibus oportet intendere , in iudicanda specie mathematicum. Mathematica dicta est, quoniam ab intellectu intelligibilium quis descendit in eam, mathesis, & est ad ipsam propria hæc speculatio. Circa quæ autem est intellectio, & scientia, circa hæc eadem & mathesis. Et huiusmodi sola sunt discibilia , unde & mathematicæ. Videbantur Pythagoræis , tanquam propria organa fuisse tradita hæc mathematica , ad aperiendum entium naturam tollendasque speculatione rerum omnes tenebras, ad spectandam purissime veritatem ipsam, ad componendos mores, ad intelligendum ordinem vniuersi , & celestem harmoniam. Mathema, organum ad naturam rerum.
Amplius multa, uti per specula claritate differentia, vestigat idola nature celi. Harmonia celi.
operum. Habet itaque ratio mathematica, & puritatem, & scientiæ firmitatem. Priorque videtur prius esse physico mathematicus. Ex hoc enim pen- Idola nature.
dere putabant aliorum sinceram intelligentiam. Sincera intelligentia.

E P I L O G V S .

Postquam communem exegimus de mathematibus speculatum , iam tempus poscit in vnum vniuersa colligere . Primum omnium de scopo totius discipline. Deinde de principiis, & communibus , & propriis, in his de his quæ mathematibus subiiciuntur verba fecimus. Deinde de usu optimo ipsorum, & scitis in eis. De virtutibus indicatricibus ipsorum . De eorum essen-

ta terminata. quomodo spectatur illa. quodnam mathematicæ opus? quæ vires? quæ elementa cōmunia & propria? & q̄ omnia hæc communicāt cum philosophia, quantum conferat artibus. Et quo ordine in introductio-
ne progreditur. Quinā proprij Pythagoræ institutionis modi. Quæ di-
uisio mathematicæ. Et quēnam diffinitiva mathematica. Quæ eximuntur
secundum Pythagoram ab huiusmodi speculatione. Quæ peculiaris mediatio.
Et q̄ non frustra Pythagoræi ea plurimum produxerunt. Qui mos ver-
sandi in mathematicis. Et qui apud eos mathematici. Susceptiones mathe-
maticum, & calumnæ. Quid petendum à mathematico. Discretio pro-
blematum. De modo demonstrationum. De syllogismis, diuisioni-
bus, diffinitionibus mathematicis. Quæ communicatio Philoso-
phiæ ad Pythagoræum. Quid cōmune, quid propriū sciē-
tiæ mathematicæ. Et quot habet diuisiones. Postres-
mo de nomine. Hæc satis esse puto.

F I N I S.

E R R A T A.

Pag.	Lin.		
5	17	hominem	homines
7	11	accommodassimus	accommodatissimus.
10	1	midium	miliū
20	25	pertine	pertinet.

INDEX BORVM QVÆ IN Vita Pythagoræ continentur.

A

Ataris sacerdos Apollinis. 6.
Adolescentes à seniorum latere non
discedere. 2.
Agrorum divisio cur inuenta. 10.
Alcibiades. 30.
Amicitia. 21. 59.
Amor omnibus in rebus. 4.
Anima in nobis triplex. 31.
Anima, omnia. 58.
Anima bona cum Deo. 38.
Animū offerētium spectant Dij. 8.
Animæ purgatio, mathemata. 64.
65.
Anima insipientis, cribrum. 41.
Apollo. 3. 23.
Apophibegmata Pythag. 11.
Aquila alba. 9.
Arcana. 20. 64.
Archytas Tarentinus. 18. 28. 56.
55. 57. 58. 59.
Arcus mirificus. 6.
Aristæus successor Pythagoræ. 24.
Aristoteles de Pythagora. 2.
Artes ab Italia à Græciâ delatæ. 11.
Astrologia ab Aegyptijs, & Chaldeis. 10.
Auscultatoria. 14. 64.

B

Bonitas. 15. 60.
Bona maxima, actiones rectæ. 65.
Bonum à Deo querendum. 5.

Bonum à fortuna. 34.

Brontinus. 6.

C

Cambyfus. 1.
Calliope musarum antiquiss. 12.
Catalogus Pythagoræorum. 24.
Cathena scientiarum. 65.
Cerebrum non edendum. 7.
Cibus Pythagoræorum. 6.
Ciivilis scientia. 8.
Circulus intelligibilis. 63.
Consilium, res sacra. 5.
Continencia. 19.
Cor non absumendum. 7.
Cupiditas bellua multorum capitum
31.

D

Definitio. 63.
Demosthenes. 15.
Deus in humana forma. 2.
Dij incorporei. 49.
Dei omnipotentia. 45.
Deus finis hominis. 35.
Demōstrationes hortatoriæ ad Philosophiam. 29.
Dialectica. 12. 66.
Dialecticæ munus. 13.
Dialecticæ symbolum. 12.
Diluvium. 65.
Dion Syracusius. 18.
Dionysius tyrannus. 18.
Disciplina. 39.

Discipuli Pythagoræ. 7

Diuini oculi. 4

Diuisio. 63

Doctrina Pythag. diuinitus tradita. 1

Dorica lingua antiquiff. 22

E

Ens vnum. 29

Empedocles Pythagoræus. 8

Empedocles & Parmenides primi de rebus naturæ differuerunt. 11

Epicharmus. 11

F

Fabris abstinere. 8

Fabulæ factæ. 40

Felicitas. 33

Felicitatis numeri. 42

Fides. 5. 7.

Fortitudo. 20. 46

Funera sumptu maximo. 8

Furia. 47

G

Genius cuiq; à Deo. 31

Geometria, hystoria. 64

Græcia magna, Italia. 2. 11

Græci, auctore Pythagora, optimus Reip. status. 2

H

Harmonia è sonitu fabrorū depressa. 8

Harmonia, pulcherrimum quid. 5. 67.

Hemicyclion. 1

Heraclitus. 13. 46

Herculis symbolum. 46

Hippasus. 6

Hortatio ad philosophiam. 29

I

Ideæ verè entia. 55

Ideæ in ente. 39

Ideæ non videntur oculis. 36

Ideæ termini. 53

Ideæ malorum in deo non sunt. 20

Idola naturæ. 67

Incorporea solum esse, reliqua æquiuoce entia. 10

Intelligētia sincera. 67

Ira. 46

Italia Magna Græcia propter Pythagoram appellata. 2. 11

Italia plena philosophis. 11

Iupiter Themis. 3

Iuramentum Pythagoræorum. 10

Iustitia. 14. 15. 16. 47

Iuuenta genialis. 3

Iuuenum exploratio. 4. 6.

L

Legumlatores optimi. 8

Leges scriptæ ab Italia in Græciā delatæ. 11

Liberalitas. 17

Libri in magno pretio. 18

Lucina partui præest. 14

Lyra, organum Pythagoræ. 8

M

Magi Chalcidenses. 10

Malum à corpore. 37

Mansuetudo. 14

Manus. 48

Mathematicum vsus. 61. 67

Melanurum non tangere. 8

Memoria. 11

Mens domina. 32
Mens exemplar. 12
Mens videt, audit. 20
Mercurius pingitur geminis draconibus mutuo sese spectantibus, & cur. 12

Modestia. 9.
Monita pythagoræorum. 6
Monumenta viua. 64
Mors, animi liberatio. 36
Mos vngendi corpora. 6
Mundus. 41
Musica, 8
Musica vis. 4
Musica bona. 8

N

Naturam esse, perspicuum. 34
Nicomachus de Pythagora. 23
Numerus sapientissimū quid. 5. 63.
Numerus origo omnium. 9
Nuptiæ. 17

O

Ordo disciplinæ. 39. 60
Organa musica. 8
Orpheus. 9. 10. 22.

P

Philo'sus. 18. 55
Philosophia. 36. 47. 48. 49
Philosophiæ nomen à Pythagora inuentum. 3
Philosophia velanda. 5. 7
Philosophia, mortis studium. 26
Philosophia, vsus sapientiæ. 32
Philosophia finis hominis. 55
Philosophus regula omnium. 35
Phocio. 15

Pietas. 15
Pindarus. 38
Plato Pythagoræus. 24
Poetæ complures in Italia. 11
Potentiæ indices. 57
Princeps. 17
Principis scopus. 16
Principia mathematicum. 52
Prudentia virtutum domina. 11
Pudor. 20
Pythagoras, tanq̃ numen. 2
Pythagoras ciuilis scientiæ repertor. 8
Pythagoras cū Camtyse captiuus. 1
Pythagoræ peregrinatio. 23
Pythagoræ auditores. 7
Pythagoræ successores. 24

Q

R

Ratio, idea operantis. 34
Ratio, auriga. 27
Ratiocinia & numeri à Phœnicib. 10.
Religio. 44
Religio à philosophia. 42
Rerum diuisio. 30
Respublica. 16
Reuelantes arcana sepeliendi. 22.
Rifus. 50

S

Sacrificium. 10
Sacrificare discalcatus. 5
Sapientia. 25. 28. 29
Scientiæ ciuilis repertor Pythagoræus. 8

Scientiarum catena. 65

Scipio. 15

Secla Pythagoræ. 25

Sententiæ Pythagoræ. 25

Sicilia. 8

Silentium. 4. 6

Sophistarum septem sapientia. 5

Spes. 9

Successores Pythagoræ. 24

Symbola Pythagoræ. 43

Symbolica philosophia. 7

T

Temperantia. 3. 17. 30

Temporis distributio in lectionibus.

6.

Thales. 38

Themistocles. 13

Theologia ab Aegyptijs. 10

Theologia per numeros. 6. 9

Theophrastus. 16

Thus litare Dijs. 9

Tymicha mulier pythagoræ. 18

V

Veritas. 12. 38

Vestis candida. 9. 10

Viro bono nullum malum. 38

Virtus per se appetenda. 33

Virtuti fidendum. 25

Virtute anima melior. 30

Vitæ instituendæ modus. 6. 7

Vita beatiss. à Dijs. 27

Vita per se, solutio animæ à corporis
re. 30

Vnitas cum Deo. 21

Vrfa Daunia. 4.

Vsus mathematicus. 52. 61

FINIS.